

e-rara.ch**Atalanta fugiens, hoc est, emblemata nova de secretis naturae
chymica, accommodata partim oculis & intellectui, figuris cupro
incisis, adiectisque sententiis, epigrammatis & notis, partim
auribus & ...****Maier, Michael****Oppenheimii, 1617****Stiftung der Werke von C.G.Jung, Zürich**

Signatur: online

Persistenter Link: <http://dx.doi.org/10.3931/e-rara-7300>

e-rara.ch

Das Projekt e-rara.ch wird im Rahmen des Innovations- und Kooperationsprojektes „E-lib.ch: Elektronische Bibliothek Schweiz“ durchgeführt. Es wird von der Schweizerischen Universitätskonferenz (SUK) und vom ETH-Rat gefördert.

e-rara.ch is a national collaborative project forming part of the Swiss innovation and cooperation programme E-lib.ch: Swiss Electronic library. It is sponsored by the Swiss University Conference (SUC) and the ETH Board.

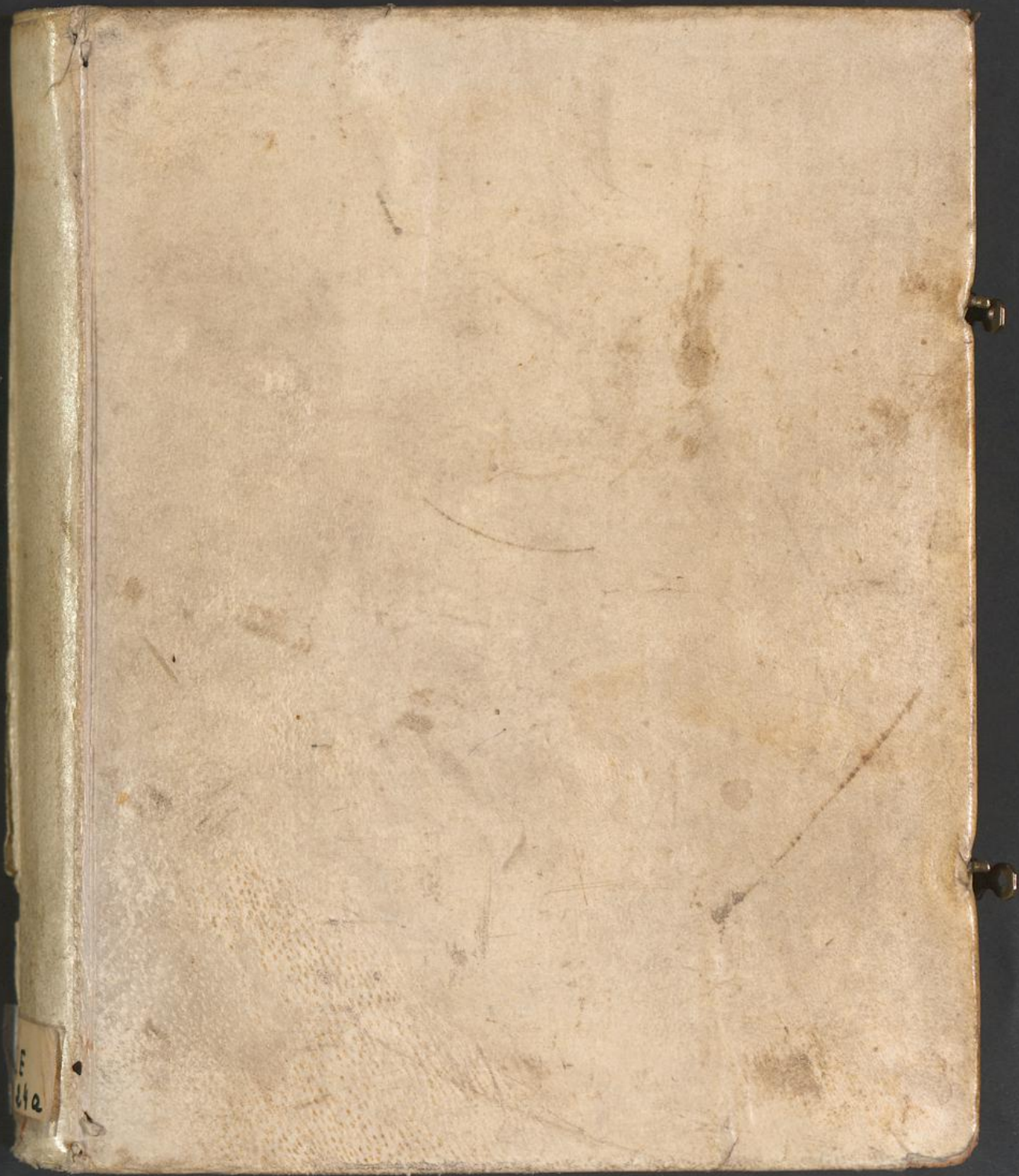
www.e-rara.ch

Nutzungsbedingungen

Dieses PDF-Dokument steht für nicht-kommerzielle Zwecke in Lehre und Forschung sowie für die private Nutzung frei zur Verfügung. Es kann als Datei oder Ausdruck zusammen mit diesen Nutzungsbedingungen und den korrekten Herkunftsbezeichnungen weitergegeben werden.

Terms and conditions

This PDF file is freely available for non-commercial use in teaching, research and for private purposes. It may be passed to other persons together with these terms and conditions and the proper indication of origin.

F
11a

Py

Dem verehrten Lehrer und
Master C. G. Jung
zu seinem achtzigsten
Geburtstage.

26. Jul. 1955.

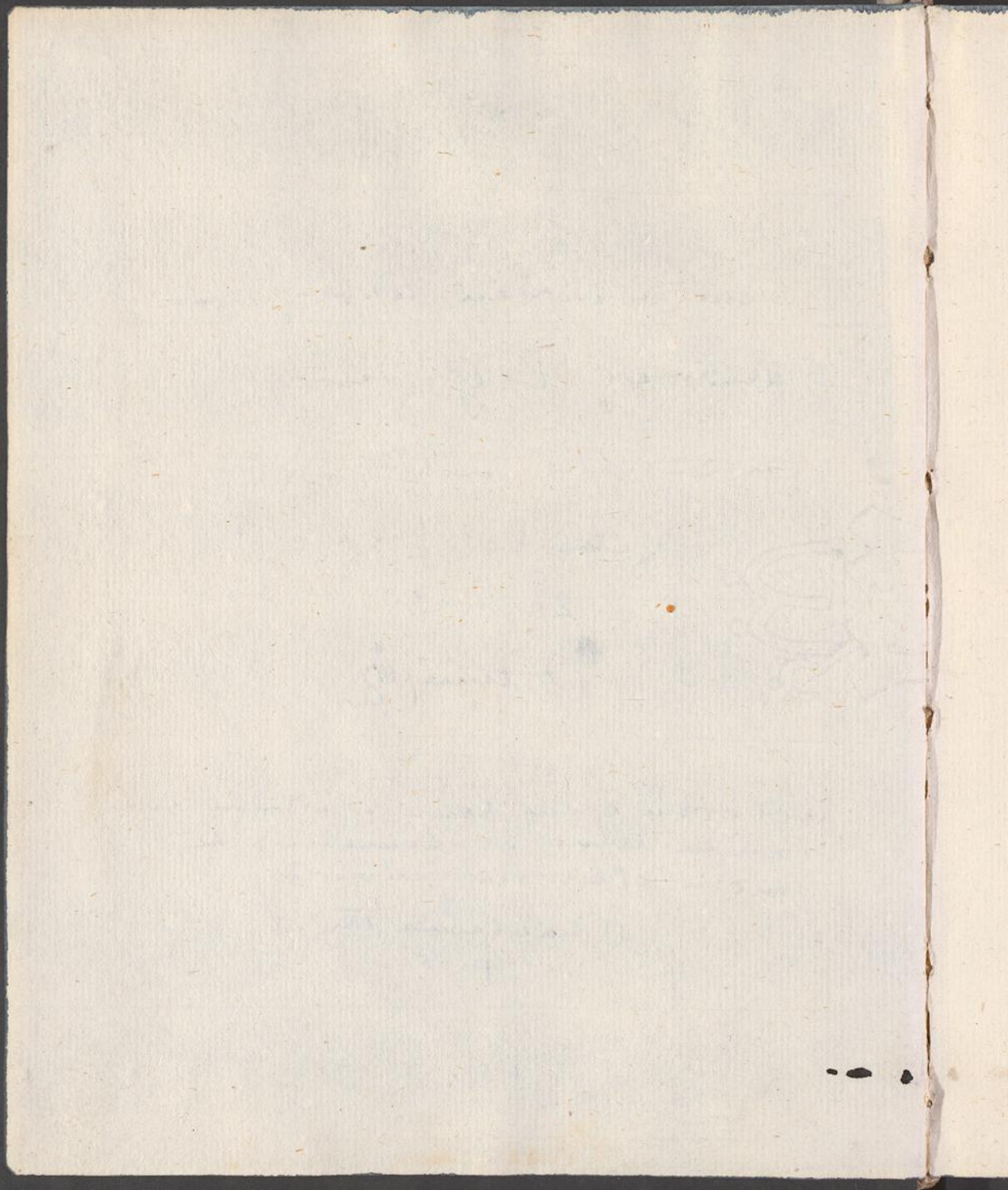
Attenuus

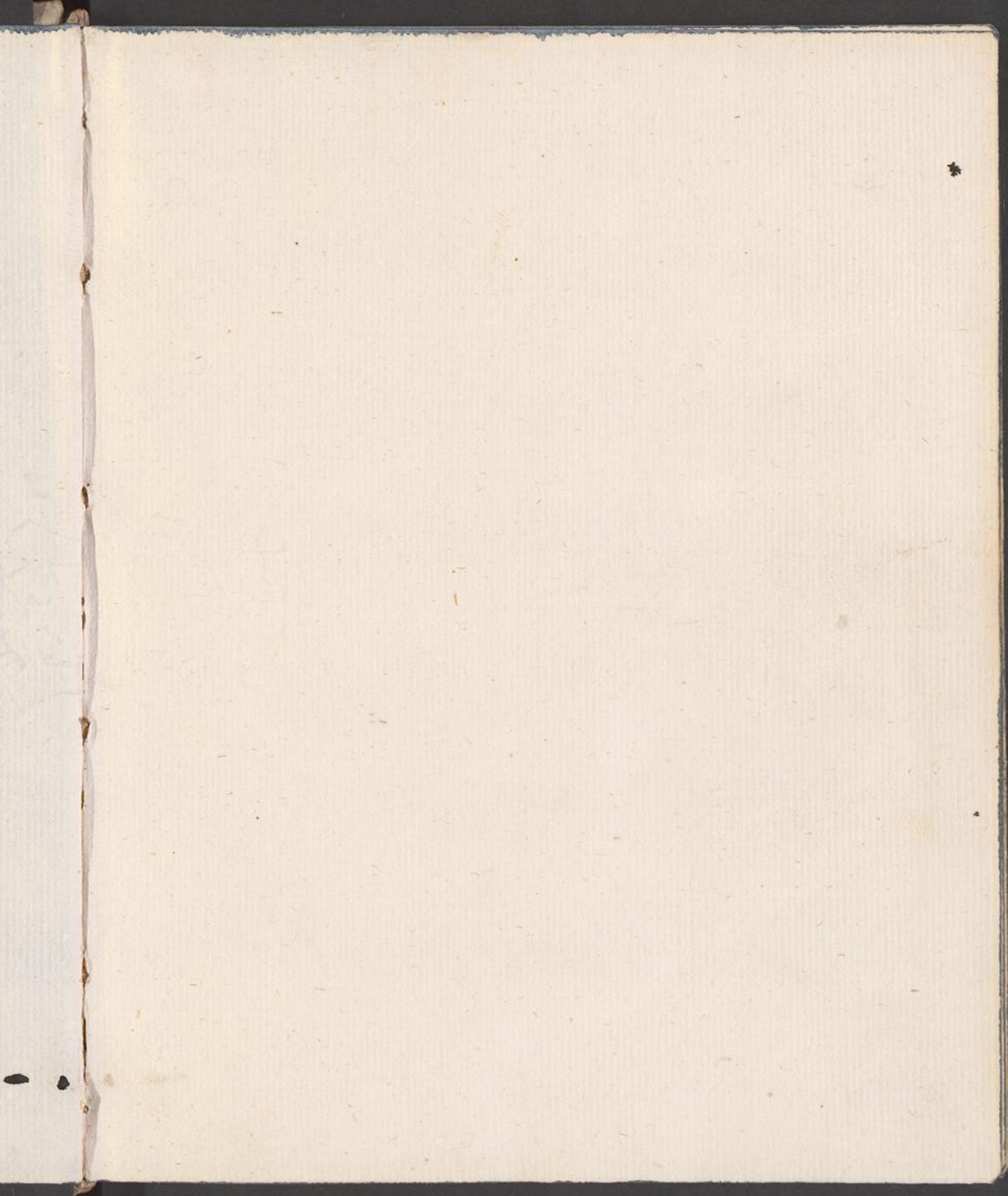
Arborem cum bene concludi in
rorida domo et comedens de
fructu eius fiet invenis.

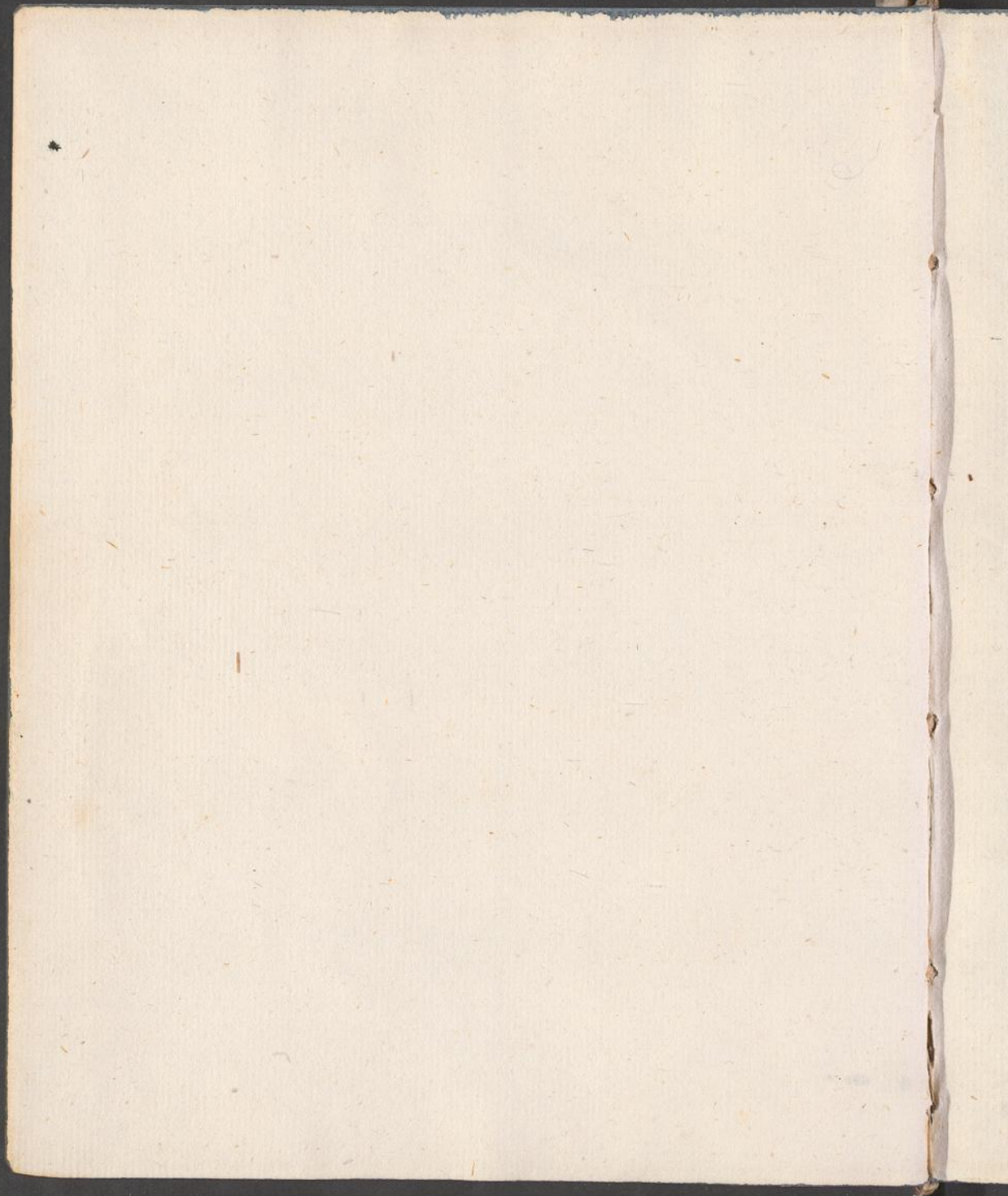
(Emblema IX)

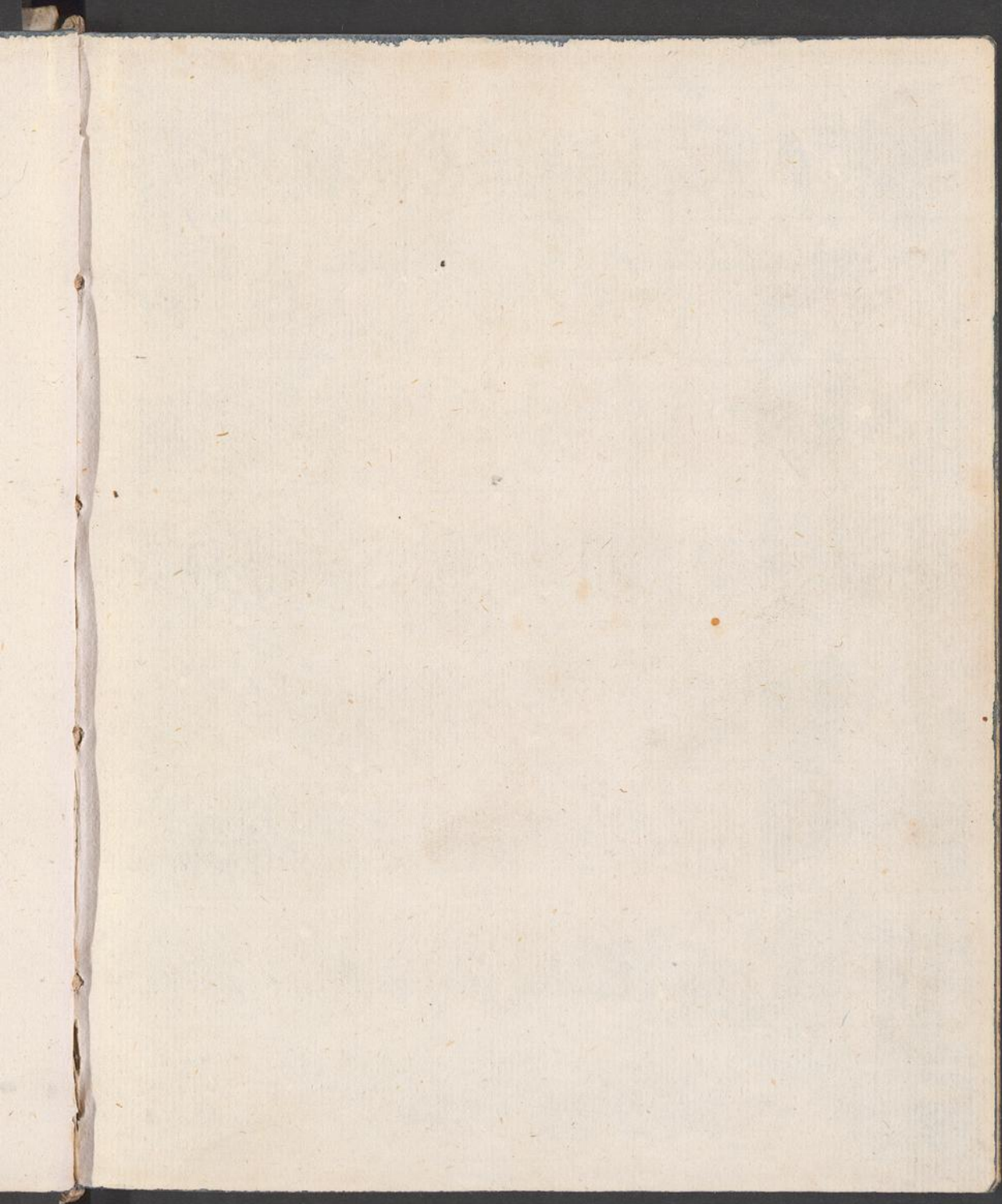
pg. 45.

CE 24a

+

Egle. Arcthusa.

Hesperusa.

ATALANTA
 FUGIENS,
~~Biblioth. R. hoc est, et C. A. T. V. in.~~
 EMBLEMATA
 (on. VINOVA
 DE SECRETIS NATURÆ
 CHYMICA,
 Accommodata partim oculis & intellectui, figuris
 cupro incisis, adjectisque sententiis, Epigram-
 matis & notis, partim auribus & recreationi
 animi plus minus 50 Fugis Musicalibus trium
 Vocum, quarum duæ ad unam simplicem melo-
 diam distichis canendis peraptam, correspon-
 deant, non absq; singulari jucunditate videnda,
 legenda, meditando, intelligenda, dijudicanda,
 canenda & audienda:
~~Biblioth. R. Auctore A. T. L. &~~
 MICHAELI MAJERO Imperial. Con-
 sistorii Comite, Med. D. Eq. ex. &c.
 # OPPENHEIMI B
 Extypographia HIERONYMI GALLERI,
 Sumptibus JOH. THEODORI DE BRY,
 M DC XVII.

EPIGRAMMA AUTHORIS.

Hesperii precium juvenis tulit impiger horti
 Dante Dea pomum Cypride ter geminum:
 Idq; sequens fugientis humo glomeravit ad ora
 Virginis, hinc tardas contrahit illa moras:
 Mox micat is, micat hac mox ante fugacior Euris,
 Altera tum spargens aurea dona solo,
 Ille morabatur vestigia lenta puella.
 Rursus, at hac rursus dat sua terga fuga;
 Tertia donec amans iterarit pondera, cessit
 Victori merces hinc ATALANTA suo.
 Hippomenes virtus est sulphuris, illa fugacis
 Mercurii, in cursu femina victa mare est.
 Qui postquam cupido se complectuntur amore
 In fano Cybeles, corrigit ira Deam;
 Pelle leonina vindex & vestit ambos,
 Inde rubent posthac corpore, suntq; feri.
 Hujus ut exprimeret simulacra, simillima cursus
 Vocet tibi ternâ dat mea Musa fugas:
 Una manet simplex pomumque refert remorans vox,
 Altera sed fugiens, tertia ritè sequens.
 Auribus ista tuis, oculisque Emblemata prostant,
 At ratio arcanas expetat inde notas:
 Sensibus hæc objecta tuli, intellectus ut illis
 Illicibus caperet, quæ preciosa latent.
 Orbis quicquid opum, vel habet Medicina salutis,
 Omne Leo geminus suppeditare potest.

Amplissimo

Amplissimo, Celeberrimo & Excellentissimo

M Ü L H A U S E N S I S
I N T H U R I N G I A I M P E R I A L I S
R E I P U B L I C Æ S E N A T O R I O O R D I N I,
 Viris Virtute, Doctrinâ, & verâ animi Nobilitate
 præstantissimis;

Nec non ejusdem Syndico vigilantissimo,

C H R I S T O P H O R O
R E I N A R T utriusque Juris Doctori
 Consultifs. P. C. Cæs.
 suavifs. &c.

*Dominis suis semper honorificè colendis omnibus & singulis hoc benevo-
 lentia sua gratitudinisq; quaecunque tecmerion, dicat, dedicat &
 obfert officiosissimè.*

M I C H A E L M A I E R U S Med.D. Imper. Consist. Com.E.E.P.C.

VIRI amplissimi consultissimiq;, De T R I -
 P O D E illo Pelopi sponso, cum Hippoda-
 miam Oënomai Regis Elidis filiam in u-
 xorem duceret, à Vulcano dono dato, nar-
 rant, quod, cùm singularis artificii esset, à
 Pelope Apollini Pythio Delphis iterum oblatus sit, ex
 quo deinde per virginem afflatu illius Dei oracula sint e-

A 2 dita

dita: Ita cum mihi hic TRIPES à Vulcano elaboratus
 ad manum venerit, Pelopis exemplo motus, illum di-
 gnissimo loco & ordini consecrare & obferre decrevi, &
 quidem ante omnes alios, Vestris Amplitudd. & Excel-
 centt. non quidem eo consilio, ut inde Oracula depro-
 mantur (quamvis nec ea, at chymica, hinc desyderari pos-
 sint) sed ut animi mei promptitudinem voluntatemq;
 benevolam aliquo modo erga eas publicè testarer, quæ
 ante paucos annos in transitu mihi, tum Cæsareæ Maje-
 stati RUDOLPHO II. divæ memoriæ à consiliis medicis
 existenti, quo animo erga Dominum essetis, ministro
 declarare volueritis, nempe optimo & vestro statu di-
 gnissimo: A quo tempore semper non solum verbis,
 quoad potui, vestras virtutes apud exteros ornavi, sed in
 hoc quoque incubui, ut re ipsa mentem meam apertiùs
 iisdem patefacerem, & uberiùs effunderem. Quod cum
 non aliter, quàm literario quopiam Xenio fieri posse
 præferim, ac non nihil operæ in hac Atalanta fugien-
 te consumpserim, omne id, qualecunque sit, Vestris
 Amplitudd. & Excellentit. dicare volui, in hoc imitatus
 nostri & antiqui temporis scriptores, qui nunquam sine
 Scipione, duce aut comite in vulgus prodire, sive per ora
 virum ambulare voluerunt: Si enim cecidissent, quis
 subvenisset illis? Quæso, ut hujus opusculi Patronos mi-
 hi vos appellare liceat, non quod huic, verè dubio, stu-
 dio manum aut mentem, quantum sciam, adhibueritis,

(nec

D E D I C A T O R I A. 5

(nec enim à gravissimis negotiis tantùm superfuit otii)
 sed quia satis mihi videremini, ad quamvis doctrinæ
 partem tuendam, mihiq; non alia materia sive dignior
 sive honestior (excluso abusu) pro tempore occurrerit.
 Quicquid sit, vos meos conatus, non pro chartæ vilitate,
 sed animi mei candore (quod scio) æstimabitis, méque
 inter vestrarum Amplituddd. observantissimos impo-
 sterum habebitis & numerabitis. Valete, Dabam
 Francofurti ad Mœnum, Anno 1617. Mense Augusto.

A 3 Præfa-

Præfatio ad Lectorem.

HOMINEM, lector candidè, universi compendium
 sui compositione referre, in confesso est omnium,
 & ternis vitæ generibus vivendis destinatum esse,
 nempe Vegetabili in utero materno, ubi saltem
 planta instar crescit & augmentatur; sensibili,
 nimirum in hoc mundo, ubi maxima ex parte sensibus ducitur,
 ceu reliqua animalia, à quibus differt, quod intellectu incipiat
 uti, licet imperfectè; ac denique intelligibili, in altero mundo apud
 Deum, eique assistentes intelligentias seu Angelos bonos; In præ-
 senti vitâ, quò quis magis ad divinam naturam accedit, eò magis
 rebus intellectu indagandis, subtilibus, miris & raris, gaudet &
 delectatur: Et econtrâ, quò quis ad pecuniû genus magis declinat,
 eò minùs his capitur, & sensui corporaliori astrictus est: Utro-
 rumque videmus Exempla, quosdam illis, utpote doctiores, artibus
 & scientiis politos esse deditos, quàm plurimos hisce, nempe volu-
 ptatibus corporis, libidini, gulæ, pompæ externæ, & his similibus.
 Ad excolendum autem intellectum Deus infinita arcana abdidit
 in natura, quæ scientiis & artibus innumeris, ut ignis ex silice ex-
 tunduntur, & in usum transferuntur: Inter hæc sunt Chymica
 secre-

*secreta non postrema, sed post divinorum indagacionem, omnium prima & preciosissima, non circumforaneis deceptoribus & fucis pseudo-chymicis (qui in his sunt asini ad lyram, quippe ab omni bona doctrina & intentione alienissimi) sed ingenuis altioribus, liberaliter educatis, & ad majora natis investiganda, cum sint valde subtilia, angusta, sacra, rara & abstrusa, ideoque intellectu comprehendenda prius, quam sensu, potius per contemplationem profundam ex lectiōe authorum, eorumque inter se & cum naturæ operibus comparationem, quam operationem sensitivam, seu manualem experimentationem, quæ cæca est sine Theorica prævia: Post scientias hujusmodi intellectuales proximè numerantur, quæ de visibili ac audibili objecto tractant, ut sunt Optica seu perspectiva, & pictura, quæ dicitur à quibusdam Poëtis muta, ut hæc vice versâ, pictura loquens, nec non Musica sive vocalis seu organica: In hac antiqui Philosophi adeò se exercuerunt, ut indoctus haberetur, & ad myrtû canere cogeretur, qui lyrâ recusasset in conviviiis, ut de Themistocle traditur: In Musica Socrates institutus & ipse Plato, qui non harmonicè compositû eum statuit, qui harmonia Musicali non gaudeat: In eâdem Pythagoras percelebris fuit, qui manè & vesperi musicæ symphonia ad componendos suorum discipulorum animos usus dicitur: Est enim Musica hæc peculiaris vis, ut affectus excitet vel mulceat, pro diverso Musicali modo: Sic Phrygius Modus apud Græcos dicebatur bellicosus propterea, quod in bello & in prelio ineundo accinere-
 tur, & singularem vim haberet ad animos militum concitandos; cujus vice ad eundem usum nunc adhibetur Ionicus, qui olim*

ama-

amatorius æstimatus fuit (qualis nunc habetur Phrygius) unde modos inter se mutatos conijcimus : Phrygio Timotheum Milesium usum tradunt ad Alexandrum Magnum in rebus bellicis alacriorem & animosorem reddendum, cujus Cicero meminit 2. de legib. Terpandrum verò Lesbium Ionico; qui accersitus à Lacedæmoniis, seditionibus inter se tumultuantibus suavitate cantus eorum animos adeò delinivit, ut redirent in amicitiam & à seditione desisterent : Unde Lesbii cantores primas semper meruerunt Spartanorum judicio : De Musica sic Fabius, Musica, inquit, est honestum & jucundum oblectamentum liberalibus ingenis maxime dignum : Hæc tria itaque sensuum magis spiritualium, nempe visus & auditus, nec non intellectus ipsius objecta, ut in uno quasi conspectu & complexu haberemus, & magis intelligendū animis simul & semel insinuaremus, En conjunximus Opticam cum Musica & sensum cum intellectu, hoc est, rara visu & auditu cum chymicis emblematis, quæ huic scientiæ sunt propria. Cæteræ enim artes, si emblemata edant de moribus, aut rebus aliis, quàm de naturæ arcanis, alienum hoc videtur ab eorum scopo & fine, cum intelligi omnibus velint & debeant; Chymia nõ itè, quæ ut casta virgo per transfennam, & veluti Diana, non absq; veste variati coloris visenda est, propter causas alibi expressas: Quatuor, inquam, hæc, ficta, poetica & allegorica, picta, Emblematica, Veneri sive cupro, non sine Venere seu gratia, incisa, Chymica secretissima, intellectu indaganda & denique Musicalia rariora, simul & semel uno libro suscipias inque tuum usum dicata adhibeas, qui si potius intellectualis fuerit, quàm sensualis, eò utilior

lior & jucundior olim futurus est: quod si verò primum sensui mancipatus, nullum est dubium quin à sensu ad intellectum transitus fiet, tanquam per ostium: Nihil enim in intellectu esse dicitur, quod non per sensum aliquem introverit, cum hominis recens nati intellectus instar tabulae rase habeatur, in qua nihil adhuc scriptum, sed quod libet sensu mediante, tanquam stylo, scribi possit: Et vulgo dicitur, Ignoti nulla cupido, quia oportet, ut intellectui, veluti dictatori & arbitro, sensus indagatores & nuncii, omne scibile primitus apponent & innotescere faciant, tanquam Excubitores ad (sua organa) civitatis alicujus portas invigilantes. De ratione inscriptionis horum emblematum, ne & hac tibi monstrosa videatur & absona, pauca adjiciam: Atalanta Poëtis celebrata est propter fugam, quam omnes procos in certamine antevertit, ideòque ipsis victis pro virgine, premio victoriae proposito, mors obtigit, donec ab Hippomene, juvene audaciore & provido, superata & obtenta sit triumphalium aureorum per vias inter currendum objectu, quae dum illa tolleret, praeventa est ab eo, metam jam attingente: Haec Atalanta ut fugit, sic una vox Musicalis semper fugit ante aliam & altera insequitur, ut Hippomenes: In tertia tamen stabiliuntur & firmantur, quae simplex est & unius valoris, tanquam malo aureo: Haec eadem virgo merè Chymica est, nempe Mercurius Philosophicus à sulfure aureo in fuga fixatus & retentus, quem si quis sistere noverit, sponsam, quam ambit, habebit, sin minus, perditionem suarum rerum & interitum: Ex Hippomene & Atalanta coeuntibus in templo Matris Deum, hoc est, vase, fiunt leones, sive rubeum acquirunt colorem. Obtinuit quoque

*hac virgo victoriam præ viris, apro quodam insignis magnitudinis
 occiso, unde præmio à Meleagro donata est: Apud Stethæum
 Æsculapii sanum è saxo percusso aquam elicuit, quam sitibunda
 bibit: Quæ cum allegorica & Emblematica revera sint & nullo
 modo historica, volui in hujus Heroinæ commemorationem intel-
 lectualem hunc tractatum Emblematicum indigetare, præsertim
 cum poma ei projecta ex hortis Hesperiiis à Venere, suavitatis
 Dea, Hippomeni fuerint ministrata: In modulis illis seu fugis
 Musicis hoc observatum videtis, quod singula disticha ad tres il-
 las voces adaptata convenienter canendo exprimi possint, in qui-
 bus cum uni simplici voci tot varietates fugarum sint accommo-
 date, omnis cordatus & intelligens hanc quoque Emblematicam
 quasi figurationem, in his, ut & in distichis adaptationē ad singu-
 las voculas, boni consulet & pro nonnihilò reputabit: Si enim
 mercatores nonnulli pro magna pecuniæ summa artificium picturæ
 aliquod æstimant & emunt, ubi soli oculi falluntur, cum nature
 propinquissimum judicent, quid ni literati has figuras, quæ & in-
 tellectui & sensibus pluribus inserviunt ita, ut magna inde spe-
 randa sit utilitas præter oblectationem, in precio habeant & ma-
 gni censeant? Vale.*

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

Es hat ihn der Wind getragen im Bauche.

Atalanta
seu vox
Fugiens.

Embryo vento sâ Bore æ qui clauditur al-

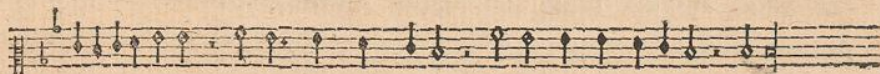

vo, Vivus in hanc lucem si semel ortus erit, ortus erit.

Hippome-
nes seu vox
sequens.

Embryo vento sâ Bore æ qui clauditur al-

vo, Vivus in hanc lucem si semel ortus erit, erit.

Pomum ob-
jectum seu
vox Mo-
rans.

Embryo ventosa Boreæ qui clauditur alvo,

Vivus in hanc lucem si semel ortus erit.

I. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Die Frucht im Bauch des Winds/welche noch verborgen lebet/
So ferne in dieses Licht dieselbe wird erhebet/
Kam allerhöhen Helden Rahe und That vbergehen weit
Durch Kunst und starcke Gewalt vnd seines Leibes Arbeit;
Schaw/das er nicht vnziemlich vor der Zeit geboren werd/
Sondern in rechter Maß komme lebendig auff die Erd.

EMBLE-

Portavit eum ventus in ventre suo.

EPIGRAMMA I.

Embryo ventosâ BOREÆ qui clauditur atq̃,
 Vivus in hanc lucem si semel ortus erit;
 Unus is Heroum cunctos superare labores
 Arte, manu, forti corpore, mente, potest.
 Ne tibi sit Cæso, nec abortus inutilis ille,
 Non Agrippa, bono fidere sed genitus.

Hermes omnis secreti naturalis indagator diligentissimus in tabula sua smaragdina graphice, licet succincte, describit opus naturale, ubi inter alia inquit: *Portavit eum ventus in ventre suo*, quasi dicat, Ille, cujus pater est Sol, mater verò Luna, antequam in lucem edatur, portabitur à fumis ventosis, quemadmodum avis ab aëre, dum volat: Ex fumis autem seu ventis (qui sunt nihil aliud, quam aër motus) coagulatis fit aqua, ex qua cum terra mixta mineralia & metalla omnia: Imò hæc ipsa ex fumis constare & coagulari immediatè statuuntur: Sive itaque in aquam seu fumum ponatur, eodem res redit, quia utraque venti materia est: Idem dicendum de mineralibus & metallis, licet magis remotè: Quæritur autem, quis ille sit, qui à vento portari debeat? Respondeo, *chymicè*, est sulphur, quod portatur in argento vivo, ut Lull. Codicill. cap. 32. testatur, cæteri que omnes; *Physicè*, est foetus, qui mox in lucem nasci debet: Dico & *Arithmeticè*, quod sit radix Cubi; *Musicè*, quod sit Disdiapason; *Geometricè*, quod sit punctum lineæ fluentis principium, *Astronomicè*, centrum Saturni, Jovis & Martis, planetarum: Hæc licet diversa sint subjecta, tamen si bene inter se comparentur, foetum venti faciliè demonstrabunt, quod cujuslibet industriæ majori aut minori relinquendum erit. At rem planiùs sic indigeto: Omnis Mercurius ex fumis est compositus, hoc est, ex aqua sublevante terram secum in aëriam raritatem, & ex terra cogente aërem redire in aqueam terram seu terream aquam: Cùm enim Elementa in eo sint per omnia, & mixta, & invicem in quandam viscosam naturam conculcata & redacta, non faciliè ab invicem recedunt, sed vel volatilia sequuntur superiùs, vel apud fixa inferiùs manent, quorum primum in vulgari Mercurio, alterum in Philosophico & metallis fixis apparet: In his Elementa fixa prædominantur volatilibus, in illo volatilia fixis. Nec verò absq; causa est, cur Mercurius Deorum reliquorum nuncius, interpres & quasi minister intermedius currens dicatur & habeatur, alis ad caput & pedes adaptatis: Ventosus enim est & volat per aëra, ut ipse ventus, ut in communi, multorum cum damno re ipsa vincitur

Lull. ibi.
portat il-
lum ventus
in ventre
suo, hoc est,
sulphur por-
tasur in ar-
gento vivo.
Et C. 47.
Lapis est
ignis de-
portatus in
ventre aë-
ris.

vincitur: At quia caduceum gestet binis serpentibus transversim cinctum, qui animas ex corporibus ducat & reducat, & multa ejusmodi contraria efficiat, Philosophici Mercurii symbolum optimè exprimit. Mercurius itaque est ventus, qui sulfur seu Dionysium, aut, si mavis, Æsculapium adhuc imperfectum fœtum ex ventre materno, vel etiam ex cineribus corporis materni combusti accipiat & portet eò, ubi maturari possit; Et Embryo est Sulfur, quod à Sole cœlesti *Borea* vento infusum est, ut is maturatum pariat, qui gestationis suæ absoluto tempore gemellos edit, unum albis capillis, Calaim dictum, alterum rubris, Zeten: Hi *Borea* filii fuere (ut *Orpheus* poëta Chymicus scribit) apud *Jasonem* inter Argonautas ad vellus aureum à *Colchis* auferendum: *Phineus* verò vates cœcus ab *Harpyjis* infestatus, liberari non potuit, nisi à dictis *Borea* filiis: Pro quo beneficio ab iis impetrato ille gratus *Argonautis* omnem viâ rationem declaravit. At *Harpyje* nihil aliud sunt, quàm sulfur corrumpens, quod abigitur à *Borea* filiis, cùm ad justam ætatem pervenerint, & ex imperfecto seu molestato à volatilibus noxiis fit perfectum, illi malo non subjectum, quod deinde ad vellus aureum *Jasoni* medico obtinendum viam indicat. Horum vectorum meminit quoq; inter alios *Basilius nostras*, qui clarè 6. inquit: *Nam geminus ventus venire debet, Vultur nus dictus, ac deinde simplex, Notus appellatus, qui ab oriente & meridie impetuosè spirabunt, quorum motione cessante, ita ut ex aère facta sit aqua, audacter confides, quod ex spiritali corporale fiet.* Et *Riplens* port. 8. dicit in aère nostrum infantem debere renasci, hoc est, in ventre venti: Ad eundem sensum scala philof. gradu. 6. Et sciendum, inquit, quod natus sapientis in aère nascitur: Et gradu 8. spiritus aëri simul in aërem scandentes se diligunt, ut *Hermes* inquit, portavit illum ventus in ventre suo: Quia generatio gemitu nostri fit in aère & nascens in aère sapienter nascitur: Ascendit enim à terrain cœlum, iterumque descendit in terram conquirendo vim superiorem & inferiorem.

Sein Säugmutter ist die Erden.

*Acalansa
Fugiens.*

Romu lus hir ta lu pæ pressisse fed ubera capræ

Jupiter & di ctis fer tur adesse fides.

*Hippomen.
Sequens.*

Romu lus hir ta lu pæ pressisse fed ubera capræ

Jupiter & di ctis fer tur adesse fides.

*Pomum
Morans.*

Romulus hirta lupæ pressisse fed ubera capræ

Jupiter & dictis fertur adesse fides.

II. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Romulus von einer Wölffin ist/ aber Jupiter gesäuget
 Von einer Geiß/wie solchs das Gerüchte bezeuget.
 Was Wunder ist/so wir sagen/das der Weisen Kind ernähret
 Sey vonder Erd/so ihm ihre Milch hat gewehret?
 So dann die Thier gespeiset han solche grosse Helden gewis/
 Wie groß mag dann der seyn/dessn die Erd Säugmutter ist?

EMBLE-

Nutrix ejus terra est.

EPIGRAMMA II.

Romulus hirta lupa pressisse, sed ubera caprae
 Jupiter, & factis, fertur, adesse fides:
 Quid mirum, tenera SAPIENTUM viscera PROLIS
 Si ferimus TERRAM lacte nutrisset suo?
 Parvula si tantas Heroas bestia parvit,
 QUANTUS, cui NUTRIX TERREUS ORBIS, erit?
C
Apud

APUD Peripateticos & rectè judicantes Philosophos statuitur; quod Nutriens vertatur in substantiam nutriti, eique assimilatur non quidem ante, sed post alterationem ejus, idque verissimum Axioma habetur: Quomodo enim nutrienti, quod jam ante simile & idem sit cum nutrito, opus esset mutatione suæ essentiæ, quæ si accideret, non maneret idem nec simile; Aut quomodo ea, quæ assimilari nutrito nequeunt, pro nutrimento assumerentur, ut sunt ligna, lapides & ejusmodialia: Primum itaque ut inane, sic alterum, naturæ adversum est. Lactè autem animalium nutriti hominem recens naturam, non alienum est à natura: quia assimilatio ejus fieri potest, at longè facilius materni, quàm alterius: Unde medici concludunt, ad sanitatem, similitudinem substantiæ & morum, nec non robur conferre infanti, si propriæ matris lactè semper foveatur & educetur, e contra, si alieno. Hæc est harmonia omnis naturæ, quod simile gaudeat suo simili, ejusque vestigia imitetur, quantum potest, in omnibus ex tacito quodam consensu & conspiratione. Idem usu venit in naturali Philosophorum opere, quod æquè à natura regitur in sui conformatione, quàm infans sub utero materno: Et licet pater & mater, ipsaque nutritrix illi similitudinariè ascribantur, non tamen artificiale est magis, quàm animalis cujusque generatio: Semina bina quodam delectabili artificio conjunguntur ab animalibus & utroque sexu hominis, ex quibus unitis per successivam alterationem fit Embryo, qui crescit & augetur, vitam & motum acquirit, deinde lactè nutritur: Mulier verò conceptionis & imprægnationis tempore in calore, cibo & potu, motu & quiete, aliisque se temperatè ut gerat, necesse est, aliàs abortus sequetur & concepti foetus destructio, quæ observatio in 6. rebus nõ naturalibus, quia à medicis secundum artem suam præscribitur, artificialis quoque est. Eodem modo semina si sint non conjuncta in opere Philosophico, conjungi debent: Quod si verò alicubi conjuncta invenirentur, ut in ovo semen galli & gallinæ substantia habentur simul in uno continente, tum esset Philosophorum opus adhuc magis naturale, quàm generatio animalium. At demus, ut philosophi

testan-

restantur, quod unum veniat ab orienti & alterum ab occidente, si-
 antque unum, quid plus administratur hisce, quàm mixtio in suo
 vase, calor temperatus & nutrimentum? Vas quidem artificiale est
 sed in hoc differentia non committitur, sive nidus ab ipsa gallina
 fiat, sive à rustica incerto quodam loco (ut solet) ordinetur, eadem
 erit ovorum generatio & ex illis pullorum exclusio. Calor est res
 naturalis, sive ab igne temperato veniat furnorum & fimi putredi-
 nis, vel sole & aëre, vel matris visceribus, aut aliunde: sic Ægyptus
 calorem ovis excludendis arte naturalem administrat per suos fur-
 nos: Bombycum semina, imò & ova gallinacea virginearum mam-
 marum tepore exclusa leguntur: Ars itaque & natura mutuas sibi
 manus conferunt, ita ut hæc illius vicaria fiat & illa hujus: Nihilom-
 minus Natura manet Domina & ars ancilla. CUR VERO TERRA
 dicatur nutrix Nati Philosophici, dubium alicui movere posset,
 cùm terra inter elementa sit maximè exucca & arida, cui siccitas ut
 propria qualitas accidat? At respondendum, quod terra elementata
 hic intelligatur, non Elementum, cujus in Septimanæ philosophicæ
 primo die abundè meminimus, naturamque explicavimus: Hæc nutrix est
 Cœli, non quod solvat, lavet aut humectet foetum,
 sed coagulet, figat & coloret, inque succum & sanguinem merum
 convertat. Nutritio enim augmentationem in longum, latum &
 profundum, hoc est, per omnes corporis dimensiones se extenden-
 tem complectitur, quæ cùm hic adsit & à sola terra præstetur foetui
 philosophico, non immerito nutricis nomine terra appellanda erit:
 At contrarium quid cœteris lactis generibus, quæ convertuntur &
 non convertunt, in hoc admirando succo terrestri contingit, cum
 propter vim ejus fortissimam valdè alteret naturam nutriti, quem-
 admodum lupæ lac Remuli corpus in naturam animosam & ad bel-
 lum promptam disposuisse creditur.

Gehe zum Weibe, das wascht ihre Lachen/
 ihu dergleichen auch.

*Aralania
 fugiens.*

Abdita quisquis a mas scrutari dogmata, ne sis De-

ses in exemplum, Deses in exemplum, quod juvet, omne trahas.

*Hippom.
 sequens.*

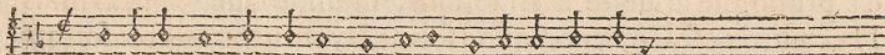

Abdita quisquis a mas scrutari dogmata, ne sis

Deses in exemplum, deses in exemplum, quod juvet, omne trahas.

*Pomum
 morans.*

Abdita quisquis amas scrutari dogmata, ne sis

Deses in exemplum, quod juvet, omne trahas.

III. Epigrammatis Latini versio Germanica.

W Er da begehrt in geheimer Lehr sich z' vben/ sol achten
 Alles Exmpels weiß/ vnd weißlich solch betrachten:
 Schaw an ein Weib/ vnd lern/ wie sie ihu ihr Leinlachen waschen
 Mit Wasser auffgeschütt warmlich/ vnd mische mit Aschen:
 Folg dieser nach/ so wirt dir alles gerathen wol vnd fein/
 Dann den Leib/ so ist schwarz/ waschet das Wasser ganz rein.

EMBLEMA

EMBLEMA III. *De secretis Naturæ.*

Vade ad mulierem lavantem pannos, tu fac similiter.

III. Epigrammata. I. Aristophanes Germanicus.
EPIGRAMMA III.

Abdita quisquis amat scrutari dogmata, ne sis
Deses, in exemplum, quod juvet, omne trahas:
Annè vides, mulier maculis abstergere pannos
Ut soleat calidis, quas superaddit, aquis?
Hanc imitare, tuâ nec sic frustraberis arte,
Nàmque nigri faciem corporis unda lavat.

SI pannis lineis sordes quædam advenerint, quibus maculentur & nigrescant, utpote terreis recrementis, per proximum elementum, nempe aquam, eluuntur, & aëri panni exponuntur, ut calore solis, tanquam igne, quarto elemento, humiditas unà cum fœcibus extrahatur, hoc si sæpius contingat, qui prius erant fordidi & foetidi, fiunt puri, & à maculis purgati. Hæc est ars mulierum, quam ab ipsa natura didicerunt: Videmus enim, quod animalium ossa aëri exposita, quæ primò sunt nigra & squalida, si pluvia sæpè madescant, & superveniente solis calore iterùm exsiccentur per multas vi- ces, ad summam albedinem reducantur, ut Isaac annotat: Eundem ad modum in subjecto philosophico, quæcunque adfuerint cruditates & fœces suis aquis superinfusis purgantur & delentur, corpús- que ad magnam claritatem & perfectionem redigitur. Tota enim operationum chymicarum, utpote calcinatio, sublimatio, solutio, distillatio, descensio, coagulatio, fixatio & reliquæ, una ablutione absolvuntur: Nam qui abluit aquis rem impuram, idem præstat, quod tot operandi formis perficitur: Igne enim, ut Rosarius Philosophorum inquit, linteamina Duenech principis sudore maculata, lavanda sunt & comburenda aquis: Unde ignis & aqua videntur mutuas sibi invicem dedisse qualitates, aut quod genus ignis Philosophici non sit idem cum communi, idemque de aqua sentiendum. De calce viva & igne Græco exploratum habemus, quod aquis incenduntur, & neutiquam extinguantur, contra naturam aliorum inflammabilium: sic camphoram in aquis ardere ante accensam affirmant: Et Gagates lapis (ut Ansel. de Bood testatur) accensus oleo faciliùs extinguitur, quàm aqua: Oleum enim commiscetur ei, ac ignitum corpus suffocat: Aqua cum pinguedini misceri non possit, ignito cedit corpori, nisi omnino id totum tegat & obruat: Verùm id non facile fieri potest, quia lapis est, & suprema aquæ, ut oleum omne, petit: Sic naphtha, petroleum & his similia incensa aquas non valdè reformidant. De carbonibus subterraneis Leodiensis ditionis quidam scribunt, quod incensi sub terra, non aquis, sed terræ pulveribus superingestis solum extinguantur, quemad-
 modum

modum cor. Tacitus de simili ignis genere narrat, quod non aquis, sed fustibus & vestibus corpori detractis saltem opprimi potuerit: Ignium itaque magna est diversitas, & in excitando & in extinguendo, nec minor liquorum, quia lac, acetum, spiritus vini, aqua fortis, Regia & communis valde inter se differunt, quò ad collationem cum igne: Nec hoc solum, sed & ipsa materia aliquando ignem sustinet, ut panni illi byssini, antiquitus in precio & usu divitibus habiti, qui igne, non aqua lavabantur, seu ad munditiem pristinam redigebantur, utpote fœcibus combustis: Quicquid alii de pilis Salamandræ reptilis nugantur, quasi inde Elychnia incombustibilia fiant, non audiendum: De Talco, alumine plumoso & hujusmodi aliis materiis aliquando texturam præparatam, quæ igne purgari fuerit solita, sed artificium cum sciente (muliere Antwerpensi) ex invidia extinctum periisse, nec post reperiri id temperamentum potuisse, sunt qui revera adfirmant: De materiis combustilibus hic non loquimur: Secundum omnes has differentias subjectum Philosophicum considerandum erit, si quando præparetur: Ignis enim, aqua & ipsa materia hic non est communis: Philosophis enim ignis aqua est, & aqua ignis: Aqua eorum simul lavat & calcinat, ita & ignis: Et panni abluendi habent naturam byssinorum sive talci præparati, quorum temperies & præparationis artificium quoque non omnibus obvium est: Hos ut lavent, lixivium faciunt non ex cineribus quernis, eorumve sale, sed metallico, quod est durabilius cæteris, nec ex aqua communi, sed eâ, quæ sub signo Aquarii in glaciem, nivesque concreta fuerit, utpote quæ sit tenuiorum partium, quam stagnantes aut lacunarum palustres aquæ, unde magis ad interiora corporis Philosophici, nigri & immundi penetrare poterit, ad id abluendum & purgandum.

Sige

Füge den Bruder der Schwester zu/ vnd gib ihnen
den Becher der Liebe.

*Asalanta
sequens.*

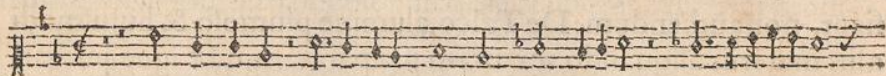

Non hominum foret in mundo nunc tanta pro pago, si fra-

tri Coniunx non data prima soror.

*Hippoma.
sequens.*

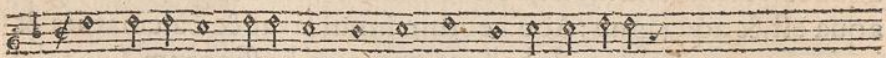

Non hominum foret in mundo nunc tanta pro pago

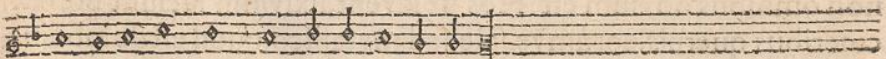

si fratri non data prima soror.

*Pomum
morans.*

Non hominum foret in mundo nunc tanta propago,

si fratri coniunx non data prima soror.

IV. Epigrammatis Latini versio Germanica.

S Er Menschen Geschlechte in dieser Welt wär nicht so wol vermehret/
Wann nicht zum Bruder die Schwester sich gekehret.
Darumb zusammen füg zwey Geschwister eines Geblütes/
Daß sie ehlich leben/ Mann vnd Weib eins Gemüthes.
Schenck ihnen ein der Lieb Becher mit süßem Reben Safft/
Solchs gib ihm zur Hoffnung der Frucht ein groß vnd starke Krafft.

EMBLE.

Conjunge fratrem cum sorore & propina illis poculum amoris:

EPIGRAMMA IV.

Non hominum foret in mundo nunc tantapropago,
 Si fratri conjunx non data prima soror.
 Ergo lubens conjunge duos ab utroque parente
 Progenitos, ut sint femina másque toro.
 Prebibe nectareo Philothesia pocla liquore
 Utrisque, & factus spes generabit amor.

D

Lex

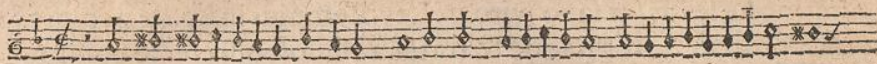
LEx Divina & politica prohibet gradu sanguinis propinquiore
 per naturam conjunctos, matrimonio copulari, quales sunt di-
 rectè ascendentes & descendentes in arbore genealogica & ad la-
 tera concurrentes, idque propter causas certissimas: At quando
 philosophi de matre cum filio, aut patre cum filia, seu de fratre cum
 sorore, conjugio jungendis loquuntur, non contra dictam legem
 quid dicunt aut faciunt: Quia subjecta distinguunt attributa &
 causæ effectus: Personæ enim Philosophorum ab iis differentiis
 sunt liberæ æquè ut Adami filii filiaæque, qui se invicem in conjuges
 ducebant absque ullius criminis imputatione: Ratio autem potis-
 sima videtur, ut genus humanum affinitate & amicitia firmiùs coa-
 lescat & consocietur, nec in factiones familiarum inimicas & hære-
 ditarias dividatur: Eadem causa quia primis fratribus & sororibus
 Adamicis integra manserit, nil prohibuit, quo minus matrimonio
 conjungerentur: In ipsis enim solis genus humanum tum extitit,
 nec alii præter ipsos, eorumque parentes, vixerunt ideòque ut san-
 guine connexi, sic affinitate connectendi necessario fuerunt: At
 succrescente hominum multitudine, quæ in innumeras familias
 distributa, causa hæc vera & æqua inventa est, ne fratres sorores
 ducerent: Apud philosophos alia ratio est, cur sorores nubant fra-
 tribus, nempe similitudo substantiæ, ut simili conjungatur: Sunt
 autem in hoc genere saltem duo sibi quo ad speciem similia,
 quo ad sexum differentia, quorum unum fratris, alterum
 sororis nomine salutatur: Hæc itaque eadem & libertate &
 conditione, imò & necessitate inevitabili, quâ primi homines con-
 sanguinei, uni matrimonio legitimè committenda sunt: Frater est
 ardens & siccus, ideòque valde cholericus; soror est frigida & hu-
 mida, multum phlegmaticæ in se habens materiæ: Quæ in tempe-
 rie adeò differentes naturæ, in amore & fœcunditate, liberorum-
 que propagatione optimè convenire solent: Ut enim non ex chaly-
 be & chalybe durissimo corpore, nec ex silice & silice fragili, excu-
 titur facilè ignis, qui propagari possit, sed ex duro & fragili, hoc est,
 chalybe & silice; sic nõ ex ardente mare & ignea fœmina, ut nec ex
 utrisque

utrisque frigidis (frigiditas enim maris infœcunditas est) proles vivax suscipitur, sed ex illo calido, hac frigidiore: calidissima enim mulier, in temperamenti humani latitudine, frigidior statuitur frigidissimo sui sexus (at sano) viro, ut Lev. Lemnius in lib. de occ. nat. mirac. probat. Soror itaque & frater à Philosophis rectè conjunguntur. Si quis ex gallina, canicula, capra, ove vel aliis brutis fœtum nasci debere desyderet, is gallum, canem, hircum, caprum, quodque animal suæ speciei, cui similis existit, adjungit, atque sic voto suo non frustratur; nec verò respicit consanguinitatem brutorum, sed saltem generositatem cujusque & naturæ convenientiam. Ita dicendum de trunco arboris, & furculo ei inferendo: Imò de metallica natura, quæ tamen omnium maximè similitudinem & homogeneitatem substantiæ ut habet, sic, ubi quid sibi conjungi postulet, requirit: Verùm frater & soror conjuncti, fœcundi non fiunt, nec in amore diu persistunt, nisi Philotheum illis seu poculum amoris, instar philti, propinetur: Hoc enim sedantur & conciliantur eorum animi adeo, ut quasi ebrii (instar Lothi) inter se, pudore abiecto, congregiantur & prolem (non spuriam, sed) legitimam prognerent. Quis enim ignorat, humanum genus Medicinæ plurimum debere, propterea, quod multæ hominum myriades, ejus beneficio & operâ, nunc in mundo extent, qui non fuissent, nisi eorum parentes aut proavi à vitio sterilitatis per remotiorem causæ & sublationem, seu impedimenti proximi, & remoti, vindicati & liberati, aut ab abortu matres præservatæ forent? Datur itaque hoc poculum amoris easdem ob causas his novis nuptis, quas quilibet ex jam dictis ternas perspicere poterit, ut pote amoris constantiam, sterilitatis remotiorem & abortus prohibitionem.

FUGA V. in Quinta, infra.

Setz dem Weib die Kröte auff die Brüst/ daß sie sauge/
vnd das Weib sterbe/so wirt die Kröte von Milch sehr groß.

*Aralanta
Fugiens.*

Fœmine o gelidus ponatur pecto re bu fo

Instar ut infan tis lacte a pocla bibat pocla bibat.

*Hippomen.
Sequens.*

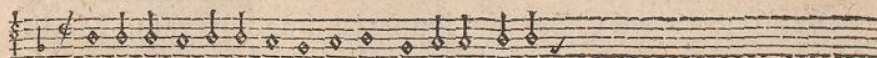

Fœmine o gelidus ponatur pecto re bu-

fo Instar ut infan tis lacte a po cla bibat.

*Pomum
Morans.*

Fœmine o gelidus ponatur pectore bufo

Instar ut infantis lactea pocla bibat.

V. Epigrammatis Latini versio Germanica.

In Kröte bald dem Weibe setz auff die Brüste geschwindel/
Daß sie solche ernehr mit Milch/gleich einem Kinde/
Vnd wachse auff in grosser Gestalt durch aufgesogner Speiß/
Vnd das Weib sich rößlich erzeig in aller Weiß/
Denn mach hir ab ein Arzney/so sey solcher edlen Kräfften/
Daß sie lass kein Gift an des Menschen Hers haften.

EMBLE-

Appone mulieri super mammas bufonem, ut ablaetet eum,
& moriatur mulier, sitque bufo grossus de lacte.

EPIGRAMMA V.

Foemineo gelidus ponatur pectore Bufo,
 Instar ut infantis lactea pocla bibat.
 Crescat & in magnum vacuata per ubera tubet,
 Et mulier vitam liquerit agra suam.
 Inde tibi facies medicamen nobile, virus
 Quod fuget humano corde, levétque luem.

TOTA Philosophorum congregatio in hoc consentit, quod opus eorum nihil aliud sit, quàm mas & fœmina: Maris verò est, generare & dominari fœminæ; hujus concipere, imprægnari, parere, lactare & educare sobolem, mari q; imperio subjici: Ut enim conceptum fœtum, antequam edatur in lucem, sub sanguine, ita editũ lacte fovet & nutrit. Hinc natura præparavit tenello pusioni in mãm̄is muliebribus cibum digestibilem & proportionatũ, qui expectate ejus adventum, tanquam primus commeatus & viaticũ in hoc mundi curriculo: Lacte itaque alitur, crescit & augmentatur eò usque, donec instrumenta panis comminuendi habeat, hoc est, dentes, tum ab lactatur merito, quia natura illi providit de alio solidiori nutrimento. At hîc Philosophi dicunt, quod mulieri bufo super mãm̄as apponendus sit, ut eum instar infantis suo lacte alat: Miserum hoc & horrendum spectaculum est, imò & impium, quod lac infanti destinatum bufoni, bestię venenosæ & naturæ humanæ adversanti præbendum sit: De serpentibus ac draconibus vaccarum ubera exiccantibus audivimus & legimus: Fortè idem bufones appeterent, si occasio offerretur in bobus. Historia de bufone nota est, qui rustico cuidam dormienti ita occupavit os & interiora labra, ut nullo astu inde abigi potuerit, nisi violentiâ, quæ cum periculo mortis, veneni ejus expuitione (quâ uti dicitur pro telis defensivis aut offensivis) conjuncta fuisset, ideòq; non tentanda: Ex antipathia itaque remedium misero homini inventum, nempe aranei prægrandis & bufonis, qui se invicem lethali prosequuntur odio: Portatus itaque est cum bufone directè ad locum, ubi araneus prætumidus suas texturas exposuerat, qui cum bufonem vidit, mox se dimisit in tergum bufonis, eumque suo aculeo pupugit: Cùm verò nihil inde damni acciperet, secunda vice descendit, & iterum illum fortius fixit; Unde mox bufo intumuit, & ex hominis ore mortuus decidit, absque ulla ejus noxa. Sed hîc contrarium accidit: quia bufo non os, sed mammam mulieris occupat, cujus lacte adeò increfcit, ut ingentis magnitudinis & roboris evadat: Mulier verò viribus absumptis extabescat & moriatur: Venenum enim facilè per

venas

ven
que
adn
cton
sopl
adn
foet
lact
in v
bus
par
aliã
pto
lapi
dan
aur
& p
ret:
seci
lapi
nar
tute
qua
esse
let,
ope
Phi
asse
seo
ba
Qu
viri
ut &

venas pectorales communicatur cordi, idque inficit & extinguit, quemadmodum ex Cleopatrarum casu constat, quæ vipersas mammis admovit, cum voluntariâ morte præveniri voluerit, ne viva in viscerum manus ac triumphos traheretur. Verum ne quis Philosophos adeò crudeles existimet, quasi mulieri venenosum reptile admoveri jubeant, sciendum hunc bufonem esse ejusdem foeminae foetum seu filium, monstroso partu editum, ideòque jure naturali, lacte materno frui & ali debere, quod verò mater moriatur, non est in voluntate filii: Nec enim matrem inficere potuit, qui in visceribus ejus concretus, & ex sanguine augmentatus fuerat usque ad partum. Ominosum sanè quid est, bufonem ex muliere nasci, quod aliàs contigisse novimus: Guilielmus Novobrigensis, Anglicus scriptor, in suis commentariis scribit (quàm fideliter, alii judicent) in lapicidina quadam ditionis Vintoniensis Episcopi, cum lapis quidam magnus divideretur, intus inventum bufonem vivum cum aurea cathena, eumque ex Episcopi jussu eodem loci reconditum & perpetuis tenebris immersum, ne quid mali ominis secum portaret: Talis est & hic bufo: Auro enim insignis est, etiamsi non extrinsecus, artificiali cathenæ opere, tamen intrinsecus naturali, nempe lapidis, quem alii Boracem, Chelonitin, Batrachiten, Crapaudinam aut garatronium vocant. Hic enim auro longè prævalet virtute contra venena quæcunque animalium, & auro inferi solet, tanquam thecæ aut coopertorio, ne lædatur aut perdat. At legitimè esse oportet ex animali petiitum, si verò ex subterraneis fossis, ut solet, depromptus lapis ejus formâ concinnetur, & vice usurpetur, ex optimis mineris, cordi subvenientibus, eligatur: In his enim bufo Philosophicus reverà invenitur, non in lapicidina (ut ille fabulator asserit) aurumque in se habet, non extra ad pompam: Ad quid enim se ornaret bufo in tenebris & claustris delitescens? Forte ut à scarabæo magnificè salutaretur, si in crepusculo illi obvius incederet? Quis aurifaber subterraneus fabricasset illi auream cathenâ? Fortè viridium puerorum pater, qui ex terra S. Martini, imò ex ipsa terra, ut & duo canes ex lapicidina, eodem authore, prodierunt?

Sæet nur Goldt in die weisse geblätterte Erden.

*Atlanta
Fugiens.*

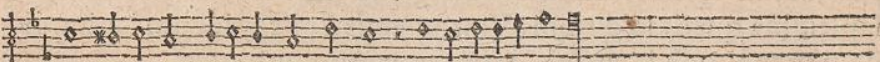
Ruricolæ pingui mandant sua se mina ter-

ræ cum fuerit rastris hæc foli a ta suis.

*Hippom.
Sequens.*

Rurico læ pingui mandant sua se mina

ter ræ cum fuerit rastris hæc folia ta suis.

*Pomum
Morans.*

Ruricolæ pingui mandant sua femina terre

Cum fuerit rastris hæc foliata suis.

VI. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Die Ackerleut in die feist Erden sâhen shren Samen/
 Wenn sie wol zermalmet ist mit eisenen Zânen/
 Die Weisen abr lehren shr Gold werffen in die Erden/
 Den Blâttern gleich ganz weis/das Gold darauß mag werden/
 Daß du solches recht machst/schau auff der Dâwren Werck ganz eben/
 Dann Gold wachst wie Weizen/vnd hat sein eignes Leben.

EMBLE-

EMBLEMA VI. *De secretis Natura.*
Seminare aurum vestrum in terram albam foliatam.

33

EPIGRAMMA VI.

Ruricole pingui mandant sua semina terra,
Cum fuerit rastris hæc foliata suis.
Philosophi niveos aurum docuere per agros
Spargere, qui folii se levis instar habent:
Hoc ut agas, illud bene respice, namque quod aurum
Germinet, ex tritico videris, ut speculo.

E

PLATO

PLATO civitatem constare dicit non ex medico & medico, sed ex medico & agricola, hoc est, diversarum functionū hominibus: Agricola verò & medici in primis meminit, quia horū opera sunt valde conspicua in imitatione, emendatione, & perfectione naturæ. Nā uterq; subjectū naturale assumit, in quo secundū artē quædam addit necessaria, deficientia, vel etiā superflua removet: Unde utriusq; ars per adjectionem defectus & subtractionē superflui (ut ab Hippocrate medicina) definiri potest: Quid enim facit amplius agricola, quàm ut agro, à natura relicto, addat arationem, lyrationē, occationē, lætificationē seu stercorationē, seminationē, & reliqua, nempe incrementū & proventū naturę committat, quæ calorē solis & pluviā administrat, & his semina multiplicat & in segetes mox sternēdas provehit: Interim pullulante herbā agricola tribulos & impedimēta omnia removet, segetes maturas demetit, de messis superflua tollit, nēpe stramina, paleas & ejusmodi alia: Ita & medicus (quoniam & chymicus diverso respectu) corpori humano sanitatē præsentē conservare, absentē recuperare diversis remediis instituit, causam morbificam tollit, morbum curat, symptomata sedat, superfluū sanguinē venæsectione diminuit, deficientē bona victus ratione ordinat a restaurat, humores noxios purgatione evacuat, & sic mille modis naturam imitatur, supplet & corrigit intellectus & artis operibus; quæ cum notoria sint, Chymica potiùs nobis consideranda veniunt: Chymia enim agriculturæ operationes in primis testatur suis secretis terminis & operandi modis: Agricola habent terram, cui semina inseminant, ita & Chymici: Habent fimū, quo lætificent agros, ita & hi, sine quo nihil fieret, nec fructus aliquis sperādus esset: Illi habēt semina, quorū multiplicationē desiderant: Hæc nisi chymici haberēt, imitarentur pictorē (ut Lullius inquit) exprimere conantē faciē cujusdā viri, quē ipse nunquā vidisset, nec imaginē ejus: Agricola expectant pluviā & calorē solis, sic & reverà chymici calorē administrāt suo operi convenientē & pluviā: Quid multis? Chymia est omninò parallela agriculturę, ejusq; vicaria, quæ per omnia ejus vices exprimit, at sub allegoria absolutissima: Hinc antiqui produxerūt Cererē, Triptolemū, Osiridē, Dionysum, Deos aureos, seu ad chemiā spectātes

quasi docētes mortales semina frugū in terrā suā projicere, agriculturā & vitiū propagationē, viniq; usū monstrātes, quæ omnia ignari ad rustica opera detorserunt, at falsò: Sunt n. illa arcanissima naturæ mysteria, quæ hisce agriculturæ velamentis præ vulgo abscondūtur & sapiētib. declarātur: Hinc dicūt Philosophi, q̄ aurū eorū in terrā albā foliatā seminandū sit, quasi velint, seminationē tritici spectandā esse pro exēplo & imitandā, q̄ author tractatus de tritico & Jodoc. Greverus optimè in suis descriptionib. fecerūt: Uterq; n. agriculturę operationes singulas in producēdo tritico, auri seminationi seu tincturæ generationi venustissimè accōmodavit: Terra alba, utpote arenosa, rusticis parū fructus suppeditat, quib. nigra & pinguis magis ad nutū; at Philosophis in primis illa cōfert, si foliata sit, hoc est, bene præparata: quia hi eā stercoreare fimo suo noverūt, illi neutiquā: Est autē seminatio mundi propagatio, quā id q̄ in individuo perdurare nequit, specie permanere curatur: Hæc est in homine, animalibus & plantis, in his hermaphroditicè, in illis sub gemino sexu distincto: In metallis autē longè alio modo: In iis n. ex puncti fluxu fit linea, ex lineæ superficies, ex superficiē corpus: Punctū autē istud astra producerūt ante lineā, superficiem, & corpus, quia est eorū omnium principiu: Fluxū natura addidit longo tēporis spacio interposito, hoc est, Phœbus cœlestis generavit sub terra filiolū, quē Mercurius Vulcano educandū obtulit & Chironi, hoc est, artifici manuali, ad erudēdū, quemadmodū de Achille scribūt, quia Thetyde matre sub ignib. detētus & induratus fuit: A Chirone ille, inter alia, didicit Musicā & Cytharæ tractandæ artificiu: Cū verò Achilles nihil aliud sit, quàm subiectū Philosophicū (cujus filius Pyrrhus rubro capillitio, sine quibus duob. Troja expugnari non potuit, ut copiosè in nostri. Hieroglyphicis lib. 6. demonstravimus, ideò Musicā in hoc ipso nostro opere, ubi Achillē, ejusq; heroicas virtutes & facta describimus, nō absq; causa (licet obiter) tractamus: Nā si Musica ornavit tātū Heroa, quid ni & nostrū hoc opusculū magis variegatū & acceptū reddat: Canūt n. Angeli (ut sacra testātur litera) canūt cœli, ut Pythagoras statuit, & enarrāt gloriā Dei, ut Psalmista ait, canūt Musæ & Apollo, ut poëta, canūt homines etiā infātes, canūt volucres, canūt oves & anferes in instrumentis musicis, si ergo & nos canamus, non abs re facimus.

Hinc Ovid. Phyllides puerum Cytharæ praecepit Achillem.

Der Vogel jung vom Neste fleugt/ vnd fällt
wider ins Nest.

Atalanta
fugiens.

Rupe cava nidum Jo vis a les struxerat in quo Deli-

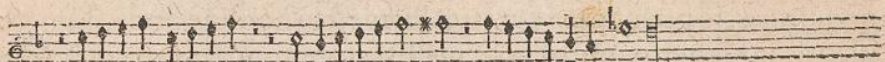

tuit, delituit, pul los enutri irque suos.

Hippom.
sequens.

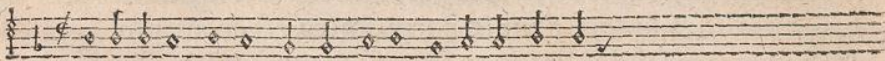

Rupe cava nidum Jo vis a les struxerat, in quo

Delituit, delituit, pul los enutriitque suos.

Pomum
morans.

Rupe cava nidum Jo vis ales struxerat in quo

Delituit, pullos enutriitque suos.

VII. Epigrammatis Latini versio Germanica.

In einem hohlen Stein der Adler sein Nest gemacht hat/
 Daren er verborgen sein Jungen ernehren thät/
 Von diesen einer kont mit Federn leicht sich erheben/
 Aber der andr federloß wolt solches nicht nachgeben.
 Drum der fliegende wider fällt in sein Nest/darauf er gangen/
 Füg ihn das Haupt zum hindern/so wirstu es erlangen.

EMBLEMA

EMBLEMA VII. *De secretis Natura.*
Fit pullus à nido volans, qui iterùm cadit in nidum.

37

EPIGRAMMA VII.

Rupe cavà nidum Jovis ALES struxerat, in quo
Delituit, pullos enutriitque suos:
Horum unus levibus voluit se tollere pennis,
At fuit implumi fratre retentus ave.
Inde volans redit in nidum, quem liquerat, illis
Junge caput caudæ, tum nec inanis eris.

E 3

QUOD

QUOD Hippocrates, medicorum antesignanus, de humoribus
 afferit, eos esse diversos ac plures numero in homine, nec saltem
 unum, alias morbos varios exoriri non posse, id nos de Elementis
 mundi verum dici animadvertimus. Si enim unum saltem elementum
 esset, nulla mutatio ejus in aliud, nulla generatio nec corruptio cō-
 tingeret, imò omnia essent unum immutabile, nec meteora, mi-
 neralia, plantæ ac animalia inde naturaliter producerentur. Hinc
 Creator summus totum hoc mundi Systema ex diversis & contra-
 riis naturis concinnavit, nempe ex levibus & gravibus, calidis & fri-
 gidis, humidis & siccis, ut una in aliam per affinitatem transfret, &
 sic compositio fieret corporum, quæ in essentia, qualitatibus, viri-
 bus & effectibus longè inter se differrent: sunt enim imperfectè
 mistis Elementa levia ut ignis & aër, nec nõ gravia, ut terra & aqua,
 quæ æquilibriis ita inter se temperantur, ut unum non aufugiat ab
 alio, sed singula à singulis, vicina à vicinis facilè se capi & detineri
 patiantur: Terra & aër sibi invicem adversantur, sic ignis & aqua;
 attamen ignis cum aëre per caliditatem utriusque communem, cum
 terra per siccitatem amicitiam fovet: sicut aër cum aqua & hæc cum
 terra: Unde omnia affinitatis aut potius consanguinitatis vinculis
 connectuntur & manent simul in una cōpositione, quæ si abundet
 levibus, elevat secum gravia, si gravibus, premit secum levia: Hoc
 declaratur per duas Aquilas, pennatam & implumè, ex quibus illa
 volare conata ab hac retinetur: In Falconis & ardæ pugna exem-
 plum hujus rei evidens est: Ille enim celeri volatu & alis pernicibus
 superior in aëre factus hanc unguibusprehendit & lacerat, cujus
 pondere in terram uterque decidit: Contrarium in Archytæ co-
 lumba factitia seu Automate apparuit, ubi gravia à levibus sublata
 sunt, hoc est, à spiritu interius incluso ligneum ejus corpus in aëra
 raptum: In philosophico subiecto primò levia prædominantur
 gravibus, quo ad copiam, attamen à virtute gravium vincuntur:
 successu autem temporis alæ aquilinæ præscinduntur, & fit ex dua-
 bus una avis prægrandis (nempe Strutio camelus) quæ ferrum con-
 sumere possit, quæque magis in terra sub pondere præpedita cur-

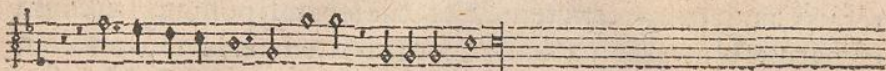
rat, quàm per aëra volat, licet pennas speciosas habeat: De hac aut simili Hermes (ut Author Auroræ cap. 5. testatur) ita scribit: consideravi avem sapientibus venerabilem, quæ volat, dum est in Ariete, Cancro, Libra aut capricorno: Et acquires eam tibi perennem meris ex mineris & montanis petrosis: De eadem Senior in Tabula, ubi gemina visitur, volatilis & sine pennis, quorum una rostro alterius Caudam invicem tenet, ne facile separari possint. Hæc enim est naturæ Universæ machinatio, ut gravia semper levibus attollat, & vicissim levia gravibus deprimat, ut Author perfecti Magisterii declarat: qui septem spiritus minerales, veluti stellas Erraticas, & totidem corpora metallica, ceu stellas fixas, hasq; cum illis martari debere statuit. Inde & Aristoteles Chymicus; cum Spiritus, inquit, solverit corpus & animam, ut existant in forma sua, nõ permanet fixum, nisi occupaveris ipsum: Occupatio verò est, ut jungas ipsum cum corpore, de quo præparasti in principio; Quoniam in eo occupatur à fuga spiritus ad supersistentia corporis. In camphora, ut Bonus commemorat, Elementa levia, nempe aër & ignis, prævalent gravibus; ideòque dicitur tota exhalare & in aërem abire. In argento vivo, floribus sulfuris, antimonii, sale sanguinis cervini, armoniaco & ejusmodi aliis terra cum aëre volat in alembicum, nec separatur ab illo. In auro, vitro, adamante, lapide Smiri, granatis, & similibus, Elementa diutissimè illæsa permanent conjuncta, igne urgente & terra retinet reliqua apud se. In aliis combustilibus fit divisio & separatio unius ab alio, ita ut cineres in fundo relinquatur, aqua, aër & ignis superiora petant. Non itaque ad horum ultimorum compositionem inæqualem, haud ita fortiter mixtam, respiciendum, nec ad primorum commistionem, licet durabiliorem, tamen volatiliam, sed ad mediorum soliditatem, constantiam & fixitatem: sic enim implumis avis detinebit plumatam & fixa substantia figet volatilem, quod fieri oportet.

Nimm das Ey/ vnd schlage es mit einem
glüenden Schwerte.

Atalanta
fugiens.

Est a vis in mundo sublimior omni bus, o vum

Cujus ut inquiras cura sit una tibi.

Hippom.
sequens.

Est a vis in mundo sublimior omnibus o-

vum Cujus ut inquiras cura sit una tibi.

Pomum
morans.

Est avis in mundo sublimior omnibus, ovum

Cujus ut inquiras cura sit una tibi.

VIII. Epigrammatis Latini verso Germanica.

In Vogel in der Welt höher wirt/dann andere gefunden/
Dessen Ey zusuchen mit Verstand sey verbunden/
Das Weiß umbfenge den gelben Döcker/solch ganz vorsichtig
Mit einem güenden Schwert brenne (wie es ist pflichtig)
Laß Martem dem Fiewergote hülffe thun/so wirt drauß geböhren
Ein Vogeljung/so Fiewr vnd Eisen kan zerstören.

EMBLE-

EPIGRAMMA VIII.

Est avis in mundo sublimior omnibus, Ovum
Cujus ut inquiras, cura sit una tibi.
Albumen luteum circumdat molle vitellum,
Ignito (ceu mos) cautus id ense petas:
Vulcano Mars addat opem: pullaster & inde
Exortus, ferri victor & ignis erit.

F

MULTA

MULTA & varia sunt avium genera, quæ ut numero indefinita, ita nominibus incognita nobis existunt. De quadam prægandi Ruc dicta in insula parva oceani certo anni tempore apparente narrant, quod Elephantum secum in aëra possit attollere. India & America dant varii coloris psittacos, corvos & his similes. Verùm harum ova conquirere non est intentionis Philosophicæ; Ægyptii ova crocodilorum ferro annuatim infestant & veluti publico indicto bello prosequuntur; Philosophi ovum suum igne percutiunt, non ut deleatur & pereat, sed vitam accipiat & crescat. Dum enim pullus inde producit animatus & vivens, non ejus corruptio, sed generatio dicenda est. Desinit quidem esse ovum per privationem ovalis formæ, & incipit esse animal bipes & volatile per introductionem formæ nobilioris: Sunt autem in ovo semina maris & foeminæ simul conjuncta sub uno tecto seu cortice. Vitellus pullum ejusque radicalia membra & viscera constituit, semine maris formatore & efficiëte interno existente. Albumen materiam seu subtegmen & incrementum dat rudimento seu stamini pulli. Calore exterior primum movens est, qui circulatione quadam Elementorū uniusque in aliud commutatione formam novam introducit, naturæ instinctu aut ductu. Aqua enim in aërem, & aër in ignem, ignis in terram transit, quæ omnia dum copulantur, ab astris specificam formam demissa fit individuum certæ speciei volucris, nempe ejus, cujus est ovum & illi infusum semen. Gladio vero igne percuti dicitur, dū Vulcanus pullo sua securi (ceu ex cerebro Jovis Palladi) exitum præbet obstetricis functus munere. Hoc est quod Basilii Valentini assertit Mercurium à Vulcano carceri inclusum esse Martis jussu, nec emissum, antequam putrefactus totus & mortuus fuerat. Verùm hæc mors illi vitæ novæ initium existit, ut ovo corruptio seu mors novam pulli generationem & vitam adfert: sic foetui humanam vitam vegetabili (qua solâ in utero matris fruebatur) defuncto, alia perfectior per transitum in hanc lucem mundanam sive per nativitatem accedit. Imò et nobis hac præsentem vitam, quam agimus, privatis, alia perfectissima & æterna imminet,

sic

fic Lullius hunc gladium igneum, acutam lanceam vocat multis in locis; Quia ignis, ut lancea seu gladius acutus perforat corpora eaque porosa & pervia reddit, ut aqua penetrare possit ad solvendum ea & à duritie ad molliem tractabilitatemque reducendum. In stomacho corvi marini, qui avium omnium est voracissimus, inveniuntur longi & teretes vermes vivi, qui illi sunt quasi instrumentum caloris, dum anguillas ab ipso captas, piscésque è vestigio invadunt & tanquam acutissimæ acus perforant (ut ipsi aliquando observavimus) & ita absument brevissimo tempore, mira naturæ operatione. Calor itaque ut pungit, sic pungens aliquando caloris vices gerit. Unde non immeritò igneus gladius dici poterit quo ovum philosophorum stringendum seu plectendum erit. Verùm Philosophi potius de temperato calore id intelligi volunt, quo ovum fovetur, ut *Morsoleus* in turba declarat dum inquit. *Oportet, sapientes viri, lento igne primùm humiditatem comburi, ut exemplo nobis monstratur in generatione pulli, & ubi augmentatur ignis, vas undique obturetur, ne corpus æris & spiritus ejus fugiens extrahatur.* At cujus avis ovum est? *Moscus* ibidem; *Ego autem dico, inquit, quod nulla instrumenta fiunt, nisi ex nostro pulvere albo, stellato, splendido & ex lapide candido, è quo pulvere apta fiunt instrumenta pro ovo; non tamen nominaverunt ovum, vel cujus avis ovum sit.*

§ iii Schließ

Schließ ein den Baum sampt dem alten Mann in einem
Haus voll Thaw/ vnd er essende von seiner Frucht/
wird sich erjungen.

Atalanta
Fugiens.

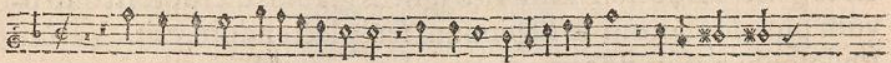

Arbor inest hor tis Sophiæ dans aurea mala,

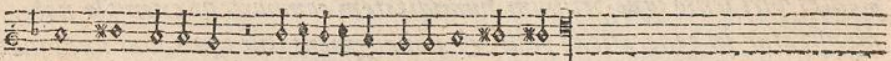

Hæc tibi cum no stro fit capienda fene.

Hippom.
Sequens.

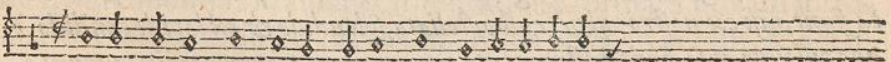

Arbor inest hor tis Sophiæ dans aurea ma-

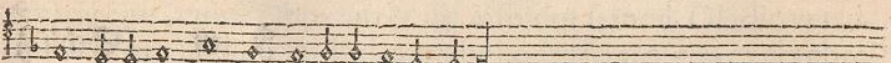

la, Hæc tibi cum nostro fit capienda fene.

Pemum
Morans.

Arbor inest hortis Sophiæ dans aurea mala,

Hæc tibi cum nostro fit capienda fene.

IX. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Der Garten der Weisheit ein Baum güldner Frucht man spüren kan/
Welchen soltu fügen zu vnserem alten Mann/
Vnd schließ sie beyd in ein Haus von Glase mit Thaw vmbgeben/
Vnd laß ihn da viel Tag also verschlossen leben.
So wird der Mann (wunderlich) essen des Baums Früchte ganz bald/
Vnd werden jung/ der war zuvor von Jahren sehr alt.

EMBLE-

Arborem cum sene conclude in rorida domo, & comedens
de fructu ejus fiet juvenis.

EPIGRAMMA IX.

Arbor inest hortis Sophia dans aurea mala,
Hæc tibi cum nostro sit capienda senex;
Inq; domo vitrea claudantur, rorèque plenâ,
Et sine per multos hæc duo junctâ dies:
Tum fructu (mirum!) satiabitur arboris ille
Ut fiat juvenis qui fuit ante senex.

F 3

QUÆ-

QUÆCUNQUE crescunt in longū, latū & profundum, hoc est, oriuntur, nutriuntur, augmētantur, ad acmē perveniunt, propagantur, eadē quoq; decrescunt, hoc est, in virib. diminūtur, moriuntur, & omninō cōcidūt, ut patet in vegetabilib. & animalib. omnib. Hinc homini quoque, cū ad summū augmentū venerit, decremētū, hoc est, seniū accidit, quo in virib. sensim diminuitur eò usque donec mors accesserit: Senectutis verò eadē causa est, quæ lāpadis oleo ferè absumpto emarcescētis, & obscurè lucētis. Nā ut in lāpade tria, Elychnium, pinguedo & flāma, sic in homine Elychnium sunt mēbra vitalia, viscera & artus; pinguedo, humidū radicale; flāma calor natus: sola differētia est in eo, q̄ flāma lāpadis luceat, calor natus neutiquā, cū nō sit ignis, sed saltē calor, & q̄ pinguedo sit oleosa, humidū radicale viscosum, utpote seminalis principii: Ut quoq; lāpas extinguitur ex defectu olei, sic homo ex senio, absq; alio morbo, in marasmū & tabē senilē ac deniq; mortē incidit: De aquila referūt, q̄ in senectute rostro præcurvo impedita fame moreretur, nisi à natura rostro abjecto quasi juventuti restitueretur: Sic cervi cornibus depositis, serpentes pellibus sive exuviis, cancri testis rejuvenescere vidētur; nō quidē reverà, quia absūptū humidū radicale illis non restituitur, sed quoad aspectū: Hominem, q̄ rejuvenescere faciat, nihil est, nisi mors ipsa & sequētis æternæ vitæ initiū: quo ad externā formā & viriū aliquo modo restaurationē, rugarū & canorū ablationē sunt, qui dicunt, remediū inveniri, q̄ Lullius de Quinta essentia, Arnoldus de auro præparato affirmat. Verū hīc Philos. dicūt, senē, ut juvenis fiat, cum arbore quadā includendū esse in domo rorida, tūmq; eum de fructu arboris comesturū, & ita juventā recuperaturū: Esse arbores ejusmodi nunc in rerū natura vix à vulgo creditur: De myrobalanis, fructib. arboreis, medici mira scribūt, quasi tale qd præstēt, canos tollāt, sāguinē purificēt, & vitā prolongēt: At hæc à multis in dubiū vocātur, nisi per accidēs id efficere dicātur, ut & alia, quæ purgāt massam sanguinis à fœcib. illi admixtis, & canos inficiūt nigredine, qua myrobalani capillos & pupillā oculorū colorare tradūtur. Marsilius Ficinus in libro de studiosorum vita conservāda scribit, ad ætatē longā attingendā utile esse, ut quis lac exuberib. cujusdā fœminæ pulchræ & juvenis quotidie exugat, cujus vice alii viperinā carnē

comestā laudāt: Sed sanè hæc media sunt ipsa senectute rigidiora, & vix millesimo usurpanda, etiā si effectu certissimo nō carerēt: A Paracelfo in lib. de vita lōga scribitur, q̄ quis per solā imaginationē alterius sanitatē ager, juventutē senex sibi attrahere possit, sed hic author in hoc imaginatione sua sola, non experientia usus videtur. De Psyllis cum duplici pupilla & strigibus q̄ fascinet solo aspectu pueros & pecudes, unde illud Virgillii: Nescio quis teneros oculus mihi fascinet agnos, indubitātū est: Sed hæc absq; contactu fiūt, quo arbor juventuti senē restituit: Habet n. hæc arbor fructus dulces, maturos & rubeos, qui facilè in optimū sanguinē transeūt, cū sint facilis digestionis & optimi nutrimenti, ita ut nihil superflui aut fœcū in corpore relinquāt: senex verò abūdat phlegmate albo, albiq; est coloris & capillitii, qui humor, color & capilli mutātur esu horū fructuū, & fiūt rubei, qui sunt juvenū. Hinc Philos. dicūt, lapidē primò esse senē, hoc est, album, deinde juvenē, id est, rubeum, quia hic color sit juvenutis, ut ille senii: Additur, q̄ concludi debeat senex cum arbore, nō sub dio, sed in domo, nō sicca, sed rore humida. Pro miraculo habetur, arbores enasci vel vegetare in concluso loco, attamē si ille sit humidus, nō est dubiū, quin diu perdurēt: Arboris n. nutrimentū humor & terra est aërea, hoc est, pinguis, quæ ascendere possit in truncū & ramos, ibiq; folia, flores & fructus producere: In quo naturali opere omnia elemēta cōcurrunt, dum ignis dat primum motum, ut efficiēs, aër tenuitatē & penetrabilitatem, aqua lubricitatē, terra coagulationem: Aër n. in aquā, & aqua in terrā redit, si quid superflui illorum ascenderit: Per ignē calorē nativum intelligo, qui cum femine propagatus fructus similes illis unde semen venit, ceu faber fabricat & efformat, astrorū potentiā. Nō solūm verò prodest rorida evaporatio arbori humectandæ, ut fructus dare, sed & seni, ut rejuvenescere illis fructib. facilius possit, dum scilicet ejus cutim rugosam & aridā tēperato calore & humore emollit, replet & restaurat: Medici n. in marasmo & tabe senili balnea tepida cum ratione, magna utilitate imperāt & præscribunt: Si verò res bene cōsideretur arbor illa est filia senis, quæ ut Daphne mutata est in vegetabile, ejusq; modi, unde senex non immeritò juventutem sperat ab illa, cujus ipsa, ut esset, causa exitit.

Gib Feuer zum Feuer / Mercurium zum Mercurio,
vnd es ist dir genug.

Atalanta
Eugiens.

Machina pendet ab hac mundi conne xa catena To-

ta fu o quod par gau deat omne pari, pari.

Hippomen.
Sequens.

Machi na pendet ab hac mundi conne xa catena

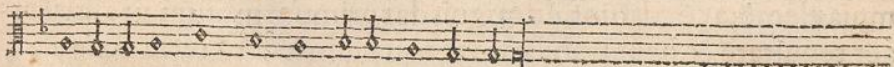

To ta fu o quod par gau deat omne pari.

Pomum
Morans.

Machina pendet ab hac mundi conne xa catena

Tota, suo quod par gaudeat omne pari.

X. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Als gang Gebäw an dieser Ketten hängen der ganzen Welt!
Dass ein jedes zu dem/das ihm gleiche/sich geselle:
Mercurius wirt so zu seiner Art gefügt/ vnd das Feuer
Zum Feuer/diſſ laß dir seyn ein Ziel dieser Kunst so thewer:
Vulcanustreibt den Hermetem, der Hermes wider entbinde
Cynthiam, so sich rächet an dich/ Apollo, geschwinde.

EMBLE-

Da ignem igni, Mercurium Mercurio, & sufficit tibi.

EPIGRAMMA X.

Machina pendet ab hac mundi connexa catena.
 Tota, suo quod par gaudeat omne pari:
 Mercurius sic Mercurio, sic jungitur igni
 Ignis, & hæc arti sit data meta tua.
 Hermetem Vulcanus agit, sed penniger Hermes,
 Cynthia, te solvit, te sed, Apollo soror.

G

HÆC

HÆc sententia, si, ut sonat, accipitur, quantitatem ignis & Mercurii
 saltem auget, nec aliquam novam qualitatem subjecto inducit: Omne
 enim simile suo simili additum, magis fit tale: Hinc medici contraria
 contrariis mederi, & hæc ab illis tolli asserunt, ita ignem ab aqua extingui,
 ab igne addito foveri videmus: Idem Poëta sentit, cum dicit: Et Ve-
 nus in vinis, ignis in igne furit: Verum respondendum, quod ignis & ignis,
 Mercurius & Mercurius longè inter se differant: Multa enim sunt ignium
 genera apud Philosophos, multa quoque Mercurii. Ad hæc idem calor & frigus
 distans saltem loco aut situ, ab alio sui generis differt, ita ut id, quod si-
 bi simile fit, ad se evocet, ut animadvertimus calorem ignis alicui
 membro impressum, ab eodem calore attrahi & evocari artusque
 frigore hyberno torpidos, & ferè emortuos aquam frigidam, si in eam
 mergatur, non calore externo immediate adhibito, restaurari: Ut ve-
 rò lumèn majus obscurat minus, sic & major calor minorem, & frigus
 majus, minus: Nihilominus oportet calorem & frigus externum minus
 esse, quàm ante impressum membrum aut artum, alias eadem impressio
 fieret, quæ ante, & simile à simili multò magis auferetur, quàm evoca-
 retur: Evocatio enim frigoris ab aqua frigida, & caloris ignei à calore,
 naturæ conveniēs est, quia omnis repentina in contrarium mutatio ei
 periculosa, & minus accepta est, quæ verò fit sensim, & quasi per gra-
 dus tolerabilis: Ita dicimus, aliud ignem esse internum, in quo subjecto Phi-
 losophi jam ante infixum seu essentialē existere, aliud externum, quod quoque de
 Mercurio intelligendum. Internus ille ignis est æquivocè propter i-
 gneas qualitates, vires & operationes, externus univocè. Datus igitur
 ignis externus interno & ejusmodi Mercurius Mercurio, ut artis
 intertio fiat: Ad omne durum aut crudum coctione emolliendum vel matu-
 randum, igne & aqua utimur: Aqua enim duritiam solvit & in partes com-
 patas penetrat, calore vires ei addente & motum, ut apparet. E.g. in co-
 ctione pisorum, quæ per se sunt integra & dura, verum ab aqua intumescunt,
 franguntur & in pulvè rediguntur, calore ignis per ebullitionem
 aquam rarefaciente, & tenuioris seu ferè aeris substantiæ reddente: Sic
 ignis calor crudas partes fructuum aut carniam resolvit in aquam, cumque ea
 in aëre evanescere facit: Eodem modo ignis & Mercurius hic sunt ignis
 & aqua, ac idem, ignis & Mercurius sunt partes maturæ & cru-

dæ, ex quib. crudæ per coctionē maturadæ sunt, aut maturæ à super-
fluitatib. purgādē ignis & aquæ ministerio: Esse autē hos duos ignes,
duosq; Mercurios ad artē in primis & unicè necessarios, breviter hīc
demōstrabimus: Empedocles duo principia rerū omniū statuit, litē
& amicitia: Per litē corruptiones fieri, per amicitia generationes: E-
jusmodi lis inter ignē & aquā manifestè cōspicitur, dū ignis aquā e-
vaporare faciat, si potest, aqua ecōtra ignē extinguat, si illi adhibea-
tur: Attamē ex iisdē generationes amicitia quādā fieri conspicuū est:
Calore n. ex aqua fit aëris nova generatio, & eodem aquæ in lapidē
induratio, & sic ex his duob. elementis, quasi primis fiūt, & reliqua
duo, & per cōsequēs, omniū rerū productio: Aqua, fuit materia cœli
& omniū rerū corporaliū: Ignis materiā hāc, ut forma movet & in-
format: sic aqua seu Mercurius hic materiā præbet, & ignis seu sul-
phur, formā. Quæ duo ut ad operationē perveniāt, & se invicē mo-
veāt solvendo, coagulādo, alterādo, colorādo & perficiēdo, opus fuit
externis adminiculis, tanquā instrumentis, sine quib. nō effectus se-
queretur Ut n. faber absq; malleo & igne nihil efficit, sic nec Philos.
absq; suis instrumētis, quæ sunt aqua & ignis: Atq; hæc aqua dicitur
à quibusdā nubiū, ut ignis hic occasionatus: Aqua nubiū absq; dubio
vocatur, quia distillata est, velut ros Maji, tenuissimarū partiū: Ut n.
ros dicti mensis inclusus cortici ovali affirmatur calore solis in altum
sublevare ovū, aut ejus cōtinēs, ita & hæc aqua nubiū sive ros, ovū
Philos. ascendere facit, hoc est, sublimat, exaltat & perficit: Est quoq;
eadē aqua acetū acerrimū, q̄ corpus fecit merū spiritū: Ut n. acetū
diversarū qualitātū est, nēpe ut in profundū penetret & astringat, sic
hæc aqua soluit & coagulat, nō autē coagulatur, quia nō est de subje-
cto proprio. Est autē hæc aqua ex Parnassi petita fonte, q̄ præter na-
turā aliorum fontium in verticem mōtis existit, ab ungula Pegasi, vo-
latilis equi, factus. Oportet præterea adesse ignem actualē, q̄ tamen
suis gradibus, tanquam frenis, temperetur. Ut enim Sol ab Ariete in
Leonem procedens sensim calorem rebus crescentibus adauget,
semper propiūs accedendo, si hic necesse est fieri: Infans enim Phi-
los. igne, ut lacte, nutriendus est, quò magis crescat, eò uberiore.

Machet weiß die Latonam/ vnd zerreiſſet
die Bücher.

Atalanta
fugiens.

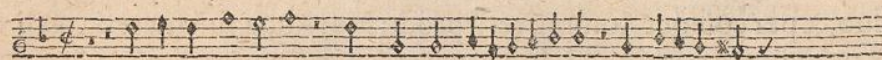

Latonæ sobolem non novit ne mo ge mellam

(Ce u fert fama ve tus) quæ Jove nata fuit, fuit.

Hippom.
sequens.

Latonæ sobolem non novit ne mo gemel-

lam (ce u fert fama ve tus) quæ Jove nata fuit.

Pomum
morans.

Latonæ sobolem non novit nemo gemellam

(Ce u fert fama vetus) quæ Jove nata fuit.

XI. Epigrammatis Latini versio Germanica.

In jeder kenne der Latonæ Zwilling Geschlecht wol/
(Wie das Gerücht zeugt) welchs vom Jove geboren seyn sol/
Diß andre nennen Sonn vnd Noth verknüpffe aller massen/
Darin schwarzer Flecken sich viele spüren lassen/
Drumb mache Latonam von Farben am Gesicht gar weiß/
Vnd daß dir nicht schaden die Bücher/in Stücken reiß.

EMBLEMA

EPIGRAMMA XI.

Latonæ sobolem non novit nemo gemellam,
(Censert fama vetus) que Jove nata fuit.
Hanc alii tradunt cum luna lumina solis
Mixa, nigra cui sint in facie macule.
Latonam ergo pares albescere, damnâque dantes
Ambiguos, adsit nec mora, rumpe libros.

G. 3

TANTA

TANTA est authorum in scribendo diversitas, ut ferè inquisitores veritatis de artis fine inveniendò desperent. Cùm enim per se allegorici sermones sint captu difficiles & multorum errorum causa, tum in primis, si vocabula rebus diversis eadem & iisdem diversa applicentur. Ex quibus si quis se extricare velit, oportet eum aut divini esse ingenii, ut perspiciat sub tantis tenebris latentem veritatem, aut laboris & sumptus in exhausti, ut experiatur, quid verum, quid non sit. At philosophi unum absque alio non sufficere dicunt, ingenium acutum absque manuum labore, aut hunc absque illo, ut nec thec-riam absque praxi & vice versa. Nemo enim adeò discreti intellectus est, ut centies mille ambages, errores, ad vocem falsitates, diverticula & ambiguitates declinet & in vera Naturæ semita persistat: Unde dicunt Philos. Qui nondum erravit, nondum incepit, & errores esse magistro eorum quæ fieri debeant aut non. Ita iidem inculcant, quod quis totam vitam distillando & redistillando consumere possit, etiamsi mille annos viveret, antequam per solam Experimentationem ad veritatem perveniret. Quod absque studio & lectione authorum parum proficiatur, Corrector fatuorū innuit, cùm dicit: Studium amovet ignoratiam & reducit humanum ingenium ad veram cognitionem & ad cujuslibet rei scientiam. Ergo in primis est necessarium per studium hujus suavis operis scientiam acquirere & per physica dicta ingenium acuere, cùm in ipsis sit cognitio veritatis. Si ergo laborantes studium nō despexerint, fructum inde perveniendū dulciter degustabunt. Qui autem studere abhorruerint & tamen laborare voluerint, videant, an ars ipsius naturæ sit imitatio, quam ars ipsius emendare cupit. Quoniam impossibile est ei secreta Philosophorum ad perfectum finem præparare. De his sapientes dicunt, quod ii transeant ad practicam sicut asinus ad fœnum, nescientes ad quid rostrum porrigant, nisi in quantum sensus exteriores sine intellectu per visum & gustum ad pabulum adducit. Hæc ille. Verum ne quis nimio studio, quod mare est inexhaustum & immensæ profunditatis, se maceret, omnemque literam, etiam cum multis aliis concordantem, in actum ducere conetur

tur (licet frustra) vires, corporis ætatem, famam, opes & facultates interim absumendo aut diminuendo, Philosophi Emblematico hoc utuntur sermone, quod LATONA dealbada sit, & libri illi rumpendi, ne corda eorum rumpantur: sunt enim plerique libri adeò obscure scripti, ut à solis authoribus suis percipiantur. Non pauci ad seducendum alios ex invidia relictì, aut potius ad remorandum in cursu, ne absque difficultate metã attingant, aut ad obscurationem à se antefcriptorum. Quid autem sit, Latonã dealbare, hoc opus hic labor est, inquirere. *Latona esse ex sole & luna compositum corpus imperfectum* Clangor buccinæ asserit. Poëtæ & antiquissimi scriptores, Latonã solis & Lunæ seu Apollinis & Dianæ matrem statuunt, Alii nutricem. Prius autem Dianã editam (Luna enim & albedo primò apparet) quæ deinde obstetricis munere functa sit eadẽ die in edendo suo fratre Apolline. Est autem Latona una ex 12. diis Hieroglyphicis Ægyptiorũ, à quib. hæc aliaq; allegoriæ ad reliquas gètes propagatæ sũt, solis paucissimis sacerdotib. Ægyptiis harũ verã mētẽ & sententiam intelligentibus, cæteris omnibus ad alia subjecta, quæ in rerum natura non essent, nepe varios Deos Deasque, ejusmodi interpretantib. Hinc post Vulcanum Latona ibidem habuit templum sumptuosissimũ, auro tectum & exornatũ, quippe quæ Apollinis Philof. & Dianæ mater fuerit. Est autem hæc Latona fusca & subnigra, multosq; nævos habet in facie, qui artificio tollendi sunt nempe per dealbationem. Quidam ex cerusa, mercurio sublimato, talco in oleũ redactò & similib. dealbationes faciunt, quibus externam cutim incrustant, tegunt & sic dealbant. At hæc incrustationes dealbatiuæ quolibet flatu aut liquore decidunt: quia non penetrant ad interiora. Sed Philof. de talibus non curant coloritiis, quæ magis ad fallẽdum oculos, quàm tingẽdũ substantiã corporis interiorẽ adhibentur. Volunt enim, ut Latonæ facies dealbetur penetrativè & ipsa cutis alteretur, hoc est, verè & nõ fucosè. Quæri autem posset quomodo contingat? Respondeo, Latona primò inquirenda & agnoscenda est, quæ etiãsi ex vili loco extrahatur, tamen sublimãda est in digniorẽ, si verò ex digniori, in viliorẽ submergẽda, nepe in firmũ. Ibi n. albescet reverà & fiet plũbũ albũ, quo habito, nõ est, q. dubitetur de successu, seu plũbo rubeo, q. est opis initiũ & finis. Des

Der Stein/welchen Saturnus vor Jovem seinet Sohn
 gefressen/außgespeyet/ist den zur Menschen Gedächtnuß
 auff den Berg Heliconem gesetzt.

*Atalanta
 fugiens.*

Nöffe cupis causam tot cur Helico na Poëtæ Poëtæ di-

cant Quodque ejus cu ique petendus apex.

*Hippom.
 sequens.*

Nöffe cupis causam tot cur Helico na Poëtæ, Po-

ëtæ dicant, Quodque ejus cuique petendus apex, apex.

*Pomum
 morans.*

Nöffe cupis causam tot cur Heliconæ Poëtæ

Dicant, quodque ejus cuique petendus apex.

XII. Epigrammatis Latini verso Germanica.

S du wolist wissen/ warumb die Poeten offte thun gedencken/
 Daß man nach dem Helicon all sein Begierd sol lencken/
 Es ist der Stein zum Gedächtnuß da berühmet weit/
 Welchen Saturnus fraß vor Jove vnd widerspeyet/
 Ob du wirst sehen nur auff der Worten gethön/ bistu nicht klug/
 Dann daß der Stein Ehmisch sey gewesen/ ist klar genug.

EMBLE-

Lapis, quem Saturnus, pro Jove filio devoratum, evomuit,
 Pro monumento in Helicone mortalibus est positus.

EPIGRAMMA XII.

Nossecupis causam, tot cur HELICONA poeta
 Dicant, quòdque ejus cuique petendus apex?
 Est LAPIS in summo, MONUMENTUM, vertice positus,
 Pro Jove deglutiit quem vomuitque pater.
 Si ceu verba sonant rem captas, mens tibi lava est,
 Namque est Saturni CHEMICUS ille LAPIS.

H

SATURNI

SATURNI allegoriam diversimodè acceptam esse invenimus. Astronomi enim ad planetarum in ordine summum; Chymiaë tyrones ad metallorū infimum, nempe plumbum retulerunt. Poëtæ Ethnicī pro Jovis patre, Cœli filio. Mythologi pro tēpore habuerūt. Verūm hi omnes licet suo respectu rectè sensisse rationemque suæ opinionis probabilem habuisse videantur, tamen quæ de Saturno alias dicuntur, non explicabunt, cur filios & lapidem pro Jove devoravit & evomuerit, cur veritatis inventor, cur falce, serpente, nigredine, morositate conspicuus & loripes existat? Hoc ultimi optimè interpretari se putant, dum tempus veritatem aperire & eruere è tenebris dicunt, ut serpentemvolvendo elabi, velut falce omnia morte profternere, devorare filios, id est, omnes res, quas generavit, lapides duros concoquere vel absumere non posse, ideòq; eos quasi revomere. At hæc conveniunt quidē ex parte, sed rei veritati & circumstantiis omnib. non quadrant. Philof. verò exercitati dicunt, in suo opere Saturnum primò adesse, qui si revera præfens sit, errari non posse, veritatem in tenebris inventam esse; Nil verò existere præter nigredinem: Unde dicunt: Quicumq; color post nigredinem advenerit, laudabilis est in turba philof. Et cūm videris materiam tuam denigrari, gaude; quia principium est operis. Et, cūm primum denigratur, clavem operis dicimus esse, quoniam non fit absq; nigredine, ut Rosarius habet ex Arnolde. Et ex speculo; cūm in opere fueris, fac ut principio habeas colorem nigrum, & tunc certus eris quod putrefacis & viam rectam procedis. Et mox: Ista nigredo nuncupatur Terra, quæ fit levi decoctione toties reiterata, donec nigredo super emineat. Hinc iidem dicunt, quod Saturnus teneat terram, Mercurius aquam, Jupiter aërem, Sol ignem. Nigredo itaq; Saturnus est, veritatis index, qui lapidem pro Jove devorat. Nigredo enim, hoc est, fusca nubes lapidem tegit primò, ne videri possit. Inde Morienes, omne corpus, inquit, cūm anima caruerit, tenebrosum & obscurum invenitur. Et Hermes: accipe cerebrum ejus, aceto accerrimo tere, vel urinâ puerorum, quousque obscuretur. Hoc peracto vivit in putrefactione & fuscæ nubes, quæ super ipsum fuerant

& in suo corpore, antequam moreretur, revertuntur. Hic lapis iterum evomitur à Saturno cum albescit, atq; tunc in Heliconis apice statuitur pro monumento mortalib. ut Hesiodus scribit, sub nigredine enim albedo revera latet, quæ ex vëtre ejus extrahitur, hoc est, ex Saturni ventriculo. Hinc Democritus, *Mundificasti annū cum precipua ablutione, extrahe ab eo nigredinem ejus & obscuritatem & apparebit candor ejus.* Et in turba dicitur: *Jungite siccum humido, id est, terram nigram cum aqua sua, & coquite, donec dealbetur.* Id Arnoldus in novolumine cap. 4. optimè declarat cum inquit: *Humiditas ergo quæ curabat in decoctione nigredinem, se desiccata ostendit, dum color albus incipit apparere:* Et paulo post. *Et dixit mihi magister meus, quod ista brunitas ascendebat, quod albedo extraheretur à nigredinis ejus ventre, sicut in turba dicitur. Cum enim videris ipsum nigrum, scito quod albedo ipsius in ventre nigredinis primo apparentis occulta est.* Eadē nigredo ut Saturnus dicitur, sic & plumbum: Inde Agadimon in turba: *Coquite as donec exeat nigredo, quam numum vocant, & res artis nostræ bene miscete & invenietis nigredinem statim, quæ est plumbum sapientum, de quo sapientes in suis libris multa tractaverunt.* Huc Emigani dictum spectat, quod Saturni splendor dum scandit in aëra, non apparet, nisi tenebratus. Et Platonis in rosario; *Primum regimen Saturni est putrefacere & soli imponere:* Ex quib. constat longè aliam esse mentem Philosophorum: cum de Saturno quid dicant, quàm à vulgo accipiatur. Hic Saturnus generat Jovē, id est, fuscā albedinem, Jupiter ex Latona, Dianam, id est, perfectā albedinem, & Apollinem, id est, rubedinem; Et hæc est colorum omnium perfectorum successiva permutatio: Hic lapis à Saturno ejectus pro monumento positus dicitur mortalibus in montis cacumine, quod verissimum est.

H. if Das

Das Erß der Weisen ist wasserſüchtig/ vnd wil gebadet
ſeyn ſiebenmal im Fluß/wieder auffſiege Naaman
im Jordan.

*Atalanta
Eugiens.*

Prætumido languens æs tur get hydrope Sophorum In-

de ſalutiferas appetit illud aquas, aquas, aquas.

*Hippom.
Sequens.*

Prætumido languens æs tur get hydrope So phorum

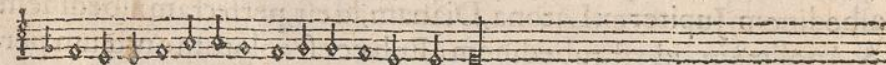

In de ſalutiferas appetit illud aquas, aquas aquas.

*Pomum
Morans.*

Prætumido languens æs turget hydrope Sophorum

Inde ſalu tiferas appetit illud aquas.

XIII. Epigrammatis Latini verſio Germanica.

SEr Weißen Erß iſt ganz mit Waſſer am Leib vberladen/
Darumb es Waſſer begehrt/ ſich darinn wol zu baden:
Wie Naman den Aufſatz durch den Jordan hat vertrieben/
Wirt es zu ſiebenmal mit Waſſer wol gerieben.
Derhalben ſtürz hinein deine Leiber in ſüße Flüſſen/
So wirt es in Kranckheit bald ſeiner Hülff genieſſen.

EMBLE-

Æs Philosophorum hydropicum est, & vult lavari septies in
fluvio, ut Naaman leprosus in Jordane.

EPIGRAMMA XIII.

PRatumido languens as turget hydropo Sophorum,
Inde salutiferas appetit illud aquas.
Utque Naman Jordane lepra contagia movit,
Abluitur lymphis terque quaterque suis:
Ergo precipites in aquam tua corpora dulcem,
Moxq̄ feret morbis illa salutis opem. H 3

Quod

QUOD Naaman Syrus ex Prophetæ jussu in Judæam se contulerit, inque amne Jordane septies se abluerit, ejus confidentiæ in Prophetæ verba ascribendum, q̄ verò à lepra eâ lotione liberatus fuerit, divinæ omnipotentæ miraculū est: Lepra n. quæ in sanguine & radicalib. corporis humani mēbris impacta, velut cancer univērsalis existit, nullis lotionib. externis curari aut tolli potest, multò minus aquæ frigidæ, qualis fuit Jordanis. Eodē modo, q̄ æs Philof. laboras hydrophi, ab ea liberetur aquæ lotionib. imò q̄ imperfectū ad perfectionē & agrū ad sanitatē reducat, adeo ut aliis agris eandē impertiri possit, miraculo proximū est: Nō n. in natura aliās ejusmodi exemplū exstat, nec naturæ ordinaria via est producere tincturā Philof. absolutissimā, nisi ab artifice gubernetur, eiq; apta subjecta administrētur cum efficiēte externo. Sic luxationū restitutio nō est naturæ propria, sed arti; Nihilominus miraculosē in partu humano os sacrum se aperit, ut fœtus per id exire possit, velut postū, inq; hoc Deus Opt. Max. per naturā supra naturā operatur. Ita q̄ Lapis perficiatur, hyperphysicū qd. quāvis reverā physicū sit, videri potest: Unde Philof. apud Rosariū, scias, inquit, q̄ lapis noster aërius & volatilis est in suo manifesto frigidus & humidus, & in suo occulto calidus & siccus est: Et illa frigiditas & humiditas, quæ in manifesto est fumus aquosus, corrupēs, denigrās & destruēs se & omnia, fugit ab igne: Et caliditas & siccitas, quæ est in occulto, est aurū calidū & siccū, & est oleū mūdissimū penetrativū in corporib: & nō est fugitivū, quia caliditas & siccitas Alchymix tingit, & nō aliud: Fac ergo, q̄ frigiditas & humiditas aquosa, quæ est in manifesto, sit cōpar caliditati & siccitati, quæ est in occulto, ita ut in simul cōveniāt & cōjungātur & fiāt in simul unā penetrās, tingēs & profundans: Has autē humiditates oportet destitui per ignē & gradus ignis cum molli tēperamēto & cōgrua ac moderata digestione. Hæcibi: Quod si verū, quomodo aquis ab aquis liberari poterit: sed respōdendū, esse quasdā aquas calidas & siccas in qualitate, quales sunt multæ thermæ, in quib. Philof. abluendū sit: Hoc n. est, q̄ dicūt, lava igne & cōbure aqua: Nā ignis, qui lavat, & aqua, quæ cōburit, nō nisi nomine ab invicē distāt, effectu & operatione conveniunt: Hac itaq; aqua, vel hoc igne illud æs

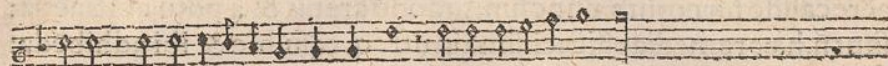
ablucendum à superfluis suis humiditatib. id est, exiccandū erit: De hydropicis curatis per semestrē abstinētiā ab omni potu, per sepeli- tionē in arena calida aut fimo bubulo, per inclusionē in furno calido, & sudationē, aliāq; innumera auxilia, experimēta novimus, imò et- iam per thermas exiccātes, ut sunt Carolinæ & Wisbadenses nō p- culā Moguntia: Iisdem modis hic æger curādus erit nunc aquis, nūc aère calido furnorum, nunc fimis, modò arenis & à potu abstinētia: sunt n. hæc remedia efficacissima in utroq; casu, hīc & ibi adhibēda: In omnib. autem hisce calor operator est, qui aquas superfluas p sua emunctoria, vel etiam poros corporis educit & cōsumit: Exterior n. calor interiorē excitat, hoc est, spiritus vitales, ut expellāt sibi noxiū humorē, tanquā inutile excrementū, à quo calor naturalis, tanquā ab hoste antea suppressus erat: Magnā in hac curatione diligentia o- puse est & præcautione, ne dum uni viscerum succurratur, alterum lædatur: In Quartana (Platonica Medici comprobatione) experti sumus, q̄ humores crassi & viscosi instar gummi aut visci arborum ex omnib. venis & massa sanguinea cōgregati per venā cavā seu ma- gnā descēdant usq; ad dorsi profunditatem, ubi cū obstruant ve- nas emulgētes, quæ ex sanguine serosum humorē eliciunt, vel ostia illarum, minùs operari illæ poterunt, & plus liquoris serosi manet in corpore, atq; sic brevi, nisi prospiciatur, hydrops cōtingere poterit etiam illæsis aliis viscerib. primario: Diuretica hīc parū aut nihil pro- sunt, purgantia adhuc minùs, nisi successu tēporis impacti fiat dimi- nutio & educio: sudorifica etiam manifestè nocēt, quia subtiliores partes educāt, relictis crassioribus & continuata vires prosternant: solet n. natura eā viā sibi p poros invenire ad serositates evacuandas, cū illa ad vesicam præclusa est: Hæc itaque Scylla, altera Chary- bdis est, quam utramq; evitare oportet eum, qui sibi prospectum ve- lit. Qui verò hydrops ex læso epate aut liene accidit, si sit confirma- tus, difficilimæ est curationis: In ære autem Philosophico cura nō est impossibilis, cū affectus potiùs sit per accidens & secundarius, quā essentialis aut primarius, dummodò cautè incipiatur, ut de copia fe- ri diximus in quartana, ne scilicet nimia exiccatione in tabē aut hu- medatione in hydropem curatu difficile incidat.

Diß ist der Drache/welcher sein eigenen Schwantz
auffrißt.

Atalanta
Fugiens.

Dira fames Polypos docu it sua rodere cru-

ra Humana que homines se nutriisse dape.

Hippomen.
Sequens.

Dira fames Polypos docu it sua rodere

cru ra Humana que homines se nutriisse dape.

Pomum
Morans.

Dira fames Polypos docuit sua rodere cura

Humanaque homines se nutriisse dape.

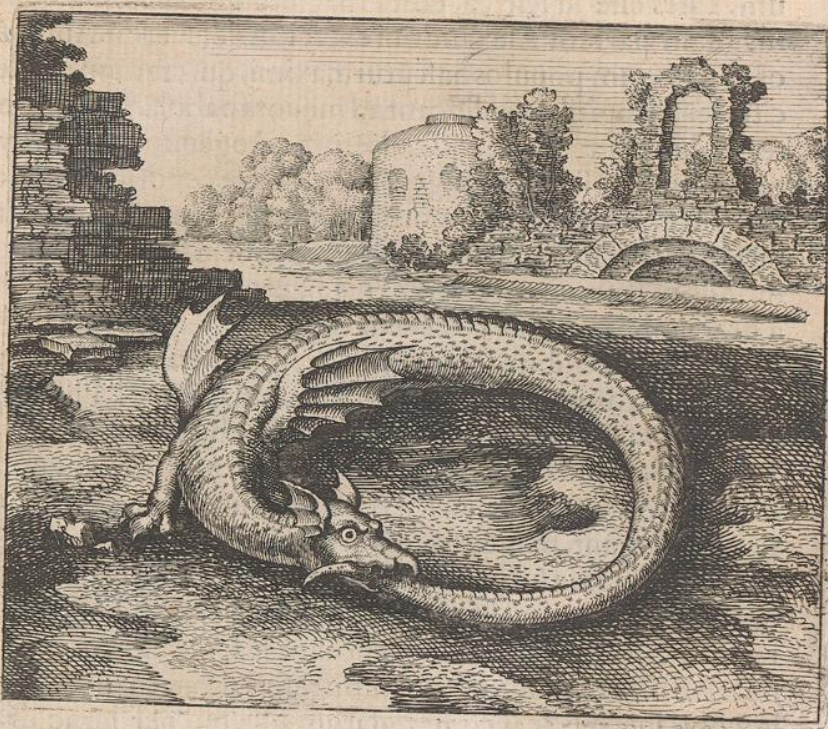
XIV. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Der Hunger zwingt dem vielsüßigen Fisch sein Süß zu verzehren/
Vnd daß Menschen mit Fleisch von Menschen offte sich nehren/
Also dem Drachen sein Schwantz zu beissen vnd schlingn nicht verdries/
Daß er ein Theil seines Leibs für seine Speiß genießet/ (set/
Derselbe zu zähmen ist durch Schwerdt/ Hunger vnd gefänglich haffet/
Diß er sich ißt ganz vnd speyt/ sich tödt vnd das Lebens schafft.

EMBLE-

EMBLEMA XIV. *De secretis Naturæ.*
Hic est Draco caudam suam devorans.

65

EPIGRAMMA XIV.

Dira fames Polypos docuit suarodere crura,
Humanâque homines se nutriisse dape.
Dente Draco caudam dum mordet & ingerit alvo,
Magnâ parte sui fit cibus ipse sibi.
Ille domandus erit ferro, fame, carcere, donec
Se voret & revomat, se necet & pariat.

I

VETE-

VETERES dixere, quod serpens, qui serpentem devoravit, fiat draco: Sævit enim in proprium genus ut latro & sicarius in suum. Tales esse in Africa, tanta magnitudine & copia constat, ut magnam partem Alexandrini exercitus deleverint. Apud Asachæos Æthiopum populos nascuntur maximi, qui cratium modo impliciti erectis capitibus velificant ad meliora pabula. Ferunt Indorum reges duos dracones aluisse, alterum octogenum, alterum verò nonagenum cubitorum magnitudine: Ex recentiorum quoque hoc tempore observatione innotuit, tales adhuc prope Angolam inveniri, ut malos ingentes navium exæquent. Sic in Indiæ & Africæ montibus quibusdam referunt magnam esse auri vim, sed custodiri à draconibus, ne quis eò accedat & auferat: Ad fontes enim seu rivus, qui ex montibus decidunt, conveniunt dracones & sic per accidens apud aurum excubias agere dicuntur. Hinc à Philosophis tot dracones aut serpentes suis thesauris ascribuntur, ut Velleri aureo, Horto Hesperidum, aliisque personis seu subjectis chymicis, Cadmo, Saturno, Æsculapio, Mercurio, cujus caduceum gemini serpentes cingunt, mas & foemina: Per Dracones verò illi nihil aliud intelligunt quàm subjecta chymica: Hinc dicunt, Dant Rebis montes dracones terræque fontes, Et quod Draco caudam suam devoret, famem ejus maximam denotantes Quod licet alii exponant de anno in se redeunte & circulum referente, tamen primitus à philosophis suis rebus accommodatum fuit, qui per hunc draconem intelligi volunt serpentem, qui alium sui generis devoret & hic vocatur propriè sulphur; prout omnes innumeris locis testantur. Lullius in codicillo cap. 31. Hoc est, inquit, sulphur, filii, & hic coluber & draco devorans caudam suam, Leo rugiens & gladius acutus, scindens omnia, mortificans & confringens. Et Rosarius. Draco non moritur, nisi cum fratre & sorore sua interficiatur. Et mox. Draco est argentum vivum extractum à corporibus, habens in se corpus, animam & spiritum: Hæc aqua alio nomine ibidem dicitur foetida, quæ habetur post separatiõem Elemētorū. Devorare autem draco caudam suam traditur, cum partem volubilem, venenosam & humidam

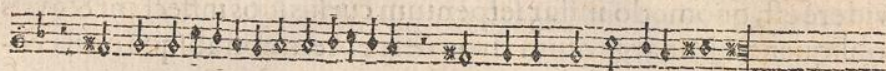
midam absumat, ut post absque cauda videatur corpulentior & tardior, siquidem motus & volubilitas ejus magna ex parte ratione caudæ contigerit. Cætera animalia innituntur pedibus, at dracones, serpentes & id genus vermes constrictione & explicatione corporis pro pedibus utuntur & veluti aqua effusa in certos circuitus definiunt, nunc huc, nunc illuc se flectendo, ut in fluviis ferè omnibus videre est, quomodo instar serpentum cursus suos inflectant & gyris obliquent. Hinc argentum vivum serpentem non absque causa vocârunt, & Mercurio serpentes adhibuerunt, cum & caudam quasi trahat & nunc huc, nunc illuc volubili pōdere procurrat: Serpēs enim ut serpit, sic & Mercurius, qui alas in pedibus & capite propterea habet. In Africa serpentes volatiles esse ferunt, qui depopularentur omnia, nisi ab Ibide vastarentur. Unde Ibis inter Ægyptias imagines sacras statuitur tum propter manifestam utilitatē, quam toti regioni præstat, tum propter occultam rationem, quam pauciores intellexerunt. Draco hic de morsa cauda, pelle veteri abjecta novam acquirere una cum juventute dicitur, ut non solū cornicibus, corvis aquilis & cervis natura vitam longiorem concesserit, sed etiam serpentino generi. Formica senescens alas acquirit, sic quoque multi vermes. Homo senescens terræ mandatur, at ex terra redivivus æternæ vitæ consecrabitur. Ex quolibet serpente combusto fit pulvis, qui assumitur contra omnia venena innoxie cum magno effectu. Ejusmodi Alexipharmacum fieri quoque debet ex hoc dracone, qui jam caudam suam (quæ in viperis amputari solet) devoravit, contra fortunæ & corporis mala præsentissimum remedium.

Deß Töpffers Werck / so bestehet in Trucken vnd
Feuchte / laß dich lehren.

*Atalanta
fugiens.*

Aspice quàm celeri, quàm celeri si gulus su a vasa figu ret

Axe rotæ argillam dum pede miscet aquæ.

*Hippom.
seguens.*

Aspice quàm celeri, quàm celeri figu lus su a vasa figu-

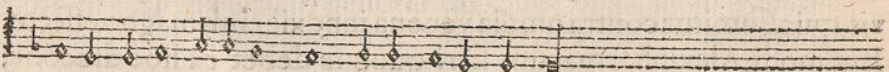

ret Axe rotæ argil lam dum pede miscet aquæ.

*Pomona
morans.*

Aspice quàm celeri figulus sua vasa figuret

Axe rotæ argillam dum pede miscet aquæ.

XI. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Schawanden Töpffer / der da machet sein Gefäß mit der Scheiben /
Wie er das Wasser thut im Leim mit füßen treiben /
In diesen zween sein Hoffnung stehe / damit Feuchtigkeit bequem /
Das truckne Pulver er feuchte / vnd ihm sein Durst benehm /
So mustu auch thun / wie dich dieses Exempel hat gelehret /
Daß Wasser nicht vberwind die Erd / odr vbrwunden werde.

EMBLE-

EMBLEMA XV. *De secretis Natura.*
Opus figuli, consistens in sicco & humido, re doceat.

69

EPIGRAMMA XV.

Aspice quàm celeri figulus sua vasa figuret
Axerota, argillam dum pede miscet aqua:
In binis illi est fiducia rebus, ut humor
Pulveribus siccis temperet arte sitim.
Sic quoque tu facies exemplo doctior isto,
Terram aqua ne superet, nec superetur humo.

I 3

U.T

UT orbis hic terræ & aquæ complexu conglobatus est in unum corpus rotundum, sic quoq; figulinum opus ex iisdem elemētis particulatim compositum videtur, nempe ex sicco & humido, ut unum temperet aliud: si n. terra esset absq; aqua, nec Oceanus, mare, lacus, fluvii, fontēsve existerent prope terram, ipsa nihil ex se ferret, sed sterilis maneret: Sic nisi aqua esset intra cavitates terræ recepta, at circum illam staret, facile totam terram teget, atq; ita eadem inhabitabilis maneret: Verùm cùm una in aliam amicabiliter intrârit, & aqua terræ siccitatem, hæc illius humiditatem moderata sit mutua sui commixtione, hinc fertilitas & commoditas utriusq; elementi conspicitur: simili modo figulus lutum aquæ miscet, ut massam inde tractabilem efficiat, quam rota sua efformat, & aëri exponit calido, ut pedetentim exiccetur: Post addit ignis violentiam, ut probè indurentur, & in lapidem durabilem ejus vasâ coalescant, quæ & aquæ & igni resistent: Sic quoq; in opere naturali procedi ipsi Philosophi attestantur, ideóq; documentum à figulis sumi debere asserunt. Quo ad siccum n. & humidum, hoc est, terram & aquam in utroq; multum ad finitatis esse: Verùm in modo coctionis & elementorum componendorum materia & forma plurimum differentiæ existere non dubitamus: Figulinæ n. testæ artificialem formam, tinctura Philosophica naturalem omninò habet, iisq; tantò nobiliorem, quantò hujus materia illarum excellentior: Utrumque opus terreum quidem est, at in Philosophico nihil esse dicitur, quod cœlum aëris non petierit, in illo terra crassa, & fœculenta prædominatur: Effectus utrobiq; lapis est, ibi communis, hic Philosophicus: Quo nomine persona quædam seducta factitios lapides seu lateres magno numero cistæ inclusit uni, alteri verò silices candidiores ad certum tempus, Diabolicis conjurationibus desuper factis, quibus hi in argentum, illi in aurum purum converti debuerunt: At cùm hi Philosophorum lapides esse putarentur, ideóque magna pecuniæ summa in varias res coëmendas effusa esset, dum expectaretur novum aurum & argentum, ad certum tempus, quo cùm id non appareret, nec lapides in aurum, quod sperabatur, conversi essent, pudorem

rem

rem mors finit: Non enim inde, in quo naturaliter non inest, peti debet aurum vel argentum, cum Magia diabolica in operibus hisce divinis locum non inveniat, sed tantum ab iis distat, quantum ejus author ab homine devoto & pio, infernus à coelo: Ita etiã si verus lapis Philosophicus habeatur, non tamen quisquam sibi persuadeat, res impossibiles hoc præstari posse, ut Isaac admonet: Cum ad impossibilia nemo adstringatur, tam per leges naturæ, quàm Politicæ: Inde de gemmarum per eum transmutatione, vitricque malleabilitate præstanda quilibet ipse dignoscat, an hæ res sint possibiles & huic naturæ convenient necne: Multa per allegoriam dicere Philosophos Geber affirmat, & de seipso, quod ubi clarè locutus sit, nihil dixerit, ubi autem per figuram, ibi veritatem, tanquam triticum sub paleis absconderit: Quæ quis seminat, eadem & metet, quod in vegetabilibus & animalibus locum habet, quamvis diversæ species à feminatis aliquando proveniant: An hæc metallis applicari debeât, quæ non per semina propagantur, ut illa, considerandum erit: In his partes solummodò sunt homogeneæ, sulfur & argentum vivum, in istis heterogeneæ seu organicæ existunt: In his nulla receptacula feminis, in istis verò sunt: In his nulla nutritio, augmentatio aut extensio in omnes dimensiones invenitur, in illis maximè: Imò hæc sunt elementata pondera solam mixtionè agnoscentia; illa etiam præter mixtionè, animam vel vegetativã vel sensitivã: Nihilominùs esse aliquid in subterraneis locis, quod jam non est aurum, at post mille annos futurum est aurum per naturam, absque dubio verum est: Hoc quis esse auri semen analogum negabit? Cumque aurum & natura aurifica sint unius originis, licet hæc nobilioris formæ, ideòque cognito auri semine, de hujus quoque constabit: Philosophi siccum & humidum, seu sulphur & argentum vivum id esse affirmant, quod purissimum ex duobus montibus petendum sit.

Dico

Dieser Löw keine Federn/aber jener hat.

*Atalanta
fugiens.*

Vi ctor quadrupedum Leo pectore fortis & un-

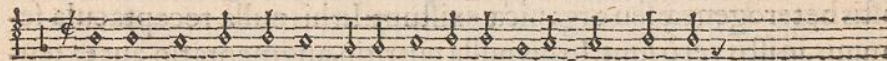
gue Absque metu pugnata dissimulata que fugam

*Hippom.
sequens.*

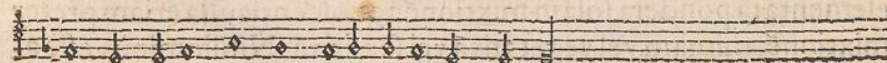
Vi ctor quadrupedum Leo pectore fortis & un-

gue Absque metu pugnata dissimulata que fugam.

*Pomum
migrans.*

Victor quadrupedum Leo pectore fortis & ungue

Absque metu pugnata dissimulata que fugam.

XVI. Epigrammatis Latini verso Germanica.

Der Löw/ so überwinde die Thier mit Stärke vnd Klauen/
 Streite ohn alle Forcht/ vnd läßt seine Flucht nicht schauen/
 Setz du ihm zu ein Löwin/ so geflügelt sey/ wach ihn er heben/
 Sich vnter steh/ daß sie beyd möchten in Lüffen leben/
 Aber er bleibe ganz fest stehn/ vnd auff der Erden sich halte/
 Diß Bild der Natur/ dir schaw den Weg/ dadurch sie walte.

EMBLE-

EPIGRAMMA XVI.

Victor quadrupedum LEO pectore fortis & ungue
Absque metu pugnat, dissimulatque fugam:
Aligeram cui tu pedibus conjunge Leenam,
Quae volat & secum vult relevare marem:
Ille sed immotus stat humo, retinetque volantes,
Hac tibi natura monstrat imago viam.

K

LEO-

LEONEM non tam magnitudine & robore corporis quàm generositate cæteris prævalere animalibus, ab experiètia notum est. Si in venatu videatur, erubescens dare terga, sese paulatim recipit, si multitudine opprimatur: Remotus ab aspectu venantium, fugam properè molitur, turpitudinem absconsione purgari existimàs: Salutu caret in fuga, quo utitur, dum quid insectatur. Ejus ossa solida sunt minimè que vacua, quæ adeò dura dicuntur, ut inter se concussa ignem velut ex chalybe & silice reddant. Omnium maximè ignes reformidat. Videtur ex natura solis substantiam deducere. Nam impetu & calore cætera præstat animalia, uti sol sydera, præterea oculis semper igneis & patentibus cernitur, ut sol patenti igneoque oculo terram conspicit. Leæna pro catulis dimicans oculos in terram defigit, ne venabula expavescat. Leo ubi Pardi coitum sentit, in adultera leæna supplicium sumit, & tota vi confurgit in pœnam. Propterea leæna culpam & odorem flumine abluit, aut conscia sceleris & masculi metu fugientem adulterum comitatur. Quam miram hujus beluæ naturam dum Philosophi contemplantur, de Leone varias allegorias, quasi hieroglyphicas scripturas de suo arcano opere attestantes, produxerunt. Leonem esse animal constans, firmum, dolis carens & suspicione animadvertentes, potiorem suæ compositionis Philosophicæ partem huic assimilarunt. Ut enim ipse nõ fugit, sic nec hæc: ille solidis ossib. ita hæc fixa & vincinescia. Leæna verò ab adulterio uti non est semper libera aut immunis, ita nec Luna seu Mercurius omni macula caret, sed ab ignaris nunc huic, mox illi materiæ adjungitur, unde potius adultera conjunctio rerum in natura discrepantium, quàm verum matrimoniũ committitur: Ex pardo enim & leæna geniti, non habent speciosas circa colla, & armos jubas; Quo in signi ornantur solùm concepti ex Leone. Leæna itaque philosophica suo proprio mari jungatur, & genuinus generosusque inde nascetur leunculus, qui ex ungue facile agnosci poterit. Oportet verò leenam esse non quamvis, sed **alutam**, quæ cum Leone pugnas inire possit, freta suarum plumarum pernitate; ne scilicet illius nimia iracundia supprimatur, sed si quando

quando absque causa in furorem incidat, fugam meditari. Ipse enim dum fugituram moratur, majori erga eam amore incitatur, post litem factâ amicitia. Verùm quis unquam, dices, vidit leonâ alata, aut plumâ leonâ quid profuerint: Prope Cythæronem montem vallis est profunda, in qua non nisi leonâ volatiles visuntur. In ipso verò montis ejusdem vertice Leo rubens versatur ex eo genere, quod Hercules trucidavit. Captandus itaque leo est, & in vallem ducendus, & mox leonâ alata copulabitur: Illa quoque facile se superari patietur, nempe parâ pari. Post ex valle dicta in montis cacumen uterque sublimandus erit & ab hinc nunquam à se invicem fugient, at semper in violato fœdere commanebunt. Leonû captura, fateor, non est facilis, sed multis periculis obnoxia, nihilominus instituenda erit. Leo non pascitur cum leonâ, sed separatim errat, ut tradunt. Hinc cujusque indagatio & venatio seorsim fieri debet: Quod si verò utrique à primis unguiculis, cum primò incedere incipiant, quod fit post secundum à partu mensem, pulli leonini conquirantur, & adultiores facti, ut dictum, jungantur, res carebit omni periculo. Nascuntur autem verno tempore, quod observandum, a pertis oculis. Cùm verò post partum Leones obliquo ingrediantur itinere, ne cubile deprehendatur, ideò summâ diligentia & curâ inquirendi, eorumque pulli auferendi erunt.

R ij Ein

Ein vierfältige Feuer Kugel regiret diß Werck.

*Atalanta
Fugiens.*

Naturæ qui imitatis o pus tibi quattuor orbes

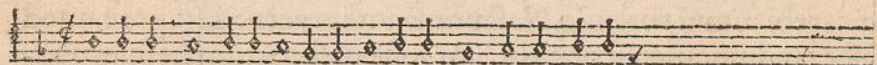
Quærendi inte rius quos levis ignis agat.

*Hippom.
Sequens.*

Naturæ qui imitatis o pus tibi quattuor

orbes Quærendi interius quos levis ignis agat.

*Pomum
Morans.*

Naturæ qui imitatis opus tibi quattuor orbes

Quærendi interius quos levis ignis agat.

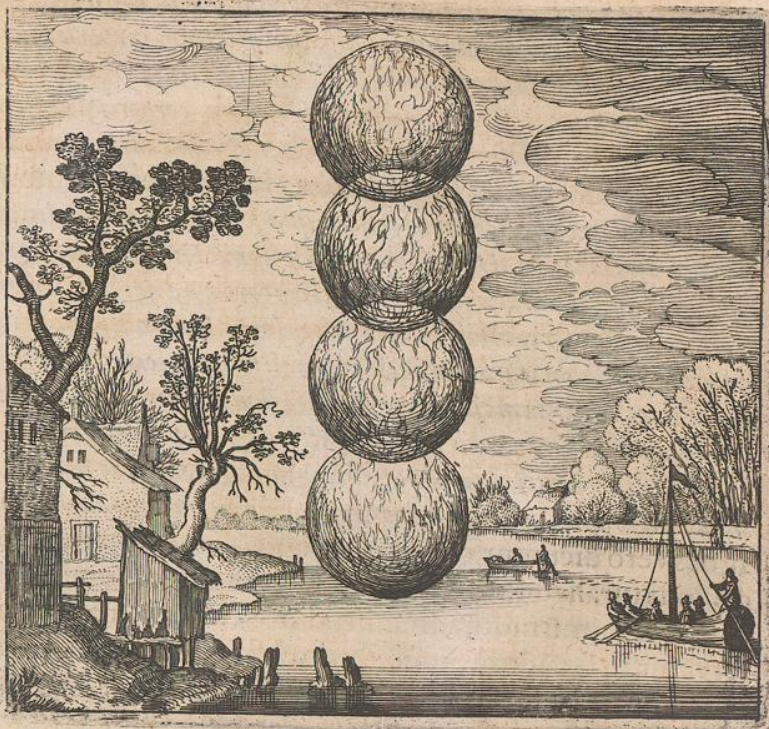
XVII. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Sie du der Natur Werck gedenekest wol zuermessen/
 Mußt vier Spheren voll Feuer zusuchen nicht vergessen/
 Die vnter des Vulcani ist/ die ander Mercurium zeigt/
 Die dritte hat den Wohn/ in die obern die Sonne steigt/
 Welche ist das Feuer der Natur/ laß dir gänzlich befohlen seyn
 Diß Kette/ daß sie mög leiten in der Kunst die Hände dein.

EMBLE

EMBLEMA XVII. *De secretis Natura.*
Orbita quadruplex hoc regit ignis opus.

77

EPIGRAMMA XVII.

Natura qui imitaris opus, tibi quattuor orbes
Querendi, interius quos levis ignis agat.
Imus Vulcanum referat, bene monstret at alter
Mercurium, Lunam tertius orbis habet:
Quartus, Apollo, tuus, natura auditur & ignis,
Ducat in arte manus illa catena tuas.

K 3

PHI-

PHILOSOPHI de quatuor ignium generibus ad opus naturalene-
 cessaris multis in locis meminerunt, nempe Lullius, Author Sca-
 læ, Riplæus, & alii quamplurimi: Et hinc loquens de ignibus, (Scala
 inquit) *Raymundus: Notandum est, quod hic jacent contrariæ operationes:
 Quia sicut ignis contra naturam dissolvit spiritum corporis fixi in aquam
 nubis, & corpus spiritus volatilis constringit in terram congelatam, ita con-
 trario ignis natura congelat spiritum dissolutum corporis fixi in terram glo-
 bosam, & corpus spiritus volatilis fixum per ignem contra naturam resolvit nõ
 in aquam nubis, sed in aquam* Philof. Riplæus clarius de hisce ignib. Porta 3. sic
 loquitur: *Quatuor sunt ignium genera, quæ scire debes, naturalis, innaturalis,
 & contra naturam, elementalisq; qui accedit lignum: His ignib. ut imur, & nõ plu-
 rib. Ignis contra naturam debet excruciare corpora, ipse est draco, quæ admodum
 tibi dico, violenter comburens, ut ignis inferni. Ignis natura est tertium mē-
 struum, ille ignis naturaliter inest cuiq; rei: Ignem occasionatum vocamus in-
 naturalem, ut calorem cinerum & balnearum ad putrefaciendum: Absq; his i-
 gnibus tamen nihil perduxeris ad putrefactionem, ut possit separari tua materia,
 ut simul sit proportionata ad novam conjunctionem: Fac igitur ignem intus
 in tuo vitro, qui comburat corpora efficacius, quàm ignis elementalis: Hæ illi:
 Ignes verò dicuntur, quia virtutē igneam habent, naturalis coagulan-
 do, innaturalis dissolvendo, contra naturam, corrumpendo, elementalis,
 calorem & primū motū administrando: Atq; in his catenatus ordo ob-
 servatur, ut secundus à primo, tertius à secundo, quartus à tertio & pri-
 mo simul incitetur ad actionem, sic ut unus sit agens, & alter patiens, i-
 demq; agens & patiens diverso respectu: Quod in annulis seu styliis fer-
 reis per magnetem continuatis, & mutuo a tactu cōnexis animadvertit-
 tur, idem in hisce ignib. Elementalis n. instar magnetis, vim suam mittit
 per secundum & tertium ad quartum usq; & unum alteri per operationes
 mutuas conjungit & cohærere facit, donec interna actio inter supe-
 riores perfecta sit. Primus est ignis elementalis re & nomine, secundus
 aer est sive ærius, tertius aqueus seu lunaris naturæ, quartus terreus:
 De primo supervacaneum est, aliquid dicere, quia omni videnti & tã-
 gēti cognitus est: Tres reliqui sunt dracones, mēstrua, aquæ, sulfura &
 Mercurii: Dracones, quia venenositatis participes, devorent sui ge-
 neris*

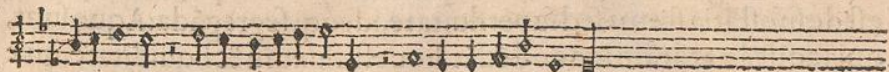
neris serpentes, corpora sibi cōmixta atterāt & alterēt, hoc est, solvāt & coagulēt: Mēstrua dicuntur, quia ex illis fœtus Philos. producitur & nutritur, usq; ad ejus nativitatē: Lullius in lib. de quinta essēt. dist. 3. duplex habet menstruū, vegetabile & minerale; Riplæus in præfatione portarū triplex, quæ reverà unū sunt & cōveniūt: Ex omnib. n. illis simul fit generatio fœtus & aqua alba ejus ortū præcedit, quæ nō est de substātia fœtus sed superfluitate, ideōq; segregāda: Aquę sunt, quia aqueā naturā in igne ostēdāt, hoc est, fluxum & liquiditatē, quæ aquæ cōvenit: Aquarū esse diversas & mirabiles proprietates cōstat, quarū alię sunt lapidescētes, dū in durissimos tophos ad ædificia hominū peraptos coagulātur: Hisce persimiles sunt aquę Philos. minerales, quæ indurescūt, & in lapideam resistentiā transeunt: Sulphura quoq; appellātur ob sulphuris virtutē, quā in se habēt: Nam sulphur naturæ cum alio sulphure miscetur & fit unū, & duo sulphura ab uno solvuntur, unumq; à duob. segregatur, & sulphura à sulphurib. continētur, ut Yximidius in turba inquit: Quid autem sulphura sint ibidem Dardaris declarat his verbis: Sunt autem sulphura animæ occultæ in quatuor elementis, quæ per artem extractæ se invicem continent naturaliter & conjunguntur: si autem occultum, quod est in ventre sulphuris, aqua regatis & bene mundetis, occultum obvians suæ naturæ lætatur, similiter aqua pari suo. *Mosius quoq; dicā, inquit, vobis jam quid sit: Unum quidem, quod est argentum vivum igneū, duo, corpus in eo compositum, & tertium est aqua sulphuris, qua abluatur & teritur ac regitur unum, donec opus peragatur.* Quod de sulphurib. dictum, idem de totidem Mercuriis intelligendum erit: Sic n. ille ipse Mosius in sequentib: *Argentum vivum Cambar est magnesia, argentum verò vivum seu auripigmentum est sulphur, quod ascendit de cōposito misto:* sed testimonia, cū sint infinita & cuique obvia, intermittam huc plura adducere: Hi quatuor ignes quasi sphaeris & orbibus inclusi sunt, hoc est, singuli habent singula centra, à quibus vel ad quæ eorum tēdat motio, at nihilominus ita partim à natura, partim ab arte colligati observantur, ut unus absque alio nil aut parum operetur; imò unius actio alterius sit passio, & econtra.

Das Feuer macht feurig/nicht güldt/
sondern das Gold.

Atalanta
Fugiens.

Si quod a gens fu erit naturæ mittit in orbem vires atque

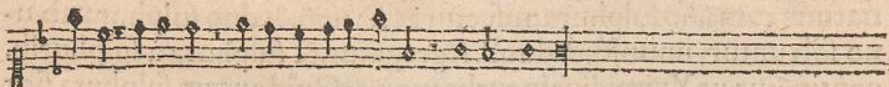

fu as multiplicare cupit, multiplicare cupit.

Hippomen.
Sequens.

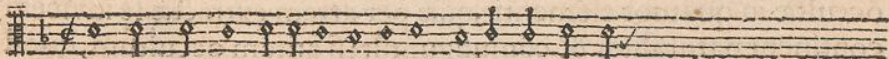

Si quod a gens fu erit naturæ mittit in orbem vires

atque fu as multiplicare cupit, cupit, cupit.

Pomum
Morans.

Si quod agens fuerit naturæ mittit in orbem

Vires atque suas multiplicare cupit.

XVIII. Epigrammatis Latini versio Germanica.

In jedes wirkendes Ding der Natur rund vmb sich läßt gehn/
Seine Krafft/ dadurch mag ein Vermehrung geschehn/
Also das Feuer alles/ so ihm nahet/ pflegt feurig machen/
Und nichts bringe ein Werck so edel ohn Ursachen/
Das Gold kan nicht geben des Feuers/ noch Feuer des Goldes Krafft/
In jedem Ding seineigen Samen natürlich hafft.

EMBLE-

EMBLEMA XVIII. *De secretis Natura.*
Ignire ignis amat, non aurificare, sed aurum:!

81

EPIGRAMMA XVIII.

SI quod agens fuerit natura, mittit in orbem
Vires atque suas multiplicare cupit.
Obi va sic ignis facit ignea cuncta, nec est res,
Absque sua causa nobile qua det opus.
Aurum nil ignit per se, nil ignis inaurat,
Quodlibet agnoscit quod sibi semen inest.

L

NATURÆ

NATURÆ operãdi ratio est in omnib. universi individuis, ut simplici utatur processu ad unũ simplicẽ motũ perficiendũ, quẽ admodũ apparet in Anatomia corporis humani, in quo unus musculus tantũ uni inservit motui, nempe attractivo, expansivo verò alter primo oppositus, ita ut, si in gyrũ aliquod membrũ ducẽdũ sit, id variis in circulum positis musculis efficiatur: Ita ignis operatio una & simplex est, ut nimirũ calefaciat & igniat, imò sibi assimilet & cõburat omnia, quib. admovetur, si sint cõbustibilia: Hinc Avicẽna in lib. de congelatione lapidũ, quod cadit, inquit, in salinas, fit sal, & q̃ in ignẽ, fit ignis, sed quãdã citius & quãdam tardius, secundũ potentiã activarũ & resistentiã passivarũ: Estq; locus in Arabia, qui colorat omnia corpora in ea existẽtia, suo colore: Ita singulæ res naturales sibi à natura infusam virtutẽ possidẽt, qua agãt in sibi mixta vel admota assimilãdo & alterãdo eorũ naturã & formã: Quod in vegetabilib. & animalib. generatio est per seminũ propagationẽ, hoc in simplicib. vel simpliciter mixtis corporib. est virtutis infusio & assimilatio: Sol, coeli lumẽ, radios de sese projicit in terras, qui collectis in concavis vel cõburentib. speculis, demonstrãt sese à tali causã productos esse, ac quasi formas projectibiles Solis videri: Unde constat radios solares nihil aliud esse, quã flammã igneã extẽsam & dispersam in amplã latitudinẽ, quã collecta & iterũ in se cõdẽsata instrumẽtis cõcavis, diaphanis & circularib. vel repercussivis, cõcavis & chalybeis speculis, uti flamma emicat & obvia cõburit: Eundem admodũ in quodã elementato corpore virtus quãdã, velut vapor, dispersgitur, quã si colligatur & attrahatur in unũ, fit aqua & ex ea aqua terra: Hinc Avicẽna ante allegato loco, ex aqua, inquit, fit terra, cũ vincũt eã qualitates terræ & è converso: Est autẽ res quãdã, quã utũtur quidã ingeniosi cũ volunt rẽ siccam coagulare, quã cõponitur ex duab. aquis, & dicitur lac virginis, quod est ejus effectus certissimus. Hæc ille: Sunt, qui promittant, se in magnete lapide vires duplicare vel multiplicare posse, veluti ejusmodi nobis visus est argẽto inclusus vix pòdere unius libræ, qui anchorã ferreã 28. librarũ attraxit & sustinuit, q̃ impossibile fuisset, nisi vis auctior & fortior reddita

in eo extitisset; quod absque dubio per revocationem disperfarum virtutum in unum quasi punctum seu polum, factum fuit, vel ex magno corpore in minus attractionem earundem; Inveniuntur alii, qui plumbificū lapidem ex Saturni sulfurea aurā in Mercurium vulgi donec inde coaguletur, infusa & retentā, fieri posse dicant, qui Mercurium communem continuè convertat in plumbum. Quidam ex antimonio vel ejus stellato Regulo cuprum ex cupri odore, eo temporis spacio, quo quis ovum comedat, efficere posse jactant, imò omnia metalla fecisse: verum illis sua sit debita fides, quamvis in hoc mihi non fiat verisimile: Audaciores, nescio an foeliciores sunt, qui aurum ex auro deducere conantur juxta Poëtæ aurei dictum: *Hordea cui cordi, demum serit hordea, in auro semina sunt auri.* Habet quidem quælibet res naturalis vim quandam sese multiplicandi, at hæc in vegetabilibus & animalibus saltem in actum proferruntur, ne utiquam in metallis mineralibus, terræ fossilibus aut meteoris: Plantarum quædam ex parvo seminii grano ortæ dant non rarò mille aut plura feminum grana, seque ita multiplicant & propagant, id quæ annuatim; Animalia & suos habent foetus magni vel parvi numeri, pro cujusque natura. At aurum, argentum, plumbū, stannum, ferrum, cuprum aut argentum vivum nunquam inventum est eo modo sese vel suam speciem multiplicasse, licet unum in aliud commutatum & nobilitatum sæpissimè repertum sit: Nihilominus Philosophi affirmant, ut in igne ignificandi principium extat, sic in auro aurificandi: verum tinctura quaritur, cujus medio aurum fiat: Hæc indaganda est in suis propriis principiis & generationibus non in alienis: Nam si ignis ignem producat, pyrus pyrum, equus equum tum plumbum plumbum & non argentum, aurum aurum & non tincturam generabit: Ad hæc aurum philosophis proprium est, quod non negant pro fermento in fine operis Lapidis aurifico adjici debere, sed necessario requiri quoque asserunt. Cum fermentum ducat fermentatum in sui naturam, sine quo tota compositio ad perfectionem nunquam rediret.

So du von vieren ein ertödest, bald werden
sie sterben all.

*Atalanta
fugiens.*

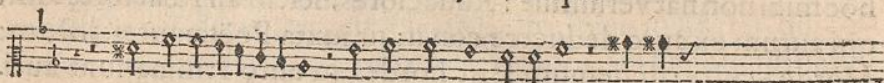

Bis duo stant fratres longo ordine, pondera

terræ quorum unus dextra sustinet, alter aquæ.

*Hippom.
sequens.*

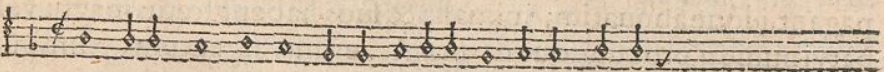

Bis duo stant fratres longo ordine, ponde-

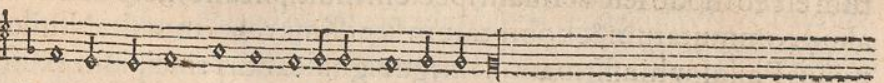

ra terræ quorum unus dextra sustinet, alter aquæ

*Pomum
morans.*

Bis duo stant fratres longo ordine, pondera terræ

Quorum unus dextrâ sustinet, alter aquæ.

XIX. Epigrammatis Latini verso Germanica.

Nur Brüder stehn in langer Ordnung/ davon einer offenbar
 Erden hat in der Hand/ der ander Wasser sehr klar/
 Die vbrigen haben Lufft vnd Feuer/ so du wilt/ daß alle
 Sterben geschwind/ nur ein'n mit tode vberfalle/
 Vnd also bald werden sie sterben/ vnd ihr Leben enden/
 Diweil sie zusammen gehafft durch natürliche Bänden.

EMBLE-

*S*ide quattuor unum Occidas, subito mortuus omnis erit.

EPIGRAMMA XIX.

Bis duo stant fratres longo ordine, pondera terra
 Quorum unus dextrâ sustinet, alter aqua:
 Aëris atque ignis reliquis est portio, si vis
 Ut pereant, unum tu modo morte premas:
 Et consanguineo tollentur funere cuncti,
 Natura quia eos mutua vincla ligant.

POËTÆ fingunt Geryonem Hispaniæ regem tricorporem exti-
 tisse, qui boves purpurei coloris habuerit, quibus canis capitum
 duorum & Draco septem, ut excubitores præfecti erant: Ipse autē
 Geryon Chrysaoris ex sanguine Medusæ nati filius, & Draco Ty-
 phonis & Echidnæ, traditur: Quæ cum nulli historiæ aut rei, prout
 sonat, veritati conveniant, & in omnib. Chymicis allegoriis applau-
 dant, non immeritò hiscæ à nobis aggregata sunt: Per Geryonis verò
 terna corpora, tres facies in uno patre visas, juxta Hermetis mentē,
 intelligimus, vel, ut alii volunt, quatuor, ad elementa totidem respi-
 cientes: Ex quadrangulo n. debet fieri triangulus, ut ille ex circulo
 factus, sic hic in circulum reversurus: Est autem corporum Geryo-
 nis, aut elementorum tanta consanguinitas & naturalis conjunctio,
 ut uno superato vel occiso & reliqua ex sese concidant & putrescant
 absq; ulla vi manuali adhibita. De bicorporib. notum est, quod uno
 mortuo & alter tabescat: quemadmodum puerum 4. annorum æ-
 tatis in Italia vidimus bicorporem, qui fratris sibi adherentis caput
 intra suum corpus abscondebatur, cætera propendebant umbilico-
 tenus, in quo colligati seu connati erant: Quod si ille, qui propende-
 bat, & quia longè minor, gestabatur ab alio, durius circa manus aut
 pedes tangeretur, hinc major dolorem sensit, imò & famem, si mi-
 nor exinanitus cibo foret: Atq; hæc est naturæ combinatio & sym-
 pathia, quâ membra & partes unius corporis vel cum alio connati
 afficiuntur, & in se invicem commoventur; Ex quib. si unum sit sanū
 & illæsum non tamen inde reliqua necessariò sana aut illæsa manēt,
 si verò læsum graviter, & reliqua compatiuntur, eodēmq; malo per-
 eunt: Sic si vicinus multum lucri faciat, inde nihil commodi ad vici-
 num pervenit, at si incendium patiat, plurimū mali: Nam tua res
 agitur paries cum proximus ardet: Ex unus itaq; horum quatuor
 fratrum interitu, quod & alii tres moriantur, non est à veritate abso-
 num, cum id variis modis contingere possit, vel quia uno partu &
 patre ac matre editi eosdem vitæ terminos, ut initia, experti sint, ut
 quibusdam contigisse legimus, fortè ex astrorum inclinatione, vel
 quia non solum animis, sed & corporis artub. cohaereant, vel mentis
 conser-

conſternatione, forti imaginatione in peſtifera lue, vel ex foederis
 voto: In India ſub imperio magni illius Mogolli (qui nonus nunc ex
 poſteris Tamberlani ibi regnat) gens quædam Ethnica degit Py-
 thagoricorum nomine, apud quam ab antiquo tempore hic mos
 obſervatur huc uſq; ut ſi maritus moriatur, uxor ejus igne combu-
 ratur, aut ut nunc, perpetuò in ſumma infamia vivat, derelieta ab om-
 nib; & quaſi pro mortua habita, quod ideò factum, ne venenis u-
 xores viris ſuis vitam abrumperent, niſi & ipſæ mori veſſent: Sic in
 opere Philoſophico, uno ex fratribus mortuo, & alii igne pereunt,
 non coactè, ſed ultrò, ne cum mœſtitiâ & infamia ſuperſtites vivant:
 Aut ſi unus petatur ſuſte, ferro vel lapide, ipſe inteſtinum bellum
 cum fratribus incipiet, ut patet in Terrigenis ex dentibus draconis
 natis contra Jaſonem, & alibi etiã contra Cadmum inſurgentibus,
 atque ſic omnes mutua internecone cadent: Tange enim vel læde
 aërigerum, & ipſe inſurget in duos ſimul, ſibi propinquiores, nempe
 aquarium & igniferum, ſed hi utrinq; in terrigerum & primam pu-
 gnam cientem ſe opponent tamdiu, donec mutua ſibi dederint &
 acceperint vulnera, quibus extinguntur: Ita enim comparatum
 eſt cum fratribus, quod quò ſe impenſius & acriùs ament, ſi ſemel ſe
 inceperint odiſſe, irreconciliandi ſint, ſed ſe ad necem perfequãtur,
 veluti ex melle dulciſſimo in calidiori ſtomacho aut epate corrupto
 bilis amariffima generatur. Interfice ergo vivum, ſed ita, ut mortuũ
 reſuscites, aliàs mors occiſi tibi nihil profuerit; Mors enim illum re-
 velabit, nempe dum reſurget, & fugient ab eo mors, tenebræ & ma-
 re, ut Hermes teſtatur, ſolisque radios Draco fugiet, qui foramina
 obſervabat, filiùsque noſter mortuus vivit & Rex ab igne venit: *Cap. 3.*
Belinus in ſua metaphora apud *Rofarium* idem innuit, cum dicit: *Et hoc*
fiat, quando extraxeris me partim à natura mea & partim uxorem meam à
natura ſua, & poſtea occidatis naturas & ſuſcitamur reſurrectione nova &
incorporali, eò quod poſtea mori non poſſumus.

Die Natur lehret die Natur des Feuers zu überwinden
bald werden sie sterben all.

*Atalanta
fugiens.*

Flam ma vorat quæ cuncta velut Draco, gnaviter ur-

fit virgi nis eximium vi superare decus, decus.

*Hippom.
sequens.*

Flam ma vorat quæ cuncta velut Draco gnaviter

urfit virginis eximium vi superare decus, decus.

*Pomum
morans.*

Flamma vorat quæ cuncta, velut Draco, gnaviter urfit

Virginis eximium vi superare decus.

XX. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Sie Flamme/so alles frist/gleich einem Drachen thät begehren
Ein Jungfräwliches Bild mit Gewalt zu verzehren/
Drumb sie von Thränen/nach gesehen ist von einem Mann/
Welcher ihr zu helfen mit Rath vnd That zeigt an/
Also bald er sie bedeckend vnterm Schilde/ den Feind thut erwachten/
Vnd lehret sie sein dräwen ganz hernach zu verachten.

EMBLE

EMBLEMA XX. *De secretis Natura.*
Naturam natura docet, debellet ut ignem.

39

EPIGRAMMA XX.

Flamma vorat quae cuncta, velut Draco, gnariter urfit
Virginis eximium vi superare decus:
Hinc lachrymis suffusa viro dum forte videtur,
Ille fuit misera ferre paratus opem.
Protinus hanc clypeo velans contendit in hostem,
Et docuit tantas spernere mente minas.

M

COM.

COMMUNE Philosphorum symbolum est, quo se mutuo agnoscant, naturam à natura duci, doceri, regi, superari, nempe discipulam à magistra, pedissequam à domina, subjectam à regina, imò filiam à matre & affinem ab affini: Id quàm verū sit à quotidiana patet experientia, in educatione sobolis apud homines, aliisque actionibus, ut literaria institutione, dominatione & similib. De lusciniis scribit Plinius, quod una aliam in canendo erudiat, attendat, observet, imitetur, vincat aut se victam doleat, quòdque in certamine aliquando superata gutture rupto, pereat & in medio cantu exanimis cadat: Videmus quoq; quomodo omnia avium genera suos pullos adhuc implumes ac teneros ad volatum incipiant assuefacere & instituire, ut non solum in illis natura, sed quoque ars aut usus volandi habitum compararit, quamvis potentiam & organa ad eam actionem exercendam sola natura dederit, sine quibus nec institutio seu ars fundamentum aut locum inveniat: Ita hinni ad cursum ab equa, catuli ad latratum à cane & vulpeculæ ad dolos instruuntur, nec ulla natura seu naturæ species animata & sensitiva invenitur, quæ non aliam naturam, nempe suam sobolem ducat, doceat & regat, vel ab alia, nempe parente, se superari patiatur. In vegetabilib. disciplinam ejusmodi non animadvertimus, attamē usus in illis hominumq; manus plurimum valere observatur; Nam dum messis in herba est, expurgari ab inutilibus carduis, lolióq; potest, dum arbor adhuc virga existit, incurvari & ad placitum ut crescat, cogi potest; Sic in metallis & Philos. subjectis una natura aliam in igne tener, conservat & tutatur; prout notum est fusorib. & docimastis, in primis verò rerum naturalium magistris: Ferrum argento & auro adhuc tenello & spiritali, ut vocant, in mineris suis cum Cadmia, arsenico, antimonióve prædatore commixto, plurimum subvenit & obstetricem manum præbet, si in igne furnorum in mineras exurendas conjiciatur; Eodem modo ipsum ferrum, si in chalybē mutari debeat, ne comburatur, salvatur lapidib. albis ad littora maris inventis: Nonnulli pulveribus metallicis liquefaciendis ne pereant nimio igne, super injiciunt vitri cristallini pulveres, aut fel vitri: Hujus vice Philos. sua Eudica u.

tuntur

ritur, quàm Morienus dicit esse quoq; fel vitri & in vitreis vasis que-
 redā: Calor n. ignis corpus ipsum festina cōbustione cōsumit: At Eu-
 dica ei apponitur, ipsa corpora in terrā mutata ab omni cōbustione
 curabit: Nā corpora postquā suas jam nō retinēt animas, citō com-
 burūtur: Eudica (foex vitri) quidē bene omnib. corporib. cōvenit: nā
 ea vivificat & aptat, & ab omni cōbustione defendit: Hæc Morie-
 nus Romanus: Hæc itaq; est natura, quæ docet aliā naturā contra i-
 gnē pugnare, eiq; assue fieri, quæ est magistra instituēs discipulā, & si
 bene respicias, quæ est regina regēs subjectā, & quæ est filia nobili-
 tās matrē; Hic est servus ille rubēs, q̄ matri suæ odorifera matrimo-
 nio cōjūgitur, & ex illa generat parētib. suis longē nobiliore proge-
 niē: Hic est Pyrrhus Achillis filius & juvenis rubri capillitii, aurei vē-
 stimēti, oculis nigris, pedibus albis: Hic est eques torquatus gladio &
 scuto cōtra draconē armatus, ut ex faucib. ejus eripiat virginē invio-
 latā Albificā, Bejā seu Blacā cognomine: Hic est Hercules mōstrici-
 da, qui Hesionē Laomedōtis filiā Ceto immani expositā liberavit à
 mōstro: Hic est Perseus ille, qui Andromedā, Cassiopes & Cephei,
 Æthiopū regis filiā à mōstro marino, ostēso capite Medusæ defēdit,
 & à vinculis ereptā in uxore duxit: Hic est, qui cōparari potest cū an-
 tiquis Romanis illis liberatorib. & purgatoribus *M. Curtio. L. Scavo-
 la, Horatio Coclite, Manlio Capitolino,* & his similib. ut urbē, veluti ma-
 trē, periculis eripiat. Est n. hæc naturæ ad perfectionē alicujus operis
 tēdētis ratio & via, ut ex uno aliud, ex imperfecto pfectius deducat &
 ex potētia actū faciat, nec omnia in momēto, sed unū post aliud, ab-
 solvat: Ne hoc solū, sed Vicariū quoq; sui in primis statuit, cui relin-
 quit potestātē vitæ & necis, hoc est, formā di alia, Exēpli gratiā, in ge-
 neratione hominis longo utpote decē mēsiū processu utitur, ubi pri-
 mō cor juxta Aristotelis mētē, fabricat, tāquā vicariū & præcipuū vi-
 scus, cor verò reliqua deinde mēbra ad nutritionē, vitā, sensus & ge-
 nerativā potētia necessaria, delineat, efformat & perficit, iisq; vitā &
 spiritus vivificos impritit p̄ systolē & diastolē sive dilatationē & com-
 pressionē arteriarū, quādiu à morbis & violētia nō impediatur: Atq;
 sic una natura aliam docet, q̄ pro exemplo operis Philos. ceu clarissi-
 mū, annotabis & sequēris.

Mache von Mann vnd Weib einen Circel/ darauß ein
 Quadrangel/ hierauß ein Triangel/ mache ein Circel/ vnd
 du wirst habenden Schein der Weisen.

*Asalanta
 Eugiens.*

Fœmina mas que unus fiant tibi circulus ex quo sur-

gat habens æquum forma quadrata latus

*Hippom.
 Seguens.*

Fœmina mas que unus fiant tibi circulus ex quo sur-

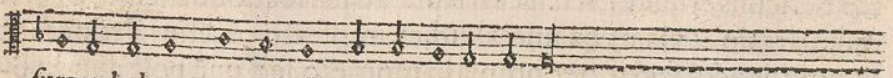

gat habens æquum forma quadrata latus.

*Pomum
 Agrans.*

Fœmina masque unus fiant tibi circulus, ex quo

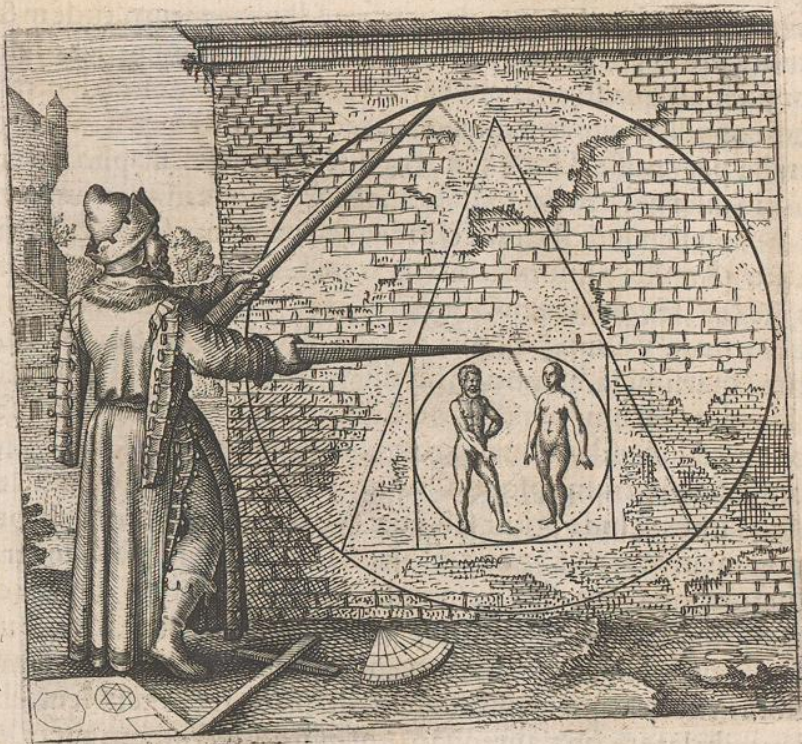
surgat habens æquum forma quadrata latus.

XXI. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Wb Mann vnd Weib mache dir ein Circel aller massen rund/
 Darauß zieh ein Figur so vier Ecken hat zur stunde/
 Bald verkehr solch in ein ander/so drey Ecken hat eben/
 Vnd diese laß widerumb ein Circel rund dir geben/
 So ist gemacher der Schein/welchs so du nicht kanst wissen/
 Die Geometrische Lehr zu verstehen sey geßissen.

EMBLE-

Fac ex mare & foemina circulum, inde quadrangulum, hinc triangulum, fac circulum & habebis lap. Philosophorum.

EPIGRAMMA XXI.

Foemina masque unus fiant tibi circulus, ex quo
 Surgat, habens aequum forma quadrata a latus.
 Hinc Trigonum ducas, omni qui parte rotundam
 In spheram redeat: Tum LAPIS ortus erit.
 Si res tanta tua non mox venit obviamenti,
 Dogma Geometrae si capis, omne scies,

M 3

PLA-

PLATO Philosophus ille celeberrimus menti humanæ noticias, quæ sunt artium & scientiarum omnium fundamenta, esse quasi insculptas & impressas actu tradidit, quarum rememoratione & repetitione omnes doctrinas capi & cognoscîa quoquam posse; Quod ut probet, introducit puerum adhuc tenerum, rudem & literis incultum, cum quo ita interrogationes geometricas instituit, ut puer ad quæstiones omnes rectè respondere animadvertatur, & nolens volensque sine inscius, in media tam arduæ scientiæ penetralia pervenisse. Unde omnem doctrinam & disciplinam non ab initio disci vel hauriri, sed saltem recordatione in animum revocari & revolvîa pueris statuit, colludens ad magnum suum annum, quo ante 48. millia annorum solarium eadem personæ, res & actiones, ante cœli revolutionem, eodem modo, quo nunc, extitisse ab eo dicebantur: Verùm hæc esse absque ullo veritatis fundamento formiis persimilia, nemo non intelligit. Esse nobis insitas quasdam scintillas noticiarum, merasque potentias, in actum per usum & institutionem reducendas, non negamus, sed eas esse tantas & tales: ut artium & scientiarum absque ullo præcedente cultu sint seminaria, inficias imus: Unde igitur scientiæ & artes provenerunt, si homines non eas invenerint, an ex cœlo vel à Diis gentium primitus traditæ fuerunt, quærent alii? Respondeo, aliud est dicere, sub cineribus tegi prunas ardentes tantâ copiâ, ut si saltem, remotis cineribus proferantur, sufficiat ad ciborum coctionem aut calefactionem frigidorum nostrorum artuum, aliud est, affirmare saltem scintillas exiguas ibi latere, quæ antequam sint usui ad coctionem aut calefactionem, industriâ, arte & curâ humanâ fovendæ, excolendæ & augendæ sint suis fomitibus, alias facile extingui posse, & in frigidos cineres totas redigi: Ultimum Aristotelici, primum Platonici asserunt: At ultimo astipulatur ratio & Experientia, primo saltem phantasia seu imaginatio. Unde queri posset, cur Plato suæ scholæ ostio inscripserit, Geometria rudem in id non admitti, cum & puerulos eam actu scire affirmarit? An sunt homines forte pueris inruditiore? Aut quæ pueri sciunt, an adultiores illa oblivioni tradiderunt?

runt: Id non opinandum erit; quia videmus brutam à natura edo-
 cta abhorrere & cavere pericula ab igne, aqua, casu præcipiti &
 his similia, etiam recens in lucem edita, infantem non sapere aut
 cavere talia, nisi læsum aut digito parùm iusto ad flammam candelæ
 instar pyrausta, quæ alas adurit & decidit: cur apicula, musca, culex
 in ignem suo celerrimo volatu se non præcipitant, cum ab experi-
 entia non noverint periculum inde ipsis exoriturum: Quia natura
 eas docuit, at non hominem recens natum. Si Geometria adeò na-
 turalis & facilis est pueris, qui fit, quod ipsi Platoni quadratura cir-
 culi non innotuerit, adeò ut Aristoteles Platonis discipulus eam sci-
 bilem esse, at necdum scitam affirmârit; Verùm hanc Philosophis
 naturalibus non incognitam fuisse apparet ex eo, quod circulum
 in quadrangulum cõverti jubeant, & hunc, per triangulum, iterum
 in circulum: per quem illi intelligunt corpus simplicissimum absq;
 angulis, uti per quadrangulum, quatuor Elementa, quasi dicant,
 sumendam esse corpoream figuram simpliciorẽ, quæ inveniri possit
 eamq; in quatuor colores Elementales dividendam & futurum
 quadrangulum æquilaterum. Quadracionem autem hanc esse phy-
 sicã & naturæ convenientẽ, quilibet intelligit. Ex qua lögè plus utili-
 tatis ad Rempub. ut & plus illustrationis ad humanã mentẽ pvenit,
 quàm ex illa mathematicã & merè theorica seu à materiã abstractã.
 Illa ut addiscatur, Geometram de solidis corporibus agentem oportet investi-
 gare, quæ figurarum solidarum, exempli gratia, Sphæræ & Cubi profunditas æ-
 gnoscat & ad usum seu praxin manualemente transferatur: Si Sphæræ capacitas
 seu circũferẽtia sit 32. pedum, quantũ erit unũ excubi lateribus, ut capacitatem
 hujus Sphæræ adæquet, e contra, si Sphæra 32. m.ẽsuras capiat in tanta circũferẽtia,
 quantum erit latus unũ cubi, ut tantundem capiat, aut respiciendo à mensuris,
 quartũ capax est Sphæra vel cubus, ad pedes cujusq; circũferẽtiæ. Similiter volũt
 Philosophi quadrãgulũ in triangulũ ducendũ esse, hoc est, in corpus, spiritũ &
 animam, quæ tria in trinis coloribus ante rubedinem præviis apparent, ut pote
 corpus seu terra in Saturni nigredine, spiritus in lunari albedine, tanquam aqua,
 anima sive aër in solari citrinitate: Tum Triangulus perfectus erit, sed hic vi-
 cissim in circulũ mutari debet, hoc est, in rubedinẽ invariabilem. Qua operati-
 one scemina in masculum conversa & unum quid cum ipso facta est, & senari-
 us primus ex perfectis numerus absolutus per unum, duo, cum ad monadem
 iterum redierit, in quo quies & pax æterna.

Wenn du hast das weisse Bley/so mache der Weibertwerck/
das ist/ Koche.

*Acalanea
Fugiens.*

Quisquis a mas facili multum præstare la bore, Sa-

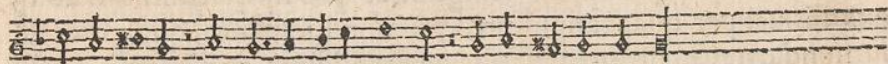

turni in faci em(quæ nigra)sparge nives, nives.

*Hiptomen.
Sequens.*

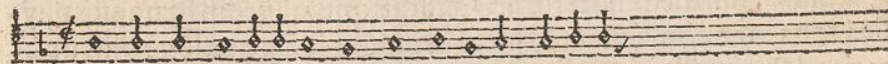

Quisquis a mas facili mul tum præstare la bo-

re,Saturni in faciem(quæ nigra)sparge nives, nives.

*Pomum
Morans.*

Quisquis amas facili multum præstare labore,

Saturni in faciem(quæ nigra)sparge nives.

XXII. Epigrammatis Latini verso Germanica.

SEr du begehrst mit weniger Mühe viel zu vollenbringen/ (gen/
Solst in Saturni Gesicht(so schwarz)ein Theil Schnee schwin
Und es wird dir werden ein Bley mit sehr weisser Klarheit/
Nach welchem nichts vberig ist/als nur Weibliche Arbeit/
Den Koche/wie thut ein Weib/so läßt ihr Häfen am Feuer stehn/
Aber laß du die Erawe in ihrem Wasser zergehn.

EMBLE-

Plumbo habito candido fac opus mulierum, hoc est, COQUE:

EPIGRAMMA XXII:

Quisquis amas facili multum prestare labore,
 Saturni in faciem (qua nigra) sparge nives:
 Et dabitur tibi materies albissima plumbi,
 Post quod, femineum nil nisi restat opus.
 Tum COQUE, ceu mulier, qua collocat ignibus ollas,
 Fac sed ut in propriis TRUTA lique scat aquis.

N

QUEM-

QUEMADMODUM in triviis statuæ Mercuriales unâ cum indice & inscriptione poni solent ad deducendum ancipites viatores in viam rectam, sic quoque à Philosophis sententiæ quædam acutæ hinc inde in eorum libris & voluminibus allegoricis & dubiis sparsim statuuntur, ut investigator veritatis iis admoneri possit, & in semitam veram quasi manu duci: Ex hisce hæc emblematica inscriptio una est: Cujus hæc mens habetur, quod ex ære Philosophico faciendum sit plumbum, ex plumbo stannum, quod à Gebro vocatur plumbum album, qui docet quoque, qua ratione Saturnus per lotionem cum Mercurio migrent in Jovem; Quapropter huic indici, quâvis Battologo, fides adhibenda est, si quando boves Philosophicas prodat, quo loco versentur, dum montibus, inquit, erant, & erât sub montibus illis: Multi enim, ut Arnoldus in novo lumin. c. i. testatur, in montibus errantes hæc animalia non cognoscunt: Venduntur autem palàm minimo precio: In summis montibus etiam æstate nonnunquam, nives observantur, ac nubes sæpissimè, quibus tanquam vapore & aqua plumbum nigrum abluitur & incandorem vertitur: In imis verò vallibus & fodinis illorum cristalli ex glacie congelati & indurati inveniuntur unâ cum lapide speculari & talco ad albedinem & venustatem faciei commendato, si oleum inde fiat: In primis verò Mercurius clarus & currens, qui benè præparatus Saturni nævos emendat, eumque in solum Jovis evehit: Non autem Saturnus & Jupiter de vulgaribus intelligi debent, quia vulgaria metalla non intrant in opus physicum, sed de longa præparatione purgatis & physicis factis: Saturnus omnium gentilium aut potius aureolorum pater est, & prima porta arcanorum: Cum hoc, inquit R. hasis in epist. aperiuntur portæ scientiarum: Huic succedit filius Jupiter, qui patrem de regno deturbavit & eviravit, ne scilicet plures generaret filios; Ex membro verò virili in mare projecto nata est Venus sceminarum pulcherrima: Ex Jove, qui est plumbum candidum præparatum, nati sunt planetæ reliqui, ut Mars ex Junone. Mercurius ex Maja, Atlantis montis Mauritanie filia, Luna & Sol ex Latona: qui quatuor solâ coctione seu opere mulierum, in lucem pro-

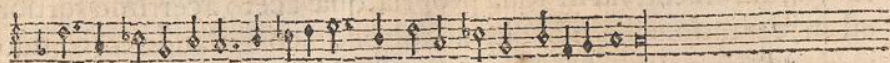
prodeunt: Per coctionem verò maturatio, & crudiorum partium dispersio intelligitur, quæ fit per Vulcanū in Philosophiæ vasis: Non enim arbitrandum est, quod vulgaris sit coctio, quantum ad operandi modū, sed quoad finem cum ea convenit: Ut enim mulier pisces in aquis maturat, hoc est, omni superflua humiditate ab illis in aquas & aëre resolutâ mollit, bullit & coquit, sic Philosophus suum subiectum tractat, id in aqua propria, quæ aceto acerrimo fortior est macerando, colliquefaciendo, solvendo, coagulando & fixando in Hermetis vase, cujus juncturæ sint strictissimè clausæ, ut decet, ne aqua exhalet, & id, quod in vase est, cōburatur: Hoc est vas supra vas & olla Philos. balneum laconicum, in quo senex sudat: Sunt, qui pisces, carabos, cancros vel pisca recentia bulliant in duplici olla, ita quod jam dicta sint in olla superiori, & aqua sola in inferiori, sintque ollæ una supra aliam dispositæ cum orbibus, ne vapor exeat: qua ratione solus vapor aquæ ascendens penetrat contenta & maturat, facitque ea tenera & mollia longè perfectiùs, quàm si in aqua bulliissent. Hic est Philosophorum modus laudatissimus, quo id, quod durum est, emolliant, quod compactum, dissolvant, quod densum rarefaciant: Aërenim est seu vapor insensibilis, qui fructus in arboribus maturat, coquit & perficit, non aqua cruda & frigida, quatenus talis: Aër quoque est, qui poma aurea in Hesperidum hortis tingit & colorat: Nam, si bene consideretur, ebullitio aquæ, quæ carnes crudæ coquantur quoad sint esui utiles, nihil aliud est, quàm aquæ rarefactio & in aërium vaporem transmutatio, cum bullæ sint aër intra aquam contentus, quæ facillè evanescunt, aëre ex aquis in suam spheram se conferente, & aqua in centrum suum subsidente.

Es regnet Gold/dierweil Pallas wirt geboren/zu Rhodys/
vnd die Sonn bey Venere ligt.

*Asalanta
fugiens.*

Res est mi ra fi dem fecit, fidem fecit, sed Græcia nobis Ejus

apud Rho di os quæ celebrata fuit, fuit.

*Hippom.
sequens.*

Res est mi ra fi dem fidem fe cit, sed Græcia nobis Ejus

a pud Rhodios quæ celebrata fuit, fuit.

*Pomum
morans.*

Res est mira fidem fecit sed Græcia nobis

Ejus apud Rhodios quæ celebrata fuit.

XXIII. Epigrammatis Latini versio Germanica.

In Wundersach ist/ so die Griechen vns lehren für Warheit/
Welch zu Rhodys gewesen berühmet in alter Zeit/
Sie zeugen/das von Gold gefallen sey ein fruchtbar Regen/
Wie die Sonn bey Venere in Liebes Brunnst gelegen/
Auch auß Jovis Gehirn/wie Pallas thäte außsteigen/
Somuß auch in dein' m Geschirz/wie Regen/Gold sich zeigen.

EMBLE-

Aurum pluit, dum nascitur Pallas Rhodi, & Sol concumbit Veneri.

EPIGRAMMA XXIII.

Res est mira, fidem fecit sed Gracia nobis
 Ejus, apud Rhodios quæ celebrata fuit.
 Nubibus Aureolus, referunt, quòd decidit imber,
 Solubierat Cypria junctus amore Dea:
 Tum quoque, cum Pallas cerebro Jovis excidit, aurum
 Vase suo pluvia sic cadat instar aqua.

N 3

AURUM

AURUM aliquando in terras pluuisse, nisi allegoricè intelligeretur, infania esset, affirmare: Non enim sunt fluvii auriferi aut fodinæ minerarum aurearum in nubibus, ut ibi generatum dici posset, nectam exigui ponderis est aurum, ut cum vaporibus attractum æstimeretur. Sed tropus hæc omnia admittit & excusat. Quàm verè enim actu Pallas ex cerebro Jovis nata est & Sol adulterio Veneri conjuncta, tam verè & aurea pluvia cecidit; non quasi dubitemus, id utrumque accidisse, sed ut vulgarem & literalem sensum allegoricè dictis tollamus. Si enim verba sequamur nuda hujus Emblematis, nihil iis absurdus, si mentem, nil verius existit. Est autem Rhodos insula primò Ophiusa dicta ob serpentum multitudinem, post Rhodos à rosetis ibidem florentibus, deniq; & Colossicola à Colosso solis, qui ibidem existens inter 7. orbis miracula numeratus fuit. Hinc antiqui Philosophi, cùm eorum materia mercurialis cruda instar serpentis se habeat, postea verò præparata & cocta Rosæ purpureum assumat colorem, à Rhodo insula quasdam similitudines sumpserunt: Eadem quoque causa est, cur ei aureū imbrem ascripserint, cùm Sol seu Apollo Veneri concumberet: Hoc primitus tropicè dictum ansam præbuit, cur Rhodii superbiiores facti, quia tanti Dii apud ipsos liberis operam dederint, Solis quasi idolum stupenda magnitudine & sumptu erexerint. Fuit enim, ut tradunt historiæ, ille colossus 70. cubitorum altitudinis ita positus, ut naves expansis velis inter crura ejus tendere possent: Digniæquabant vulgares statuas & pauci pollicem amplecti poterunt: Artifex fuit Chares Lyndius Lysippi discipulus, à quo factus est annis duodecim: Post quinquagesimum sextum annum terræmotu prostratus, etiam jacens fuit miraculo: Soldanus Ægypti, cùm Rhodum occuparet, ex ære hujus statuæ 900. camelos onerasse fertur. Quod Sol est inter planetas, inquit Philosophus, id aurum est inter metalla; atque hoc soli in primis appropriatur ab calore, colorem, virtutem & essentiam: Hinc aurea pluvia debetur solis generationi: cùm parvi soles à Venere concipiuntur: Habet enim Venus roseum in facie colorem, qui si femini Solis infundatur, sobolem

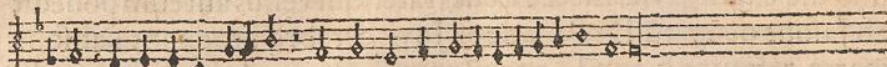
Iam hinc natam Rhodum revera esse oportet: Hic est formosus, rosis similis, Philosophorum filius, qui omnium oculos & mentem ad se illicit & trahit, amorēque meretur, quo nato non mirum est si miracula contingant: Ipse enim in omnibus suis factis miracolus futurus est & auream pluviam excitaturus: Hic est frater Augiæ Solis filii, qui boves ex patrimonio habuit, quorum fimetum Hercules uno die expurgavit: Est & Ætææ frater, qui vellus aureum possedit ab Jasone occupatū: De Pallade ex Jovis cerebro prodeunte, absque matre, referunt, quod apud Tritonē amnē edita sit, ideōq; Tritonia dicta: Sapiētiæ præfata Dea fingitur, quæ ex cerebro nata, ubi sapiētiæ sedes, nō immerito dicitur: Hujus quoq; natalē aurea pluvia decoravit Rhodi, ut in memoria hominū remaneret, quādo in hāc lucē venerit. In publico gaudio seu festo, utpote, Regis coronatione vel etiā regiæ hæredis nativitate aurei nūmi aliquādo projiciuntur in vulgum tanquam aurea pluvia: Sic in Palladis exortu eadem contigit: Est enim Pallas, sapientia seu sophia, quæ sanitatem in dextra & divitias in sinistra gestat, hominūque saluti & commodis prospicit: Huic Perseus caput Medusæ saxificum, serpentinis & viperis capillis horrendum attulit, quo ipsa usa est in clypeo adversus hostes suos, incultos & rudes populos, eos in saxa commutando. Et revera sapientia seu Philosophia naturalis incredulos illos osores & invidos reddit stupidos & sensus intellectūsque vacuos per illud ipsum, ex quo Chrysaornatus est, qui Geryonis ante dicti Tricorporis pater fuit, hoc est, sanguinem Gorgoneum lapidificantem, qui nihil aliud est, quàm Tinctura lapidis philosophici.

Der Wolff den König gefressen hat/ vnd wie er
verbrant/ wider gegeben.

*Aralanea
fugiens.*

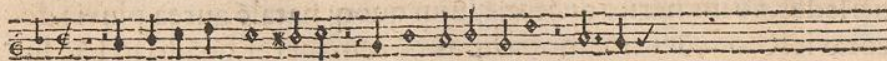

Multivorum captare lupum tibi cura fit il-

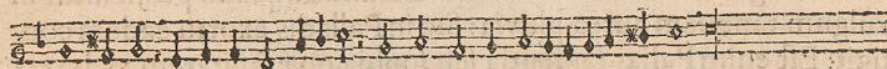

li proficiens Regis corpus ut inglu viem;

*Hippom.
sequens.*

Multivorum captare lupum tibi cura fit

il li projiciens Regis corpus ut inglu viem

*Pomum
morans.*

Multivorum captare lupum tibi cura fit, il li

Projiciens Regis corpus ut ingluviem

XXIV. Epigrammatis Latini versio Germanica.

S En gelihigen Wolff zuffangen/ laß dir befohlen seyn/
Vnd würff ihm für des Königs Leib/ daß er ihn schlinge ein/
Leg ihn auffs Holz/ vnd laß Vulcanum zünden an das Feuer/
Damit verbrennen mög dasselbe Thier vngewehr/
Diß thu öffter/ so wirt der König vom Tode wider auffstehn/
Vnd mit einem Löwen Herrs stolz vnd frech hereiner gehn.

EMBLE.

EPIGRAMMA XXIV.

Multivorum captare lupum tibi cura sit, illi
Projiciens Regis corpus, ut in gluvium
Hoc domet, hunc dispone rogo, Vulcanus ubi ignem
Exicet, in cineres belua quore deat.
Illud agas iterum atque iterum, sic mortere surget
Rexq; Leonino corde superbus erit.

O

QUANTA

QUANTA sit lupi fames & voracitas, vulgo notum est: ubi enim
 alimenta desint, in summa fame vescitur terrâ; quâ quoq; ven-
 trem explere traditur, si magna armenta aggressurus sit, ut illâ quasi
 sarcinâ factus onerosior, non tam facile excutitur, sed resistat for-
 tius. Cùm caulas intraverit, non solum interficit, quod fatis est ad vē-
 trem, sed & totum gregem passim jugulat præ aviditate. Sacer est
 Apollini & Latonæ, quæ ei parienti astiterit: Necn. absq; lupi præsen-
 tia Latona parere potuisset. Unde non immeritò Apollini, cujus
 natalicium celebravit, lupus acceptus creditur: Ad hæc quia oculi
 ei noctu splendent & lucem jaculantur. Huic igitur ingenti fame
 obsessio Regium corpus exanime projicitur, non ideò, ut totum cõ-
 sumat & in nihilum redigat, sed ut vitam & vires ei restituat propria
 sua morte. Est enim nescio quid virtutis amatorix in lupi cauda, quæ
 regis semimortuo infunditur, unde omnibus pergratus est hominib.
 sanitatem & formam pristinam recuperans: Hyrcani non ad alium
 usum nutriebant canes, quàm ut iis vitâ functos objicerent voran-
 dos, ut Cicero tradit: Sic & Massagetæ ex morbo mortuos canib.
 dant in prædam: Philosophi verò Regem lupo: Nec verò Sabæorū
 mos placuit, defunctorum corpora, eodem modo, quo sterminus du-
 cere, qui & reges rejiciebāt inter sterquiliniam, nec Troglodytarum,
 qui mortui cervicem pedib. alligabant & raptim cum jocis & risu
 efferebant, nullâq; loci ratione habitâ, terræ mandabant: At Ma-
 gorum institutum sequi in hoc maluerunt, qui non humabant cor-
 pora suorum, nisi priùs à feris laniata: Aut Indorum, qui se vivos cre-
 mari jufferunt, coronatos deorum laudes concinentes, ne senectus
 præveniret. Verùm omnib. illis ultimum fatum hunc morem impo-
 suit absque ulla resurrectionis spe aut vitæ innovatione: Lōgè aliter
 apud Philos. dispositum est: Illi enim certissimè noverunt, ex rege
 mortuo à lupo devorato, vivum, fortem & juvenem appariturum,
 lupumq; ejus vice igne crematum iri: Est namque lupo facile in-
 terimendus, si ventrem ita onerârit, Rex verò licet mortuus, tamen
 Martiali vel Cygnea vi pollet, ut vulnerari nec absumi possit. At ubi
 venandus erit hic lupo, & unde Rex accipiendus? Respondent
 Philos.

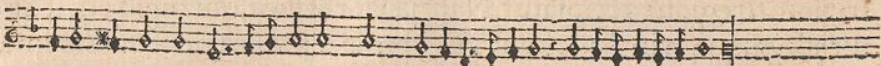
Philos. quod in montibus & vallibus passim lupus erret, ut prædam caperet, qui ex antris suis extrahendus & ad usum servandus erit: Rex verò ab oriente veniens diuturni itineris fastidio fatigatus tandem occumbit: cui moeror quoque mortem accelerat, quia videat, quod apud exteros in nullo sit honore, parvique aestimetur, ita ut propter paucos aureos in servitutem vaneat: Oportet autem, ut lupus ex frigidiori regione accipiatur: Nam sæviores sunt, qui frigidam nascuntur plagam, quam in Africa aut Ægypto, propter majorem famem à frigore externo subortam: Rex hinc devoratus leonino revivit pectore; qui deinde omnes feras domare potest: Et quamvis sit aspectu vilissimus inter sex suos fratres, ut pote omnium junior, tamen post multas tribulationes & miseras ad regnum potentissimum tandem perveniet: Inde Gratianus apud Rosarium; *In Alchymia inquit, est quoddam corpus nobile, quod movetur de domino ad dominum, in cuius principio erit miseria cum aceto, sed in fine gaudium cum leticia. Et Alanus ibidem: Una res ex omnibus eligenda, quæ est lividi coloris, habens speciem metallicam lymphidam & liquidam, & est res calida & humida aquosa & adustiva. & est oleum vivum & tinctura viva, lapis mineralis & aqua vitæ miræ efficacia.* Regibus extra suorum regnorum fines peregrinari, non semper tutum est; si enim agnoscantur, latere cupientes, ab adversariis pro proditoribus habentur & incarcerantur; si agniti procedant absque; exercitu eodem modo periclitantur: Ita & huic regi Indico accidit, aut non morte prævento accidisset. Hæc est prima sublimatio, lotio, & nobilitatio, quam Philosophi utuntur, ut secunda & tertia eò feliciter fiant: Nec enim illæ absque; hac ullius sunt momenti, rege pusillanimo, somnolento & agro adhuc existente. Nam oportet eum à sibi subjectis censum & tributum exigere primo, unde sibi vestes & alia necessaria comparet, & post factus dives erit, ut omnibus subditis nova vestimenta, quoties voluerit, impartiri possit: Magna enim plerumque ex parvis initiis orta deinde parva subvehere possunt, vel etiam magna suppressere, si velint. Exemplo sint civitates ab initio parvæ, quæ post magnis regibus imperarunt & ex pagis oppida spaciosa populosaque fecerunt.

Der Drache stirbet nicht/ er werde dann von seinem Bruder
vnd Schwester getödtet/welche seynd Sonn vnd Mond.

Atalanta
Fugiens.

Exigu æ est non artis o pus stravisse Draconem fune-

re ne ser pat mox redivi vus hu mo.

Hippom.
Sequens.

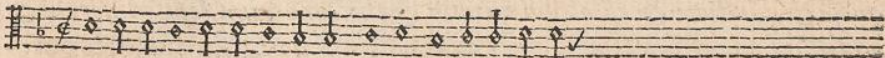

Exigu æ est non artis o pus stravisse Draconem fu-

ne re ne ser pat mox redivivus hu mo

Pomum
Morans.

Exigu æ est artis opus stravisse Draconem

Funere ne serpat mox redivivus humo.

XXV. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Es ist kein Ding von geringer Kunst/den Drachen überwinden/
Daß er nicht wider kriech vnd zu lebendigen beginnen/
Sein Bruder vnd Schwester zusammen ihm das Haupte zerschlagen/
Mit Keulen/sonst niemand kan ihn zu tödten sich wagen/
Apollo, der Bräder ist/vnd die Schwester Diana, Python.
Von ihm getödtet ist/ aber von ihr Orion.

EMBLE-

DISCURSUS XXV.

109

DRACO non moritur, nisi cum fratre & sorore sua interficiatur, qui sunt Sol & Luna.

EPIGRAMMA XXV.

Exigua est non artis opus stravisse Draconem
 Funere, ne serpat mox redivivus humo.
 Frater & ipsa soror juncti simul illius ora
 Fuste premunt, nec res fert aliena necem.
 Phæbus ei frater, soror est at Cynthia, Python
 Illâ, aſt Orion hac cecidère manu.

O 3 IN

IN occupatione aurei velleris Draco omnium primò interimendus erat, q̄ labor cùm multis tentatus esset frustra, à Dracone sup̄ati & veneno exitiali necati fuerunt: Causa fuit, q̄a non satis muniti erant adversus draconis virus, nec instructi, quo astu ille interficiendus foret: Jason verò (medicus) nulla remediorum genera neglexit, quorū diversa à Medea (mentis consilio) atq; inter hæc Solis & Lunæ imagines recepit, quibus usus feliciter victoriā cum brabejo, hoc est, **AUREO VELLERE** adeptus est. Draco itaq; à sole & luna seu imaginibus eorū è medio sublatus fuit, q̄ Philos. passim inculcant: Sic n. Rosarii author ex aliis habet: **Hermes; Draco nō moritur, nisi cum fratre & sorore sua interficiatur, nō per unū solū, sed per ambos simul, scil. per solē & lunā. Philos. Mercurius nunquā moritur, nisi cum sua sorore interficiatur, id est, cum luna vel sole illū cōgelare oportet. Nota, q̄ Draco est argentū vivū extractū à corporib; habens in se corpus, animā & spiritū, super quo dicit: Draco nō moritur, nisi cū fratre suo & sorore sua, id est, sole & luna, id est, sulphure extracto, habēte in se naturam humiditatis & frigiditatis ratione lunæ; cum illis draco moritur, id est, argētū vivū ab eisdem corporib; extractū à primordio, quæ est aqua permanēs Philos. quæ sit post putrefactionē, & post separationē elemētōrū, & aqua illa alio nomine dicitur, aqua foetida. Hæc ille: Cui reliq; omnes cōsentiūt, ne singulorū autoritatē adducere opus sit. Draconē in Apollinis tēplo Epyrotæ venerati sunt ob interfectū Pythonē. Draconi bellū & odiū genuinū est cum Elephāte, cuius oculos & jugulū petit, donec humi cōcidēs Elephas simul & draconem mole corporis occidit, unde sanguis draconis in nostras oras advehitur: Oculos habet draco æstimatione gēmarū; Aciem habet peracutā & clarissimā, unde & servādis thesauris plerūq; adhibitus est, ut pomis Hesperidū, & ut dictū, aureo velleri apud Colchos: Antiqui Æsculapio quoque, ut hieroglyphicū adjūxerūt: Sed dracones Chymici suis operib; appropriāt, nō quidē re ipsa, sed allegoriā: Mercuriū n. draco semper denotat, sive ille sit fixus, sive volatilis: Hinc Mercurius duplici serpēte visendus in caduceo cōnexis (cū draco sit ingēs serpēs) & Saturnus cum uno, qui caudā devoret, veluti & Ja-**

nus: Æsculapio Apollinis filio, medicinæ inventori (Medicinæ Philof.) serpens dicatur, in qua forma ex Epidauro Româ advectus creditur, ibiq; semp cultus ob pestiferæ luis cessationē ab eo, ut putabatur, causatâ: Est autē draco Philof. semp vigilantissimus & vivus, nec facilē vulneradus, tum ppter cutis densitatē, tum dentiū, venenique, quib. armatus est, acritudinem: Et si n. vulgares dracones veneni expertes dicantur, hic tamē eo non caret, nisi cautē tractetur, in obviū quemvis emittēdo: Per vim itaq; rarō superari poterit, nisi & astutia accedat cōsanguineorum: Nā verē poëta dixit, Tuta frequēsq; via est p amici fallere nomen, quæ alibi aliisq; in negotiis, non hīc, Tuta frequēsq; licet sit via, crimen habet. Circulatores & agyrtæ dicuntur vermes ex pueris expellere enecatos aliorum similibus vermīū pulvere, hoc est, fratres cum fratrib. & sororib. ita hīc draco enecandus cum fratre & sorore simul, hoc est, cum Sole & Luna: Unde apparet, & draconem esse ex planetarum numero, videlicet, ut jam ex Rosario patuit, Mercurium extractum à corporib. Draconem, Herode apud Judæos regnante, amasse puellam nubilem & pulchram, eiq; in lecto accubuisse, sunt ex Græcis qui tradant, & alium à Tiberio Imperatore in oblectamētis habitum, quem ex consuetudine manu sua cibare solitus sit: Ita & Philof. draco, si ritē tractetur, sævitiam deponit, & fit homini amicus, licet infestus sit, si aliter. Xáthus historiarum author apud Plinium testis est, occisum draconis catulum revocatum ad vitam à parente herbâ, quam Balin nominat: q̄ tamen potiùs ad allegoriam Philof. quàm historiam veram refero, siquidē in chymicis solis draconi mortuo redditur vita, & vivo mors palternas vices: Verùm quærat quis, unde & quomodo draco captandus erit? Respondent Philof. p̄ versum brevissimè, Dant Rebis montes, dracones, terrâq; fontes: De captatione verò videatur Tacitus, quantâ curâ & industriâ invigilârint quàm plurimi ut ingentem draconem, in Africa observatum caperent, & ad Imp. Tiberium adducerent, nempe intra lapides iter draconis solitum, septum & sensim in angustias coarctatum, ubi retib. & vinculis inclusus, fustib. & verberibus tandem domitus, & ut onus multorum plaustrorum in navem, quâ Romam portatus est.

Der Menschlichen Weißheit Frucht das Holtz
des Lebens ist.

*Acalanta
Fugiens.*

Major in humanis non est, non est sapientia non est sapien tia re-

bus, quàm quâ divitiarum vitaque sana venit.

*Hippomen.
Sequens.*

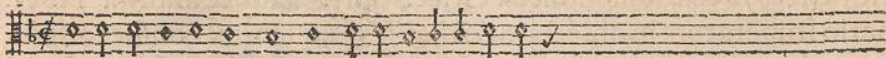

Major in humanis non est, non est sapientia non est sa pi enti-

arebus, quàm quâ divitiarum vitaque sana venit.

*Pomum
Morans.*

Major in humanis non est sapientia rebus,

Quàm quâ divitiarum, vitaque sana venit.

XXVI. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Es ist kein großer Weißheit in Menschliche Sachē gethan vns kundt/
Denn dadurch Reichthumb herkompt/ vnd langes Leben gesundt.
Ihr rechte Hand zeiget an/ groß Alter zuerlangen ohn Beschwerd/
Die lincke/ so viel Güter/ als jemal einer begehrt/
So jemand mit Vernunfft vnd Hand hiezu thut gerathen/
Vom Baum des Lebens Frucht er spührt in allen Thaten.

EMBLE-

EMBLEMA XXVI. *De secretis Natura.*
Sapientiæ humanæ fructus Lignum vitæ est.

113

EPIGRAMMA XXVI.

Major in humanis non est sapientia rebus,
Quam quâ divitiarum vitæque sana venit.
Dextra salubre tenet spaciosi temporis ævum,
Illius at cumulos læva recondit opum.
Si quis ad hanc ratione manûque accesserit illi
Vitæ fructus in hac arboris instar erit.

P

P R A-

PRÆCLARÈ *Tullius* hominis differentiam essentialem, quâ à reli-
 quorum animalium genere differt, descripsit in hunc modum:
 Ut avis ad volatum, equus ad cursum, sic homo ad ratiocinandum
 natus est: Quemadmodum enim leones, ursi & tygrides in feritate,
 elephantes, & tauri in robore corporis, aquilæ, falcones & accipitres
 in præda volucrum & pernicitate alarum sese exercent & ostentant;
 ita homo in ratione, discursu mentis & intellectu illis & cæteris om-
 nib. antecellit: Unde non est tanta feritas, vis corporea, celeritas
 aut ejusmodi quid in beluis, q̄ non unâ ratione mitigari, domari &
 anteverti possit: Est n. ratio non quid humanum, aut ex humo oriũ,
 sed ut Poëta inquit, divinæ particula auræ, cœlitus corpori humano
 missæ: Vocatur autem aliquando memoria, aliquando vis intelle-
 ctualis, cui si usus sive experientia accedat, nascitur inde sapientia,
 quæ preciosissima homini existit: Usus n. ut pater, & ratio seu me-
 moria, ut mater, tam generosæ prolis traditur: Hinc illud vulgare:
 Usus me genuit, mater verò peperit memoria: Verùm quaeritur quæ
 vera sit sapientia & hominis inquisitione dignissima, cum infinitæ
 sint opiniones de ea, quolibet ad suas imaginationes illam trans-
 ferente? Respondendum, sapientiam (in divinis ad animæ salutem
 spectantib. semper excipiendo) in humanis, non esse sophisticas ar-
 gutias, non oratorios & phaleratos sermones, non poëticos versuum
 honores, non criticas grammaticorum subtilitates, non per fas & ne-
 fas, per dolos & perjuria, per deceptiones & mendacia, per immise-
 ricordiam & pauperum sudorem, nummos & opes coacervandi a-
 stutiam, sed nec quicquam aliud, nisi veram Chymiæ cognitionem,
 cum praxi, humano generi utilissima, conjunctam: Hæc est sapientia
 omnib. supereminens, quæ dextrâ ad Orientem, sinistrâ ad occa-
 sum penetrat, totâmq; terram amplectitur: De sapientia verò *Salo-*
mon in lib. sapientiæ discretè differit: Sic n. c. 8. v. 9. 18. *Qui cognati ejus*
sunt aternam permanentiam habent, & qui amici ejus, sinceram voluptatē,
& qui diligenter eam inquiret, magnum gaudium capiet: Nam nullū est tæ-
diū versari cum sapientia, nec fastidiū, illi adesse, sed letitia & gaudium: Et
quamvis vinum & musica quog. letificent cor hominis, tamen sapientia his
jucundior

Sir. v. 4. 13.

Sap. c. 8. 16.

Sir. c. 4. 20.

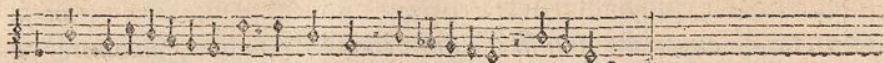
jucundior est: Est n. arbor vitæ omnib. qui apprehendunt eam & beati sunt, Sap. 10. 10.
qui servant eam: Lactantius vocat eam alimentum animæ: Sapientes verò Prov. 3. 18.
honorabuntur & qui sapientiam in precio habebit, ille per eam exaltabitur Lac 3. 13.
& honore afficietur: Sapientia n. filios sublevat, & qui firmiter ei adhaeret, Prov. 3. 35.
fructur honore. Immortale quoq. nomen ex ea provenit apud posteros: Ipsa po- Sir. 1. 24.
tentior est rebus omnibus, & sapientem magis confortat quàm decem potè- Sir. 4. 12.
tes, qui in civitate sunt: Ad hanc quoque mundanam sapientiam ap- 14.
plicari potest, quod à Baruch Propheta dicitur: Disce itaq. veram sa- Sap. 6. 21.
pientiam, & experiaris quis sit ille, qui vitam longam, opes, gaudium & pa- Sap. 8. 13.
cem largiatur. Et Sapientia c. 9. v. 17. affirmatur, quod sapientia sit arcanū Sap. 10. 12.
consilium in cognitione Dei: Sapientia omnia confert, & infinitæ divitiæ pro- Eccl. 7. 20.
veniunt ex labore manuum ejus: Imò cuncta bona ab illa procedunt, & ma- Baruch. 3. 14.
gnæ divitiæ & opes sunt in manibus ejus, & qui ei adjungitur, cum honore ab Sap. 8. 5. 18.
ea attollitur: Et Sirach c. 1. v. 26 In thesauris sapientiæ intellectus & scien- Sir. 1. 24.
*tiæ religiositas, & alibi vocat eam disciplinam sensus, aut doctrinam intelle-
 ctus: De hac Morienus Philosophus: Hæc n. scientia est, inquit, quæ Dominū
 suum abstrahit ab hujus mundi miseria & ad scientiam bonorum futurorum
 reducit. Quod autem sit donum Dei, idem testatur his verbis: Con-
 fert n. Deus hanc divinam & puram scientiam suis fidelibus & servis, scilicet
 quibus eam à primæva rerum natura conferre disposuit sua mirabili fortitu-
 dine: Et mox: Nam hæc res nihil nisi donum Dei altissimi potest qui prout
 vult, & etiam cui vult ex suis servis & fidelib. illud committit & monstrat:
 Decet igitur omnipotenti Deo esse in omnibus humiles & omnino subiectos.
 Et post: Scire etiam tibi convenit, o Rex, quod hoc magisterium nihil aliud
 est, nisi arcanum & secretum secretorum Dei altissimi & magni: Ipse n. hoc
 secretum suis Prophetis commendavit, quorum scilicet animas in suo paradiso
 collocavit: Lignum verò vitæ dicitur, non quod salutem æternam
 in se habeat, sed ad eam quasi viam monstret, & fructus huic vitæ u-
 tiles portet, quibus hæc carere nequit, ut sunt sanitas, bona fortunæ
 & animi; Absque his enim homo vel vivens mortuus est, brutoque
 non ab similibus, etiam si externâ eum, qui esse deberet & non est po-
 tiore sui parte, repræsentet.*

Welcher in der Philosophen Rosen Garten wil gehen ohne
den Schlüssel/ist gleich einem Manne/ der gehen wil
ohne Füssen.

Atalanta
fugiens.

Luxuriat, luxuriat Sophiæ diver so flo re Rose-

tum semper at est firmis ja nu a clausa feris.

Hippom.
sequens.

Luxuriat, luxuriat Sophi æ di ver so flo re Rose-

tum sem per at est firmis janua clausa se ris.

Pomum
morans.

Luxuriat Sophiæ diver so flore Rosetum,

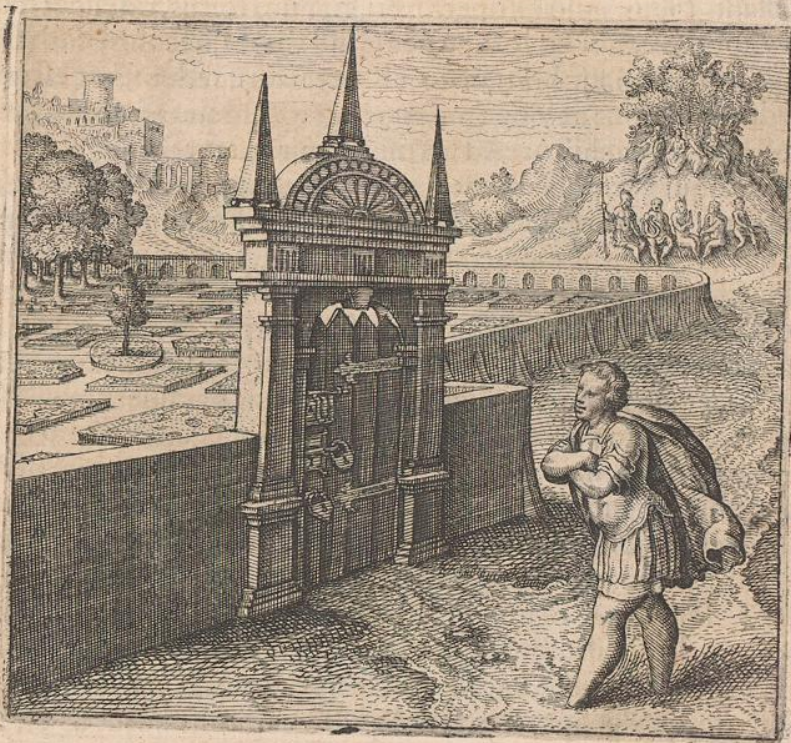
Semper at est firmis janua clausa feris.

XXVII. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Obt Rosen vielerley Art ist geziert der Garte der Weisheit/
Aber sein Thür steht fest mit Schlossen versehen allzeit/
Ein gering Ding! so schleußt ihn auff/in der Welt gefunden werd/
Ohn welches du wandlest gleich ohne Füsse auff Erd/
Umbsonst du auff den hohen Berg Parnassum trachtest zu gehn/
Der du auff ebenem Weg kaum auff ein'm Schenckel kanst stehn.

EMBLE-

Qui Rosarium intrare conatur Philosophicum absque clave,
assimilatur homini ambulare volenti absq; pedibus:

EPIGRAMMA XXVII.

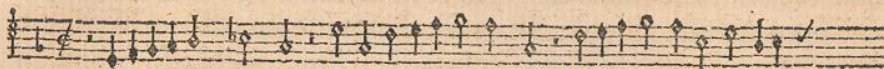
Luxuriat Sophia diverso flore ROSETUM,
Semper at est firmis janua clausa seris:
Unica cui clavis res vilis habetur in orbe,
Hac sine, tu carpes, cruribus absque viam.
Parnassi in vanum conaris ad ardua, qui vix
In plano valeas te stabilire solo.

DE Erichthonio scribunt, eum ex femine Vulcani cum Pallade sapientiae Dea luctantis in terram emisso natum serpentinis & absq; humanis fuisse pedibus: Huic perfimiles, absque sapientia Palladis, folius Vulcani operâ freti, gignunt foetus, videlicet môstrosos, Apodas & abortivos, qui nec se sustentare, nec alius prodesse possunt: Miserum est hominẽ incedere quadrupedem, hoc est manib. pedibúsq; simul: at longè miserius pedib. omninò destitutũ esse eorúm; vice brachiis uti: Ad vermium enim naturam degenerasse videntur, qui vermiũ serpentiũ more incedunt: Sunt autem gemina crura membra organica in homine, sine quibus ambulatio vera fieri nequit, ut nec absque oculis visio, aut absque manib. apprehensio tangibilium: Ad eundem modum Medicina, & quaelibet ars operativa duo crura, quibus insistat, nempe Experientiam & rationem habere traditur, sine quorum alterutro ars ea mutila & manca, nec perfecta sit in suis traditionibus & præceptis, nec finem propositum adipiscatur: In primis verò Chymia duplici gaudet subjecto (uti cruribus) quorum unum clavis est, alterum pessulorum; His Rosetum Philosophicum undiquaq; seratum aperitur, inque id aditus datur legitimè intrantibus: Quod si unum deficiat in hoc intraturo idem erit, tanquam loripes leporem fugã antevertere conetur. Qui absque clave in hortum intrat ab omni parte conclusum aut septum, furem imitatur, qui tenebrosa nocte veniens nil discernet quid in roseto crescit, nec furtivis frui poterit: Est autem clavis res vilissima, quæ propriè vocatur lapis in capitulis notus & est radix Rhodi sine qua germen non protruditur, nec gemma protuberat, nec Rosa vernat aut folia millecupla explicat. At quæri posset, ubi quærenda sit hæc clavis? Respondeo cum oraculo, quod ibi investiganda fuerit, ubi Orestis ossa inventa dicuntur, nempe, **UBI VEN- TI, PERCUTIENS, REPERCUSSUS ET HOMINUM PERNICIES** simul reperiantur, hoc est, ut Lychas interpretatus est, in officina fabri ærarii: Nam per ventos folles; per percutientem, malleum; per repercussum, incudem; per hominum perniciem ferrum oraculum intelligi voluit: Hanc clavem in hemisphærio Zodiaci se-
pten

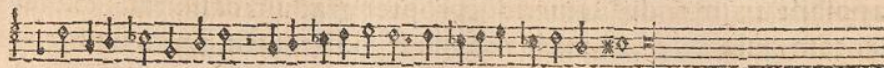
prentionali reverà inveniet si signa bene numerare & discernere sciat, & lorum pessuli in meridionali: Quibus occupatis, facile erit aperire ostium & intrare. In ipso verò introitu Venerem cum suo amasio Adonide videbit; Illa enim sanguine suo albas rosas tinxit purpureas: Ibidem & draco animadvertitur, quemadmodum in hortis Hesperii, qui rosas custodiēdis invigilat. Rosarum odor aliis applantatis intendi dicitur, idq; propter gradum caliditatis excellentem, qui aliis adest, unde venenis frigidis resistit: Egent enim rosæ calore solis & terræ, antequam colorem & odorem gratissimum oculis & naribus acquirant: Ad hæc rosas rubras fumus sulphuris communis, quâ parte attingit, albefacit, è contrâ spiritus vitrioli seu aqua fortis colore rubeo saturato reficit, qui perdurat. Sulphur enim commune sulphuri philosophico adversatur, quamvis illud destruere nequeat, aqua verò solutiva amicatur & colorem illi cōservat: Rosa Veneri dicata est ob venustatem, quâ cæteros flosculos antecellit: Ipsa enim virgo est, quam natura armavit, ne absque vindicta violaretur impunè: Violæ inermes sunt & pedibus obtenturunt; Rosæ intra spinas abditæ capillos flavos habent interiùs & vestem viridem exteriùs: Nemo has nisi sapiens carpit & à spinis separabit, si secus, aculeum sentiet in digitis: Sic nullus nisi cautissimus Philosophorum flores decerpit, nisi apiculas & aciculas in alveariis; & fel in melle experiri velit. Plurimi Rosarium manibus prædatoris clam ingressi sunt, sed nil præter dolorem inde retulerunt, hoc est, oleum & operam perdiderunt. Hinc *Bacussen* in turbas; *Libri enim nostri*, inquit, *magnam injuriam videntur inferre his, qui solummodo semel bis vel ter scripta nostra legunt, cum intellectu, omnique eorum studio frustrati etiam (quod pessimum est) opes, labores & tempus, si quod in hac arte insumpserunt, amittunt.* Et paulo post, *Dum enim quis putat se fecisse, mundum habere, nihil in manibus suis inveniet.*

Der König badet im läfftigen Bade/ vnd wirt der
schwarzen Gallen entlediget durch Pharut.

*Aralanta
fugiens.*

Rex Duenech(viridis cui fulgent ar ma Leonis)bile

tumens rigidis mo ribus u fus erat.

*Hippom.
sequens.*

Rex Duenech (viridis cui fulgent ar ma Leo-

nis)bile tumens rigidis moribus u fus erat.

*Pompa
morans.*

Rex Duenech(viridis cui fulgent arma Leonis)

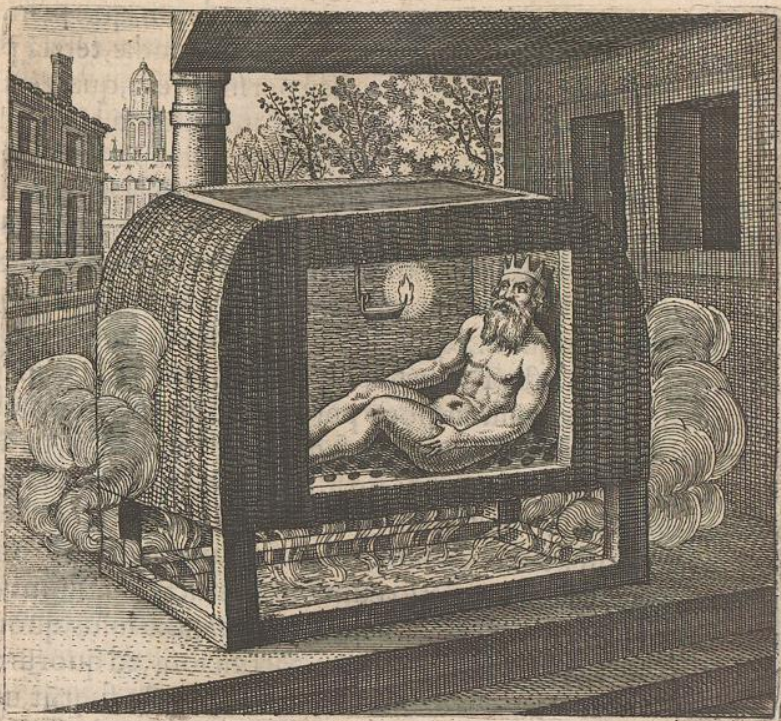
Bile tumens rigidis moribus ufus erat.

XXVIII. Epigrammatis Latini verso Germanica.

Der König Duenech (der ein grünen Löwen führet in seinem Schilde)
Durch der Gallen Ueberfluß von Sitten scheinete ganz wilde/
Drumb fordert er zusich den Arzten Pharut/der zusage
Ihm zuhelffen / vnd bald ein läfftig Wasserbad macht.
Hierinn er badet sehr offte mit gläserm Gewölbe vmbgeben/
Wiser vom Thaw beneckt/ von der Gallen frey thät leben.

EMBLE-

Rex balneatur in Laconico sedens,
Atrâque bile liberatur à Pharut.

EPIGRAMMA XXVIII.

Rex Duenech (*viridis cui fulgent arma Leonis*)
Bile tumens rigidis moribus usus erat.
Hinc Pharut ad sese medicum vocat, ille salutem
Spondet, & aërias fonte ministrat aquas:
His lavat & relavat, vitreo sub fornice, donec
Rore madenti omnis bilis abacta fuit.

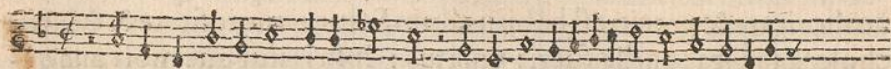
Q U T

UT tres sunt in homine concoctiones, prima in ventriculo, secunda in epate, tertia in venis, ita & totidem sunt universales excrementorum evacuationes, quæ illis correspondeant, earumq; superfluitates quotidie evehant, nempe prima per alvum, quæ primæ concoctioni propria est, altera per urinam, quæ secundæ, tertia per expirationem ex poris totius corporis, seu per sudorem, quæ tertiæ convenit: In priori chylus, in sequenti chymus, in ultima ros seu rorida substantia elaboratur, & singulis partib. corporis apponitur: Primæ excreta seu fœces sunt crassæ, biliosæ & pingues, quæ per intestina in posticam evehuntur, & si quando sistantur, per purgantia seu alvūducentia leniter, mediocriter aut fortiter ejiciuntur; Secundæ excrementa sunt liquida, tenuiora, biliosa & falsa, quæ ex venis per renes & vesicam, tanquam aquæ ductus, educuntur, & horum hypostasis urinæ index est: Tertiæ superfluitates sunt adhuc magis tennes, ideòq; ex tenuissimis poris per se expirant plerumq; aut unà cum sero humorum evehuntur, ut sudor: Hæ sudorificis, ut antecedentes diureticis, adjuvantur: Ad ultimas hæc fœces evacuandas antiqui Græci & Romani fuere valde solliciti: Hinc n. tot ludorum & exercitiorum genera ipsis usurpata sunt, utpote frictio omnium membrorū matutina, inunctio cum oleo, & lucta, pugilum ars, cursus certamen, pilæ palmaris, reticularis & magnæ lusus, quotidiana lotio & balneatio in fluviiis vel balneis artificiosis, ad quorum commoditatem tot magnifica ædificia Romæ extructa fuerūt, ut nobis ea magis admirari, quàm imitari sit possibile: Exemplo sint thermæ Diocletiani, quæ magna ex parte adhuc sunt reliquæ & Archægelis, nisi fallor, inscriptæ, quàm alta, superba & splendida sint opera. Eadem ferè, quæ antea dictæ, sunt concoctionum species in metallurgia: Prima n. suo modo fit in magno anno, hoc est, revolutione supremæ spheræ, secunda in revolutione infimæ spheræ, tertia in mediæ: Verùm Philos. ut has excrementitiarum supfluitatum saburras commodius partis ministerium educant, inveniunt quoq; varias vias, ut ablutiones, purgationes, balneationes & laconica, quibus id præstiterunt in Philos. opere, quod medici in humano corpore: Duenech
itaque

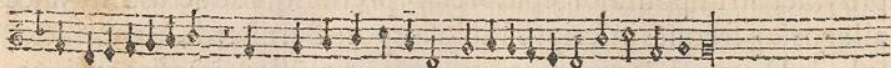
itaq; à Pharut in Laconicum introducitur, ut ibi sudet, & tertiæ co-
 coctionis fœces per poros excernat: Est autem hujus regis affectus
 melancholicus seu atrabilarius, unde omnib. aliis principib. in minori
 autoritate & precio est habitus, dum Saturni morositate & Martis
 cholera seu iracundia fuerit taxatus: Ipse igitur aut mori aut cu-
 rari voluit, si id possibile sit: Unus ex medicis inventus, qui hâc sibi
 provinciam impositâ suscepit, precib. premiisq; adductus: Estq; hæc
 allegoria p frequēs in scriptis Philos. utpote Bernhardi, Alani, tracta-
 tulo de Duenech & innumeris aliis; ideò circūstantias alias ex iis pe-
 tendas non adjicimus: Satis sit hic observâsse, cujus coctionis excre-
 mentum p balneationem educatur: In hoc n. totius rei cardo versa-
 tur: Solet autem in thermis seu balneis calidis calor in corpore con-
 clusus ad cutis superficiem unâ cum sanguine revocari, unde color
 venustus faciei & toti corpori conciliatur; qui si adfuerit, signum e-
 rit, q; melancholica nigredo, quæ cutim inficit, evacuari sensim pos-
 sit, omnesque humores corrigi, ut optimus & roseus post generetur
 sanguis: Necessariū est, ut totum temperamentum ejus corporis e-
 mendetur, q; bono sanguini reclamat, estq; frigidū & siccum, cum
 ille è contrâ sit calidus & humidus, q; an fieri possit, medico progno-
 sticis præscire & prædicere convenit. Sunt aliquando inventi, qui
 Cerdonem pro magno principe aut regis filio acceperunt, at tandē
 qualis foret origine & educatione ex certis signis perceperunt: Hoc
 ne contingat artifici cavendum, nempe ut veram regis sobolē in pri-
 mis eligat, quæ etiam si aureo ornatu nō sit splendidus, at amictu de-
 specto & vili, nec non colore livido & melancholico, ne propterea
 eam rejiciat, aut alium ejus vice capret; Si n. optimè lavetur, mox re-
 gia ejus indoles apparebit, veluti in Cyro, Paride, Romulo, apud ru-
 ricolos educatis: Animadvertendum verò est, ut balneum sit Laco-
 nicum, hoc est, vaporosum & sudoriferum, ne aqua ejus carnem te-
 nerâ adurat, aut poros obstruat, unde plus nocumenti, quàm emolu-
 menti contingeret, nec effectus ejus curaretur: De vestib. regis post
 balneationē illi induendis nemo sit sollicitus; Filia n. regis Alcinoi ut
 olim Ulyssi naufrago & nudo vestes præbuit, sicerit qui ipsi precio-
 sissimas mittet, ut filius Solis meritò agnosci possit. **D. ij. Wie**

FUGA XXIX. in 9. seu infra.
Wie der Salamander lebet im Feuer/
also auch der Stein.

*Arslantia
Fugiens.*

Degit in ardenti Salamandra Salamandra potentior

i gne Nec Vulcane tuas æstimat illa minas.

*Hippom.
Sequens.*

Degit in ardenti Salamandra Salaman dra poten-

ti ori gne Nec Vulcane tu as æstimat il la mi nas.

*Pomum
Morans.*

Degit in ardenti Salamandra potentior igne

Nec Vulcane tuas æstimat il la minas

XXIX. Epigrammatis Latini versio Germanica.

SEr Salamander kräftig lebet in starkem Feuer unversehret/
Vnd Vulcane ganz nicht an dein Dräwen sich lehret/
Also auch der Flammen grausam Entzündung achtee klein/
Der geborn ist in stetem Feuer der Philosophen Stein/
Derselbe kalt löschet auß das Feuer/ vnd unverletzt entgeht/
Dieser aber ist heiß/drumb in gleicher Hitze steht.

EMBLE-

Ut Salamandra vivit igne sic lapis:

EPIGRAMMA XXIX.

Degit in ardenti Salamandra potentior igne,
 Nec Vulcane tuas aestimat illa minas:
 Sic quoque non flammaram incendia seva recusat,
 Qui fuit assiduo natus in igne Lapis.
 Illa rigens astus extinguit, liberaque exit,
 At calet hic, similis quem calor inde juvat.

Q 3

Duo

Duo sūt Elemēta, in quib. animalia degunt, aqua & aër, & totidē
 in quib. nihil animatū superesse potest, terra & ignis. Ut n. illa
 sunt mediæ, & tēperatē cōplexionis in primis & secūdis qualitātib.
 sic hæc sūt extrēæ; aut corpora nimis crassa, aut subtilia, ita ut crassiti-
 es alia corpora nō admittat, subtilitas admittat qdē, sed penetret
 & adurat: Quod verò in cellis, & fodinis subterrāeis vivāt homines,
 id ratiōe aëris cōtingit eò usq; descēdētis, & ea loca, ne sint vacua,
 suppletis: At hic de unoquoq; Elemēto p se loquimur: In aqua pi-
 sces incredibili nūero, varietate & fæcunditate vivūt, imò animal ū
 omniū maxima; In aëre homines, quadrupedes, volucres, vermes,
 & insecta: Quicquid de spiritib. oberrantib. in terræ abditis dicitur,
 aliud est. nec n. sunt animalia. In igne verò solā Salamādrā vivere a-
 jūt: Est autē Salamādra vermis repens nō absimilis lacertæ, sed tar-
 diori incessu, grandiori capite & alio colore, qualem me vidisse me-
 mini in Alpib. seu jugo Splugæ, post tonitrua & imbres ex cavernis
 saxorū progressam, inque via morantē, admonente quodā ejus loci
 ruricola, quod vocaretur *ein Molch*: Habebat autē circa se se lētam
 & viscosā hūiditatē, quā ignes liberē p vadit absq; noxa. Sed Philos.
 Salamādra lōgē alia est, quāvis huic assimiletur. Illa n. in igne nasci-
 tur. Hæc nequaquam. sed si incidat in ignem sua copiosa & summa
 frigiditate ac humiditate non statim comburitur, quin liberē per-
 meare flammam possit: Illa est calida & sicca, hæc frigida & hu-
 mida: Quodlibet n. materni uterini naturā refert, seu locū & patriam
 imitatur: Ignis nil nisi calidū & siccū producit, tāquā sibi simile, &
 ecōtra humidæ & frigidæ cautiū cavernæ, imbris repletæ, hunc
 vermem, frigidum & humidum mittūt. Illa similitudine naturæ igni
 gaudet, hæc cōtrarietate extinguit eū aut ejus vim aliquādiu à se re-
 pellit. Ajūt ex furnis ærariis Cypri pyraustā in igne genitā evolare:
 At nō hoc verū, nisi p allegoriā, crediderit: Ignis enim animalīū
 quorūcūq; corpora destruit & corūpit, si continuetur, cū & terrā ad-
 urat in vitrū, & ligna solidiora in cineres, cæteraque omnia compo-
 sita, paucis exceptis, ut pote mercurialib. quæ vel tota manent, vel
 tota avolant ex igne, nulla partiū separatione in iis factā. Vulcanus
 carnifex est rigidissimus, qui omnia mixta ex Elemētis in examen
 suum

suū vocat & judiciū, exēptis ab ejus foro non nullis tanquam naturæ
 Imperatricis privilegiis & indultis: In hæc p se, nisi alios sibi adjūgat
 Areopagitas, nil juris obtinet, sūtq; Salamādræ præ ejus violētia, quā
 nō extimescunt: Avicēna in porta diversā corporū tēperamēta enu-
 merat, quæ omnia sunt inæquata, ideōq; corruptibilia igne, aliisq;
 injuriis: Sed unū optimè æquatū tradit, q̄ tātū habet calidi, quātum
 frigidi, tātū sicci, quātū hūidi, nō ad pōdus sed justitiā, ut medici vo-
 cāt; & hoc est illud q̄ magis est patiēs, quā agēs; In quo si ignis aquā
 sibi adversā resolvere in aērē sibi familiarē nititur, terra hāc resolu-
 tionē nō admittit, quia aque incorporata est: Et ignis internus cōpo-
 siti hāc terræ sētētia suffragio cōprobat, quia terræ intimus est ami-
 cus. Cessat itaq; judiciū Vulcani, qui alio adhuc diverticulo utitur,
 dū terrā tentat in cineres comburere, ut solet; at aqua illi adhærēs
 contra Exceptiones adfert, quæ se terræ unitam ostendit ac sibi aē-
 rē, terrę verò ab altero latere ignē; Ergo qui velit terram incinerare,
 incineret & reliqua elementa: Atq; sic Vulcanus elusus judiciū suū
 suspendit, ne risui sit omnib. Hoc corpus est Salamandræ verissimæ
 simile, in quo Elementa bilance virtutum æquata sunt: De eo Ro-
 sarius ex Gebro Itē, inquit, *Philosophus iste vult istam substantiam Mer-
 curii mortificatam; sed naturaliter Mercurius illius est in illo venerabili lapi-
 de, ut omnibus est manifestum: Ergo & c. Itē iste Philosophus vult istam sub-
 stantiā Mercurii esse fixā, ut patet, quia ingenia fixādi docet cum cautelis multis
 & ingenis, sed quis dubitet substantiā istius lapidis preciosi esse fixissimā?
 certē nullus quicognoscit eum.* Ex qb. patet quod ad Salamādræ naturā
 p fixationē lapis redigēdus sit; hoc est, ad summā fixitatē, quæ ignem
 nō declinet aut renuat. Necn. Salamādra esse potest, antequā ignē
 tolerare patiētissima didicerit, q̄ lōgā tēporis morā fieri necessū est.
 De Achille & Triptolemo sub ignis favillis noctu positis, donec vehemētissimū
 calorē ferre potuerint, post dicitur discursu emblematico 35. qui Salamandrā
 quoque nacti sunt proprietatem per consuetudinem & assuetudinem: Con-
 suetudo enim altera natura est, quæ tamen nisi potentiam communi carit, &
 alterationem quasi magistra inceperit, consuetudo nihil aut parum efficere po-
 terit; Inde est, quod glaciem, ad ignem figere sit impossibile, cristallam autem
 possibile, quia natura hunc inceperit: Ita de Mercurio aquoso & volatili existi-
 mandum est, quod figi sua natura nequeat, nisi per complexum maritati sul-
 phuris, quod est Tina & cura Philos. & figit omnes spiritus volantes.

Die Sonn bedarff des Mondes/ wie der Han
der Hännen.

Atalanta
Fugiens.

O Sol solus agis, ô Sol solus agis nil si non vi ribus ad-

sim Ut sine gallinæ est gallus inanis o pe.

Hippomen.
Sequens.

O Sol solus agis nil si non viribus adsim Ut sine gallinæ

est gal lus inanis o pe.

Pemum
Morans.

O Sol solus agis nil si non viribus adsim

Ut sine gallinæ est gallus inanis ope.

XXX. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Sonn allein du nichts schaffst / so ich nicht mit mein Rädffren thu
Gleich wie der Han ohn die Hänn vergeblich wirt gehalten / (walten/
Vnd widerumb deine Hülfß gegenwertig ich Luna beg. hret/
Wie von der Hännen der Han wirt auch begehret schret/
Welche die Natur wil haben gefüget zusammen/
Die seynd nicht weiß / so solchs zu scheiden sich nicht sch. ämen.

EMBLE-

Sol indiget lunâ, ut gallus gallinâ.

EPIGRAMMA XXX.

O SOL, solus agis nit, si non viribus adsim,
 Ut sine gallina est gallus inanis ope.
 Auxiliûmque tuum præsens ego luna vicissim
 Postulo, gallinae gallus ut expetitur.
 Quæ natura simul conjungi flagitat, ille est
 Mentis inops, vinculis qui religare velit.

R

A VI-

AVICENNA in lib. de anima aliquoties monet, ova nō esse ad artē
 sumenda, nisi earū gallinarū, quib. gallus adfuerit: hoc est, absq;
 virtute masculina foemineum subjectum nihil valere, & vice versa,
 nec gallū absq; gallina utilē fore: Hi n. gemini sexus in corte Philos.
 conjugendi sunt, ut multiplicatio fiat: Philos. verò utuntur similitu-
 dine à gallo desumptā, quia hic in primis sulphuris potētia correspo-
 det magis, quā alius masculus ex avibus cū unus multis gallinis
 præesse possit, nec facile rivalē in eodē fimeto patiat, sese parē &
 sufficientē singulis existimans. Martis avis est ex Gallo puero, q. Solē
 observare deberet, ne adulteriū Martis cum Venere specularetur,
 transformata, ut fabulatur Poëta, & Martialis valdē in pugnā, qua
 decertat cum adversario usq; ad necē: Solem in opere Philos. repræ-
 sentat, ut gallina lunā: Eadē itaq; necessitas conjugēdi Solē cum lu-
 na, quā gallū cum gallina: Est quoq; gallus Soli sacer, cui venienti
 assurgit, cūque eo it dormitum: Cœlū crebrò aspicit, inq; sublime
 falcatas erigit caudas: contra serpētes pro gallinis dimicat: Nūcius
 est lucis & Latonæ charus, q. ei parienti astiterit: Pepit verò Latona
 solē & lunā, unde matri & filio appropriatur: At Sol, Luna & Latona
 chymicis subjectis cōveniūt: Sic & gallus & gallina: Verūm & hi ex
 ovo prodierūt, & iterū ova relinquūt in pullos gallinaceos excludē-
 da; sic quoq; Philos. sua sunt ova in aves ejusdem generis transeūtia,
 dummodò foveātur tēperato calore, prout gallinæ incubātis calor
 est, q. continuè durat: Cū n. in cæteris volucris. & masculus ovis in-
 fideat, solus gallus ab hoc officio sive onere sese immunem ostendit;
 Unde gallinæ omnis cura & labor ova excludēdi, & pullos educandi
 incūbit; Ubi ejus sedulitatē, & diligentia animadvertere licet, quā
 properè edat & bibat, vētrēmq; exoneret, mōxque ad ova, ante quā
 frigefiāt, recurrat. Deinde quanta vi & impetu defendat pullos, qua
 benignitate nudos sub alas suas recipiat & tegat, qua voce, tanquam
 campana, cōvocet & cōtineat, quo studio ipsis frangat duriores mi-
 cas aut grana & rostro, quasi cultro ministret, admiratione dignum
 naturę opus est: Atq; hæc omnia, ne homini ad alimētū desint ova vel
 foetus gallinacei: Eūdē ad modū Philos. sive artifex diligentissimè &
 providē

providè omnib. suis operationib. procedit; Ovan. ex suis locis, quib. gallus adfuerit, cōgrit, ea ne sint subvētanea rimatus, postea purgat, pparat, & disponit suis vasis veluti nidis, calorēq; aptū ministrat, quo de die in diē inter se cōmixta subjecta agūt & patiūtur ab invicē, eò usq; donec post lōgū tēpus, varios colores trāseūtes ad unū colorē & essentiā devenerint: In quo ope solutio, coagulatio, sublimatio, ascē- sio, descē- sio, distillatio, calcinatio & fixio, tāquā intermediæ absol- vūtur: Durū n. & cōpactū alterari neq; ideò solutio præmittitur, ut liquefiat & mollescat: Ubi autē solutū qd est, ut quoq; coaguletur, cōvenit, non ad duritiē pristinā sed melleā tractabilitatē, sublimatio verò segregat purum ab impuro, & vile reddit dignius, inferius su- pius: Unde nec hæc abesse debet, sed est quasi domina omnium & magistra: Dum fit sublimatio, aliquæ partes altiùs ascēdunt, quæ est ascē- sio, & aliq; iterum descēdunt, & sic descē- sio fit: Distillatio ab hinc clarificat totum sapius interposita, & q; in fundo remanet calcina- tur: Utrumq; verò figitur & sic opus pficitur. Quod si q; omnes has operationes speciales sub generali, quæ est COCTIO, cōgreget, non multum aberrabit à pposito: Ut n. quotquot sunt pulli, q; dispersim hinc inde currūt, sub unā matrē aut nutricē gallinā conveniunt, sic tam variæ operādi viæ & modi ad opus mulieris, hoc est, coctionē u- nā cōcurrunt: Luna est, quæ ad solis sublimitatē exaltāda venit, pro- pter quā hæc omnia fiunt, hoc est, matrimonium inter solē & lunam durable intenditur, q; si factum fuerit, cessabunt omnes legationes, despōsationes, copulationes, dubitationes, & erit unus lectus & ca- ro utriusq; amor mutuus & cōstās, pax æterna & foedus indissolubi- le: Sol absq; Luna nō magne est æstimationis, & Luna absq; sole abje- ctæ cōditionis & vilis originis: At hæc à Sole cōjuge, splēdorē, digni- tatē, & robur seu animi corporisq; firmitatē accipit, Sol verò à Luna plis multiplicationē, generis ppagationē: Hinc Rosarius: *Si in lapide nostro esset tantū alterū ipsorū, nunquā facile flueret medicina, neq; tincturā daret. & si daret, nō tingeret, nisi in quātū esset. & reliquum & Mercurius in fumo evolare, quia nō esset in eo receptaculū tincturæ.* Et Geber probat in libro examinum, quod si Sol & Luna insimul incorporentur cum arte, non separantur de facili.

Der König/schwimmende im Meer/schreuet mit lauter
Stimm/wer mich errettet/wire ein groß Geschenk
empfangen.

*Atalanta
fugiens.*

Rex, Diadema caput cui prægravat, æ quore vasto

Innata atque altis vocibus usus ait.

*Hippom.
seguens.*

Rex, Diadema caput cui prægravat æ quore vasto

Innata atque altis vocibus usus ait.

*Pomum
morans.*

Rex, Diadema caput cui prægravat æ quore vasto

Innata atque altis vocibus usus ait.

XXXI. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Der König/dem sein Haupt ist von einer güldnen Krone ganz schwer/
Ruffe also oberlaut/schwimmende im tieffem Meer:
Warumb helfft ihr mir nicht? Warumb kompt nicht g'lauffen jederman/
So ich errettet auß Noth des Wassers/begaben kan/
Bringt mich/so ihr weiß seyt/in mein Reich/vnd es sol zu keiner Zeit
Euch Armuth trucken/oder beschwerlich Leibes Kranckheit.

EMBLE-

ibuss: Rex natans in mari, clamans altâ voce: Qui me eripiet,
 quiloget: sicut
 ingens præmium habebit.

EPIGRAMMA XXXI.

Rex Diadema caput cui prae gravat, æquore vasto
 Innatat, atque altis vocibus usus ait:
 Cur non fertis opem? Cur non accurritis omnes,
 Quos ereptus aquis sorte beare queo?
 In mea, si sapitis, me regna reducite, nec vos
 Pauperies premet aut corporis ulla lues.

PRIMA omnis disciplinæ rudimenta antiquitus fuere natandi peritia & in literis institutio: Hinc de homine rudi dici & impolito consuevit; Neque nare neque literas novit: Considerarunt enim antiqui natationem salvando & periculis aquæ eripiendo corpori sæpe numero profuturam, literarum verò scientiam animo è fortunæ fluctibus. Ad hæc natatio militiæ in primis servivit belli tempore, literarum cognitio domi, pacis: Et veluti animadvertimus brutis sua arma esse in procinctu & à natura provisa, homini horum vice adversus vim externam, manus & ingenium ministrata, ut hoc arma excogitet & inveniatur, illæ faciatur & usurpet, sic iisdem bestiis natandi facultas naturaliter insita est, homini nequaquam: Illæ ex aquis natatione sæpe evadunt etiã juvenes, in quibus homo vel senex aut robustissimus suffocatur: Opus itaque fuit pueris natandi exercitatione imperare, nunquam non vitæ cujusque utilissimam, ut quod per naturam deesset, artis usum suppleretur: Eodẽ exercitio magnates, principes & reges usi sunt, ad sui corporis tutelam: Non enim alio loco nati à fortunæ casibus liberi omnino sunt, sed æquè illis, ut alii homines expositi: Si Dionysius nec nare nec literas novisset, cum regno Siciliae, seu tyrannus pelleretur, in Corinthiaco sinu naufragus fluctibus maris periisset, verum natatione periculis ereptus, Corinthum se contulit, ubi scholam docendis pueris aperuit, literasque humaniores professus est, ex rege factus ludimoderator, virgam pro sceptro tenens, unde dicitur, Dionysius Corinthi: Simili modo nisi regius Philosophorum filius natare posset, nemo ejus clamorem audiret, nec illi suppetias ferret jam pridem aquis submerso: Natatio itaque omnis conditionis homini necessaria & utilissima est: Etiam si enim non mox liberet ex immensi maris fluctibus, tamen concedit tempus vitæ, quo ab aliis liberari queat: Dicitur verò rex diutissime se sustinet & huc usque clamat quamvis à paucissimis exaudiatur aut videatur ob maris amplitudinem & ejus remotionem. Fortè enim rupem seu lapidem prægrandem natando attigit: quo contineatur, si fluctus prævaleant. At queritur quale sit mare: Respondeo, Erythræum seu rubrum, Tropico Cancris subjectum; in quo cum magnetes abundantissimi sint

in fundo, unde non tutum est navibus ferro compactis aut oneratis per id transire: Facile enim in fundum magnetis vi attrahi possent. Quod cum ignoraret jam dictus rex, & navi submersa reliqui perirent, ipse natatione evasit solus. Corona illi remansit rubinis lucens insignibus, qua facile agnosci & in regnum suum reduci possit. At quæ bona sunt, quæ regius hic filius illi, à quo in proprium regnum reduceretur, impertiri queat aut velit? Sanè non ejusmodi, qualia Ptolomæus rex Ægypti ultimus, Põpejo, à quo pater ejus in regnum Ægyptium restitutus erat, scilicet, proditionem & mortem, sed sanitatem, morborum sublacionem, vitæ ab iis præservacionem, rerum necessariarum usum & cornu copiarum, honorem & amorem; quæ cum non sint vulgaria aut mediocria, sed summa hujus vitæ viatica & ornamenta, quis ea non, nisi plumbeus, appeteret? quis non adnataret illi? quis manum non præberet & in scapham pertraheret? At videndum, ne inter opitulandum illi diadema in mare decidat: Tum enim vix pro rege agnosceretur, nec à subditis reciperetur: Quia pyropus periisset omnibus venerabilis, quia Bezoar lapis, omnibus sanitatem spondens, evanisset: Hinc Rosarius citat Aristotelem, his verbis. *Elige tibi pro lapide, per quem reges venerantur in diadematis suis, & per quem physici habent curare egrotos suos; quia ille est propinquus igni.* Absque enim virtute medicinali corona esset nullius valoris. At quid faciendum regi jam liberato? Ab aquis haustis liberandus est per sudorifica, à frigore per calorem ignis, à torpore membrorum per balnea moderatè calida, à fame & inedia per administrationem convenientis diætæ & ab aliis externis malis per sua contraria & salutifera remedia. Deinde de matrimonio Regali illi providendum erit, & suo tempore ex eo generabitur proles optatissima, gratissima omnibus, pulcherrima & fecundissima, quæ omnes suos proavos superabit potentia, regnis, ditionibus, populis divitiis & opibus atque hostes sibi subjiciet, non bello, sed humanitate, non tyrannide, sed clementia, quæ ipsi genuina & propria est.

Die Corallen / wie sie wachsen vnterm Wasser / vnd durch
die Luftte erhartet werden / also auch der Stein.

*Acalanta
fugiens.*

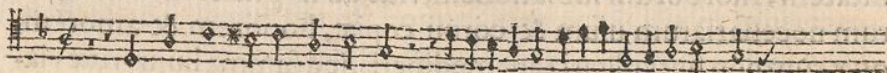

Planta ma ris vegetans Si cu li sub fluctibus uda

Ramos sub tepidis multi plicavit aquis.

*Hippom.
sequens.*

Planra ma ris vegetans Si culi sub fluctibus u-

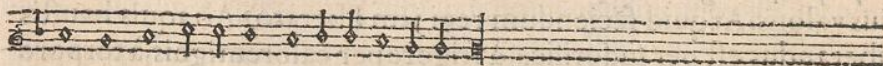

da Ramos sub tepidis multiplicavit aquis.

*Pomum
morans.*

Planta maris vegetans Siculi sub fluctibus uda

Ramos sub tepidis multiplicavit aquis.

XXXII. Epigrammatis Latini versio Germanica.

In Pflanze feucht / wachsend im Meer von Sicilien nicht weit
Vnterm warmen Wasser hat sein Zweiglein fein außgebreitt /
Des Namen ist Corallen / welch in Härte bald sich thut endern /
Wann nur ein trockner Wind wehret von kalten Ländern /
Es wirt zum Stein / vnd behält sein rohre Farbe vnd Zweig viel /
Diß ist des natürlichen Steines bequemlich Beyspiel.

EMBLE-

Corallus sub aquis ut crescit & aëre induratur, sic lapis.

EPIGRAMMA XXXII.

PLanta maris vegetans Siculi sub fluctibus uda
 Ramos sub tepidis multiplicavit aquis.
 Illa, CORALLUS, habet nomen sibi, durior exit,
 Cùm Boreas rigido mittit ab axe gelu:
 Fit lapis, & rubeum multâ cum fronte colorem
 Possidet: hac Physicæ est apta figura Petra.

S

PHI-

PHILOSOPHI vocant lapidem suum vegetabilem, quia instar plantæ vegetet, crescat, augmentetur & multiplicetur: quod quidem ignaris mirum & à veritate alienum videtur; cum constet lapides nec vegetare, nec crescere hoc modo, nec ad metalla liquabilia quicquam spectare: sed illi falluntur suo iudicio: Quod enim illis ignotum est, id non extare in rerum natura arbitrantur, metientes universi immensitatem suo captu: Quis unquam credidisset lapidem crescere sub aquis, vel plantam ibi generatam lapidescere nisi Experientia & constans scriptorum fides id comprobaret? ubi illa lapidifica, ubi colorativa vis, quæ corallum indurat & tingit, existit, an in aquis, an in aëre, an in terra? plantam esse mollem & plicatilem, dum est sub aquis, ut affirmant, verisimile est, valdè tamen terrestris naturæ, quæ dum refecatur & ventis frigidis exponitur, indurescit & lapideam frangibilitatem acquirit, dum à frigido & sicco aëre aqueæ partes abundantes exiccantur (hi enim septentrionales suo flatu siccitatem inducunt) & reliquum corpus terrestre à terræ qualitatib. frigiditate & siccitate, congelatur: Sola enim constructio inest terræ, non aquæ, nec aëri, quo ad virtutes cujuslibet proprias & genuinas. Dat præterea mare aliis in locis tres lapides medicinales partim ex vegetabili genere, partim ex animali, aut potius partim ex naturæ arcanis depromptos; utpote margaritas, succinum & ambram gryseam: Margaritarum proventus & captura nobis innotuerunt, at non reliquorum: Succinū in Sudaviæ maritimis oris colligitur, in littoribus, post vehementiorem flatum Circii sive Cori, quod absque dubio ex terræ venis in mare ebullit, vel ab aquis eluitur, & fluctibus ad littora impellitur. Nam mineras quasdam, ferri & argenti succino adnatas vidimus, quod fieri non potuit, nisi in terra. Quod verò muscæ, culices, aranei papiliones, ranæ & serpentes in quibusdam frustulis cernantur (quemadmodum nos 120. globulos ex succino tornatos habuimus, qui singuli muscas, culices, araneas, papiliones aliquot continuerūt una etiam particula 9. non sine naturæ singulari miraculo) ex profluentia & imaginatione cœli accidit; ut alibi demonstravimus.

Ambra

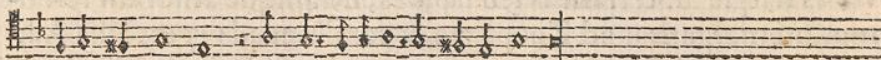
Ambra Grysea quod eodē modo in Indiā orientalis & occidentalis littoribus inveniatur, negari non potest, & quamvis quidam ad arborum succum seu gummi (uti succinum ante dictum) eam referāt, qui tamen ex terræ venis prodire existiment probabilius judicant: Arbores enim ambrae succinique feraces nusquam visæ sunt, quas tamen extra aquam in aprico crescere, si sint, certissimum est. Ad venas itaque subterraneas seu lapides, utramque ambra referimus, uti margaritas ad Zoophyta, & corallum ad vegetabilia. Assimilatur verò his lapidib. & inprimis corallo, Philosophorum lapis. Nam ut corallus in aquis crescit & ex terra nutrimentum sumit; sic & lapis Philosophicus ex mercuriali aqua cōcrevit & ex ea quicquid est terreum assumpsit ad sui augmentationem, humiditate supfluā expirāte. Color quoq; rubeus illi ex coagulatione intenditur, quem recentiores vocant tincturam coralliorum, non aliter quàm lapidi physico, qui in ultima cōgelatione sui rubescit & instar coralli ruberrimi apparet, quæ tinctura est: verum ut corallus frigidus & sicco, sic ille calido & sicco indurefcit, quo augmentato itidem liquefcit, contra naturam reliquorum lapidum, qui liquefcunt quidem, sed in vitrum abeunt, quod huic neutiquam convenit: Utque corallus in varias medicinas magnæ virtutis preparatur, sic & Philosophorum corallus omnium herbarum vires in se transfudit, quod ille unicus tantum possit, quàm omnes omnium vegetabilium medicinae. Sol enim celestis, qui vegetabilibus virtutem & efficaciam medicinalem infundit, huic suo filio & vicario terrestri plus tribuit, quàm aliis omnibus: Hic est corallus philosophicus vegetabilis; animalis & mineralis, qui in amplissimo mari delitescit, nec agnoscitur, nisi oculis ignarorum exponatur & manibus inferatur: At cautissimè sub aquis refecandus erit, ne succum & sanguinem amittat, & nil nisi terrestris chaos absque verâ suâ formâ remaneat: In hoc enim omnis difficultas coralli captandi versatur, præter quam vix ulla occurrit: Humiditatem superfluum intelligo, quæ interficit lapidem, nisi separetur, quæ corallinum ruborem apparere non finit, quæ coagulationem, dum adest, non admittit.

Der Hermaphrodit einem Todten gleich/ im finstern
liegende/ bedarff des Feurs.

*Atalanta
Fugiens.*

Il le biceps gemini sexus en funeris instar Appa-

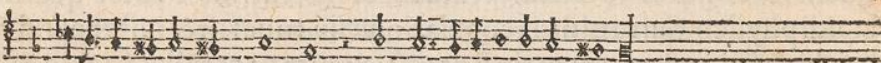

ret, postquam est hu miditatis inops

*Hippomen.
Sequens.*

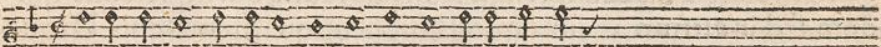

Ille biceps gemini sexus En funeris instar Ap-

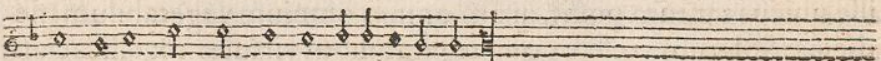

pa ret, postquam est humi ditatis inops.

*Pomum
Morans.*

Ille biceps gemini sexus en funeris instar

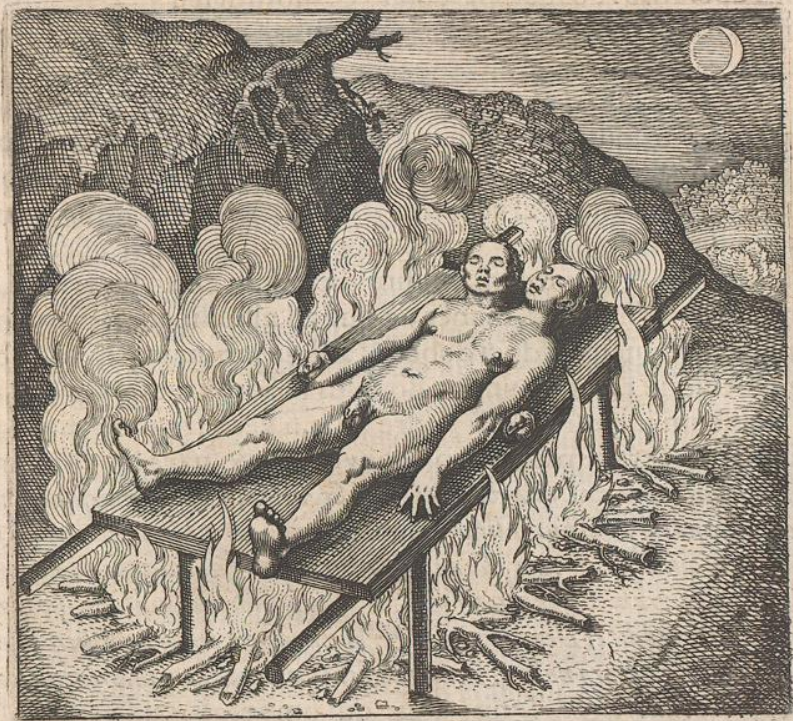
Apparet, postquam est humiditatis inops.

XXXIII. Epigrammatis Latini versio Germanica.

S Er zweyköpffig Hermaphrodit gleiche einem Menschen der ist
Wann er wegen geraubter Feuchtigkeit leydet groß Noht (Tode)
So er in finster Nacht sich decket/ mustu ihm mehr Feur geben/
Welches/so bald du thust/ kompt ihm wider das Leben/
All Krafft des Steins im Feur/all rohler Schwebel im Golde stehet/
Vnd der weiß Mercurius allein auß Silber hergeht.

EMBLE-

Hermaphroditus mortuo similis, in tenebris jacens, igne indiget.

EPIGRAMMA XXXIII.

Ille biceps gemini sexus, en funeris instar
 Apparet, postquam est humiditatis inops:
 Nocte tenebrosa si conditur, indiget igne,
 Hunc illi praestes, & modò vita redit.
 Omnis in igne latet lapidis vis, omnis in auro
 Sulfuris, argento Mercurii vigor est.

EX arcanis naturæ est, quòd, ingruente hyeme, ranæ & hirundines, aquis submersæ, veluti mortuæ jaceant, & vere novo calore Solis operante recuperent sensum & motum seu vitæ sensitivæ actionis peragant: Quod si verò ipso Brumali tempore in aquis reperitæ in aërem seu hypocaustum calidum adferantur, mox sese movere, ut in æstate, incipiunt: Unde apparet, quod illis nil nisi calor deficiat externus, qui calorem naturalem internum conclusum excitet & in actum deducat: Eodem modo Philosophi de suo Hermaphrodito loquuntur, qui si in tenebris jacens appareat mortuus, ignis calore indigeat: In tenebris verò jacere dicitur, dum per noctem hyemis opacam & frigidissimam dimittitur, hoc est, in nigredine, quæ frigiditatis signum est, manet, à quâ ad albedinem per majorem ignis intensiorem adduci debet, & adhuc per majorem, ad rubedinem: Absque calore enim, ut Bodillus in turba ait, nihil generatur, & balneum intensi caloris perire facit, si verò frigidum sit, fugat, si autem temperatum sit, corpori conveniens & suave fit. Ibidem *Bonnellus*, *cuncta*, inquit, *quæ vivunt, Deo sic volente, etiam moriuntur: Propterea illa natura, cui humiditas adæpta est, cum per noctes dimittitur, mortuo similis videtur. & tum illa natura igne indiget, quousque corpus & illius spiritus in terram vertatur, & tunc fit pulvis mortuo similis in suo tumulo: His peractis reddit ei Deus spiritum & animam, & omni infirmitate ablata confortata est natura nostra & emendata: Oportet igitur illam rem comburere absque timore. &c.* Ignis itaque, qui omnes alias res destruit, hanc construit, quæ reliquis mortem, huic vitam præbet. Unicus est *Phoenix*, qui reparatur igne, qui innovatur flammis & ex cinere emergit redivivus, atque hic Philosophis solis notus, crematur & in vitam revocatur, quicquid alii somniant de ave, nescio quâ, volatili, nusquam existente, nec vi à, nisi fabulosè: Est autem *Hermaphroditus*, de quo Philosophi loquuntur, mixtæ naturæ, masculeæ & fœmineæ, quarum una transit in alteram calore operante; Ex fœmina enim fit masculus, quod non adeò mirum in Philosophorum opere videri debet, cum & sexum mutasse quam plurimos, si historiis fides habenda est, repertum sit: Poëtæ *Cenea*, *Iphin* & *Tiresiam* commemorant, ut *Pontanus* in stellis:

Pœniteat

Poeniteat generis tamen & se *Cenea* malint,
 Aut in foemineam penitus transire figuram: Et *Ausonius*:
 Mceret in antiquam *Ceneus* revocata figuram.

Ita *Licinio Crasso* & *C. Cassio Longino* Cols. *Cassini* puer factus est ex virgine: Et *Licinius Mutianus* apud *Plinium* prodit, visum à se *Argis Aristontem*, cui nomen *Aristusæ* fuisset; nupsisse etiam, mox barbã & virilitatem provenisse, uxoremque duxisse: *Plinius* ipse ait se vidisse in *Africa* mutatum in marem die nuptiarum *L. Cossicium* civem *Tisdritanum*: Hæc vera esse & multis aliis comprobari posset, si opus foret: Ex calore verò auctiore reddito genitalia membra seu virilia ex corpore protrusa certum est. Cùm enim foemina sit longè mare frigidior, interiusque abscondita habeat, quæ mas foris, ut medici dicunt, hinc natura dubia, num marem an foeminam generaret, foeminam expressit exterius, licet marem interius meditata sit. Hinc calore per ætatem crescente & motu accedente recondita membra eruperunt seque omnibus visenda monstrârunt: Eodem modo apud Philosophos foemina calore aucto fit masculus, hoc est, *Hermaphroditus* foemineum sexum amittit, & fit mas fortis & severus, qui nihil muliebris in se habeat mollitiei aut levitatis. Ita à celeberrimo illo *Casp. Tagliacotio Bononiensi* medico vidimus aliquando artis chirurgicæ industriã nobilem puerum *Hermaphroditum* in perfectum marem, generandæ soboli (ut spes erat) aptum, mutatum vel potius promotum esse, facto per mentulam (quod deerat ibi) foramine novo & occluso inferiori quasi muliebri. Philosophi hisce omnibus manuariis operationibus non egent. Cùm enim frigiditas & humiditas lunæ adfuerit, foeminam vocant, cùm caliditas & siccitas Solis, masculum; Cùm omnes illæ quatuor qualitates simul. Rebis vel *Hermaphroditum*; Et sic facile conversio fieri poterit foeminæ, hoc est, frigiditatis & humiditatis, in marem mutatio, quæ fit solo ignis calore, ut dictum; Calor enim sequestrat & separat superfluitates humiditatum & sui ideam in subiecto Philosophico statuet, quæ est tinctura.

Im Wasserbad wirt er empfangen/ vnd in der Lustt geborett/
wenn er aber roht worden/ gehet er auff dem Wasser.

*Atalanta
Fugiens.*

Bal nea conceptu pue ri natalibus aër splen-

det & hinc rubeus sub pede cernit aquas.

*Hippom.
Sequens.*

Bal nea conceptu pue ri natalibus aër

Splendet & hinc rubeus sub pede cernit aquas.

*Pomum
Morans.*

Balnea conceptu pueri natalibus aër

Splendet & hinc rubeus sub pede cernit aquas.

XXXIV. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Im Wasserbad gescheyn ist sein Empfängnuß/ aber in Lüfften
Ist er geborn/ vnd rohtt geht ober die Wasserlüfften/
Er wirt auch weiß in der Höhe der Berg/ so der Weisen allein
Angenemmer vnd einig Herkenlust pflaget zuseyn/
So ist ein Stein/ vnd auch nicht/ welch himmlisch vnd edle Gaben/
Geldtlich ist/ so jemand auß Gottes Geschenck wirt haben.

EMBLE-

In balneis concipitur, & in aëre nascitur, rubeus verò
factus graditur super aquas.

EPIGRAMMA XXXIV.

BAlnea conceptu pueri, nat alibus aër
Splendet. & hinc rubeus sub pede cernit aquas.
Fitque super montana cacumina candidus ille,
Qui remanet doctis unica cura viris.
Est lapis. & non est, cæli quod nobile Donum,
Dante DEO fælix, si quis habebit, erit.

T

Ho-

HOMINUM opinio vel adulatio quibusdam præ reliquis mirabiles ortus, at certè fabulosos attribuit; veluti, Alexandro Magno, non à Philippo Macedonũ rege, sed Jove Hammonio, genito, Romulo & Remo, à Marte, Platoni ex virgine Perictione ex Apollinis oppressa phantasmate, nato. Ita Ethnici à diis se oriundos demonstrare voluerunt, quemadmodum & Thessalus Hippocratis medici filius sese ab Apolline ortum ducere Atheniensibus inter alia persuadere conatur: Sed nos illis non creduli, qui scimus, illos nec homines nec deos fuisse, ad quos sui generis originem referunt; Et si heroës quasi divini inter mortales extitissent, ex adulatione subditorum, discipulorum vel aliorum omnia sua magnifica mundo venditantium, hæc de iis ficta & in opinionem vulgi falsariis scriptis insinuata esse, animadvertimus: Aliã res est, quod Philosophi suo filio conceptionem & nativitatem inusitatã tribuant: Habet enim hic quid peculiare præ cæteris omnibus in mũdo natis, cùm conceptio ejus facta sit in balneis & ortus in aëre. Scimus mulieres steriles ex nimia frigiditate & siccitate multũ adjuvari posse balneis calidis, ut ad conceptum reddantur habiles & aptæ, at quod is in balneis fieri debeat, aut factus sit inauditum: Soli huic illud competere videtur ob mirabilis naturæ potentiam ab aliis longè diversam. Alibi dicunt quod conceptio ejus fiat in fundo vasis & ortus in alembico: quæ sententia magis est conspicua: Nam aquæ balneorum, si quæ adsunt, non in summitate, nec medio vasis sed in fundo erunt, in alembico verò vapores sunt aërii: Conceptio itaque ubi facta est, ascendit in alembicum & fit ortus ejus in albo colore: In fundo nigredo dominatur, de qua Rosarius; Conceptio, inquit, est cum terra in nigrum solvitur pulverem & incipit aliquantulum de mercurio retinere; tunc enim agit masculus in foeminam, id est, azoth in terram. Et paulo post: Conceptio & desponsatio fit in putredine in fundo vasis & generatio genitorum fiet in aëre, scilicet in capite vasis, id est, alembici: Estque conceptio in balneis nihil aliud nisi putrefactio in in fimo: sic enim idem Rosarius continuat: corpus nihil facit, nisi putrefiat, & non potest putrefieri, nisi cum mercurio: Et mox putrefactio

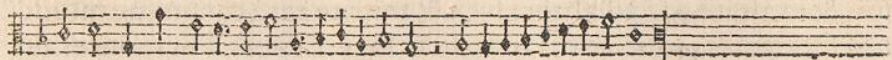
trefactio fiat igne lentissimo firmi calidi & humidi, & nequaquam
 alio, ita quod nihil ascendat: quia si aliquid ascenderet, fieret separa-
 tio partium, quæ fieri non debet, donec masculus & fœmina sint
 perfectè conjuncti, & unum recipit aliud, cujus signum est in super-
 ficie nigredo perfectæ solutionis. Ortus ejus est albus, qui fit in ca-
 cumine montium, hoc est, in aëre seu alembico; Quod per Rosinum
 ad Euthiciam sic explicatur: Dixit sapiens. Accipite res è mineris
 suis & exaltate eas ad altiora loca & mittite eas à cacumine monti-
 um suorum & reducite eas ad radices suas: Et post: Per montes au-
 tem significavit cucurbitas, & per cacumina montium alembica:
 Mittere autem secundùm similitudinem est recipere aquam illa-
 rum per alembicum in recipiente: Reducere verò super radices, est
 super hoc, à quo prodeunt: & nominavit cucurbitas montes, quia in
 montibus invenitur sol & luna: sic etiam in his montibus, qui sunt
 cucurbitæ, generantur Sol & Luna eorum. Hæc ille: Postea fit rube-
 us & incipit ire super aquas, hoc est, super metalla in igne liquefacta,
 quæ stant instar aquæ mercurialis: Est enim hic dominus aquarum,
 in quas imperium exercet, instar Neptuni, estque rex maris & pos-
 sessor montium. De Xerxe Persarum rege tradunt, quod expeditionem
 moturus in Græciam legationem instituerit ad mare & mon-
 tem Athum, ne sibi injuriam facerent, illud fluctuum, hic flammarum
 æstu, aliàs se pœnam de utroque sumpturum esse. Verùm surdis nar-
 rata est fabula, & mare aliquot ex ejus navibus submersit, Athos ve-
 rò incendio non paucas perdidit. Hinc iratus rex, tanquam maris &
 montium dominus, illi certum numerum plagarum infligi jussit,
 montis verò magnam partem in mare abjecit: Sed hæc magis au-
 daciam, quàm prudentiam tanti regis demonstrant: Hic, de quo
 nobis sermo, omnes aquas ab obstaculis & immunditiis purgat non
 edicto, sed facto, & liberè per eas incedit, quas quoque (quod am-
 plius est) congelat, ut currus suâ duritie sustineant, quæ antea tulère
 naves: Ipse montes exæquat vallibus & flammis ignis non reformi-
 dat, ideòque quocunque vult, ab Herculis columnis in ultimam
 Indiæ oram ad Dionysi columnas liberè contendit.

Wie Ceres Triptoleum, die Thetis Achillem vnterm
Feyr zu lawren gewehnet hat/also sol der Künstler
den Stein gewehnen.

Atalanta
fugiens.

Respice Triptoleum, durumq; in prælio Achillem, A chillem Ma-

tre docente æstus ut di dicere gra ves.

Hippom.
seguens.

Respice Triptoleum durumq; in prælio Achillem A chillem

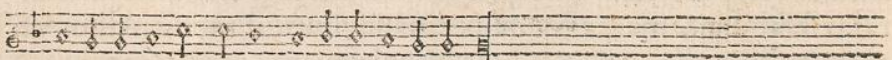

Matre docente æstus ut di dicere gra ves.

Pomum
morans.

Respice Triptoleum durumq; in prælio Achillem

Matre docente æstus ut didicere graves.

XXXV. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Schau an Triptoleum vnd Achillem großmüthig im Streite/
Wie sie zuvertragen Hiß von ihr Mutter seynd bereit/
Jenen hat Ceres, disen Thetis, im Feyr verhartet
Bey Nacht/ vnd gegeben Milch bey Tage wol geartet/
Nicht anderst die Arzneyen der Weisen muß werden registret/
Als ein Kindt an Mutter Brüst/durch Feyr werden ernehret.

EMBLE-

Ceres Triptolemmum, Thetis Achillem, ut sub igne
morari assuefecit, sic artifex lapidem.

EPIGRAMMA XXXV.

Respice Triptolemmum, durumque in praelio Achillem,
Matre docente, astus ut didicere graves.
Illum Diva Ceres, Thetis hunc durabat in igne
Noctu, lacte ferens ubera plena die:
Haud secus assuescat medicina beata Sophorum,
Quam puer ad mammas, ut queat igne frui.

T 3 LY-

LYCURGUS ille Spartanorum legislator, quantum consuetudo valeat, & usus sive bonus sive malus, oculari exemplo populo in theatriali concione exposuit, dum adduceret binos catulos uno enixu editos; inque medio poneret ollam pulte refertam ac leporem; quorum catulorum unus cum videret cibum & leporem, eo relicto hunc infecutus est, quia ita assuefactus erat, alter vero neglecto lepore, ollam evacuavit, cum & sic consueverat: Quo facto, en, inquit, hic videtis, quantum valeat educatio, & à parvulis assuefactio etiã in illis, quos natura pares & simillimos produxit. Hoc itaque modo naturam emendare aut ad meliora dirigere convenit, quæ carea est, ut in vitium vel virtutem facile flecti possit. Quod ille in politicis verum demonstravit, Philosophi quoque in Physicis seita habere consentiunt: In hominibus, brutis quantum consuetudo valeat, quotidiana exempla per totum visuntur mundum: In vegetabilibus quoque non pauca occurrunt: At in mineralibus & metallicis eadem dari, rarioris experientia est: Nihilominus tamen lapidem suum fixant per assuefactionem in igne sibi conveniente, quemadmodum innumeris locis innuunt: Nutriendus enim est igne, tanquam puer lacte super ubera matris suæ: Unde dicit Emiganus, inspicite lactantem puerum, & ne impediatis eum: Et Bodillus, Fœtus autem extractus non nisi lacte nutritur, & igne per se & paulatim dum parvulus est, & quanto magis exurit, ossibus confortatis, in juventutem deducitur, in quam perveniens, sibi sufficit. Et Arnoldus in Rosar. l. 2. c. 7. Oportet tamen ipsam medicinam diutius assari super ignem & nutrirî instar pueri in uberibus. Hæc eadem antiquissimi Philosophi demonstrare voluerunt in allegoriis de Triptolemo & Achille sub igne assuefactis jacere & induratis, cum uterque nil nisi chymicum subjectum denotet, præter quod insulsa esset fabula, indigna quæ vel aliis rebus moralibus accommodaretur, vel doctorum auribus inculcaretur: Ceres, veluti nutrix Triptolemmum interdiu lacte nutrit, noctu sub ignibus posuit, unde cum puer optimè aleretur, pater Eleusius aliquando hoc observavit: Hinc Ceres Eleusium interemit, & puero Triptolemo currum donavit, anguib. tractum,

quo

quo ille per aërem in omnes mundi partes contendit, & mortales frugum seminationem docuit: Sed hic Triptolemus tinctura est. Philos. eo modo sub igne nutrita, quæ à serpentibus ducta, hoc est, Mercurio, docuit homines, quomodo semina Philos. in suam terram jacienda sint. Hæc eadem ascribuntur Osiridi, qui ideò terrarum orbem perlustravit, ut alibi demonstravimus, & Dionysio, qui vini usum homines docens peregrinatus est per mundum: Sunt verò hi tres Triptolemus, Osiris & Dionysius unius intentionis & officii, imò res una; ut etiam Achilles, qui fortissimus ad bellum Trojanum mittendus erat; Ejus pater Peleus, id est, terra, vel Peleus mons, mater Thetis dea marina seu aquarum; his nascitur Achilles: At in eorū nuptiis pomum aureum Eridos prolatum est, prima causa belli Trojani, unde ex iis nuptiis natus, non immeritò ejus executor exitit: Induratus verò eodem modo Achilles à matre sua dicitur, quo antedictus Triptolemus à Cerere; de quo lib. 6. Hieroglyph. satis diximus, quod hic repetere supervacaneum ducimus. Lapidis itaque nutrimentum ignis est, at non inde, ut quidam perperam existimare posset, in longum, latum & profundum, extenditur, neque in pondere incrementum sumit; quia saltem virtutem, maturationem & colorem ab igne acquirit, omnia reliqua, tanquam commeatus & viatica secum adferens. Quando enim ex diversis locis ejus partes sunt congestæ, purgatæ & conjunctæ, habet in se omnia, quibus indiget: Unde apud Rosarium Philosophus: *Omnia fert secum, quibus indiget hæc aqua factum.* Nec verò quicquam peregrini ab initio ad finem illi additur, nisi sit homogeneous, nec separatur, nisi heterogeneum: Quilibet autem animadvertere debet, uti dracones Triptolemi curru jungendos bene agnoscat, antequam quid incipiat, qui sunt alati & volatiles; quos si scire desideres, in fimo Philosophico invenies. Sunt enim fimus, & generantur ex fimo, suntque illud vas, quod Maria dicit, non esse negromanticum, sed regimen ignis tui, sine quo nihil efficies: Veritatem tibi aperui, quam hausi incredibili labore, non absque sumptu multorum annorum, ex veterum monumentis.

Dieser Stein ist verworffen auff der Erden/ vnd erhoben auff
Bergen/ wohnet in der Lufft/ vnd wirt ernehret in Flüssen/
das ist der Mercurius.

*Asalantia
fugiens.*

Vile recrementum fertur la pis atque ja cere

Fortè vi is sibi ut hinc dives inopsque pa rent.

*Hippom.
sequens.*

Vile recrementum fertur la pis atque ja-

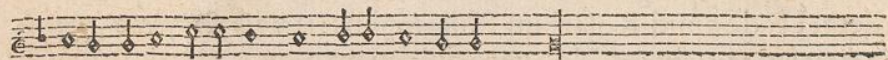

cere Fortè vi is sibi ut hinc dives inopsque pa rent.

*Pomum
morans.*

Vile recrementum fertur lapis atque jacere

Fortè viis sibi ut hinc dives inopsque parent.

XXXVI. Epigrammatis Latini versio Germanica.

An sagt/ daß der Stein sey ein verworffen Ding vnd schlecht/
Soligt am Weg/ daß ihn Reich vnd Arm könn haben mit Recht/
Es sagen andre/ daß er sey in hohen Bergen zuschawen/
Ober im Lufft/ andre/ daß er sich ernehret in Aven/
All: s ist wahr/ nach seinem Verstand/ Ich wil/ daß du warnemst
Solch Gabe auff Bergen/ wo er zu finden bequemst.

EMBLE-

Lapis projectus est in terras, & in montibus exaltatus, & in
aëre habitat, & in flumine pascitur, id est, Mercurius.

EPIGRAMMA XXXVI.

Vilerecrementum fertur LAPIS atque jacere
 Fortè viis, sibi ut hinc dives inopsque parent.
 Montibus in summis alii statuere, per auras
 Aëris, at pasci per fluvios alii.
 Omnia vera suo sunt sensu, postulo sed te
 Munera montanis querere tanta locis.

V

AB

AB omnibus, qui lapidis nomen & potentiam vel semel audiverunt, nisi sint ex penitus incredulis, quæri solet, ubi inveniendus sit, ut rectâ quasi viâ ad eam currant? Respondent Philosophi duplici modi: Primò quod Adam eum secum ex Paradiso attulerit, quod sit in te, in me, inque omni homine, quod volantes eum secum portent ex longinquis locis. Secundò, quod in terris, montibus, aëre & flumine reperiatur. Utri igitur viâ insistendum, an huic, an illi? Utrique, ut opinor, sed suo respectu; licet hæc nobis magis ardeat & securior videatur. In terras projectus dicitur, quia elementum terræ primò apparet in obscuro & nigro corpore. Deinde, quia vilis, parvi precii res sit, quæ in viis peregrinantium & in ipso firmo calcatur. Unde Rosarius, & si vero, inquit, nomine nuncuparem, insipientes eum esse non crederent. Et Morienus Calidi quærenti, an multùm de eo inveniatur, respondet: Non est hoc nisi, sicut sapiens dicit, ad divitem scilicet & pauperem, & ad largum & ad avarum, euntem quoque & sedentem. Nam hoc in viis projicitur, & in sterquilinis suis calcatur, & multijam in sterquilinis foderunt, ut hoc ab eis extraherent, & in hoc decepti sunt. Mundus quoque in turba inquit, si venditores cognoscerent eam, non venderent eam tam vili precio. Et Arnoldus asserit, quod lapis gratis haberi possit, in tanta copia, qua quis velit, nec interrogandus quispiam sit eam ob causam. Quæ omnia vera sunt. Quis enim, nisi inhumanus, perentiaquam & terrâ denegabit? Cymbri antiquissimi à Romanis cum eadem munera petissent, nec obtinere possent, effusis copiis Italiam ingressi multa millia Romanorum cum Consulibus suis trucidârunt, ut historiæ testantur. Terra enim, ut mater omnium preciosissima est, ut materia putrefactorû ultima, vilissima; Nil vilius luto aut cœno, quod tamen nihil aliud est, quam terra aquæ mixta. Quid gleba terræ communis? Attamen Euripylus Neptuni filius eam Heroibus Argonautis pro xenio obtulit, ex quâ non recusatâ, sed grato animo acceptâ, post dissoluta in aqua Medea multa vaticinata est. Oportet enim terrâ in aqua dissolvi, aliàs nec hæc, nec illa quicquam valet: Hoc modo lapis projicitur in terras, in quibus tamen abjectus non permanet,

sed

sed exaltatur ad montes, utpote Athum, Vesuvium, Æthnam, & his similes flammivomos, quales in diversis orbis partibus permulti visuntur. In his enim ignis perpetuus ardet, qui lapidem sublimat, & ad summam dignitatem evehit. In montibus, ut crescit, in rudi formâ ex sulfure & argento vivo, sic in montium vertice maturatur & perficitur, ubi & provenit herba, sine qua ignis temperari nequit, quia hac frigidâ & humidâ in ignem conjectâ ejus vehementia retunditur per sui contrarium: A montibus ad aërem transit, ubi habitationem invenit. Aër enim ipsi domus fit, quâ circumdatur, quod nihil aliud est, quàm quod portetur in ventre venti, nascatur in aëre, de quibus terminis antea dictum est. Tandem in fluviis pascitur, hoc est, in aquis, Mercurius: Inde in ejus honorem Athienenses hydrophoria agebant, quia materia Philosophorum lapidis est aqua, ut Rosarius inquit, & intelligitur de aqua illorum trium. Quam ob causam Mercurius triceps quoque dicebatur, utpote marinus, cœlestis & terrestris, quia aquæ, terræ & aëri adesset. A Vulcano educatus traditur, furacitate insignis, quia Mercurius igni assuescitur docetur, qui volatilis est, & secum aufert id, cui miscetur. Ægyptiis leges & disciplinam, imò Thebanis quoque sacerdotibus & magnæ mundi parti, antiquitus, religionem dictavit, quia à chymicis institutis Ægyptii politiam, & res sacras habuerunt, ab his Græci, ab his Romani, ab illis quàm plurimæ aliæ gentes, ut latius alibi demonstratum est. Argum saxo occidit, seu lapide & Battum in lapidem indicem convertit. Quid multis? Chymicorum volumina omnia nil nisi Mercurium inculcant, unoque hoc versiculo ejus potentiam satis confirmans; Est in Mercurio quicquid quærunt sapientes. Hic itaque quarendus erit, donec inveniatur, sive in aëre, igne, aquis aut terra moretur. Vagus enim est, & nunc huc, nunc illuc currens pro Deorum chymicorum ministerio, tanquam illis à pedibus, quod officium ejus indicatur, dum Angeliam ipsi filiam nonnulli asseribant.

Drey Dinge seynd genug zur Meisterschafft/ der weisse
Rauch/das ist Wasser/ der grüne Löw/ das ist das Erß
Hermetis, vnd das stinckende Wasser.

Acalanta
Eugiens.

Ter na magisterii, Terna magisterii sunt se mina, fœ tida

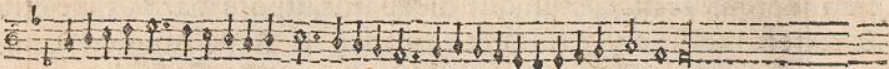

lympha, Et ni veus va por ac pel le Le o viridi.

Hippomen.
Sequens.

Ter na magisterii Terna magisterii sunt se mi na, fœ tida

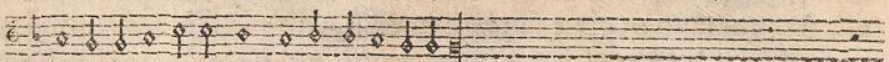

lympha, Et ni veus ac pel le Le o viridi.

Pomum
Morans.

Terna magisterii sunt femina, fœ tida lympha,

Et niveus vapor ac pelle Leo viridi.

XXXVII. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Drey Ding zur Meisterschafft gehören/ Wasser/ so stinckend ist/
Vnd der schneeweisse Rauch/ sampt dem Löwen grün gewiß/
Das Wasser ist aller Elementen Mutter/ denn der Schein/
Daß er gemacht werd/ das erst vnd lezt das Wasser muß seyn/
Der grüne Löw ist das Kupffer Hermetis vnd Stein genandt/
In Capiteln der Bücher/ der weiß Rauch Wasser/ erkandt.

EMBLE.

Tria sufficiunt ad magisterium, fumus albus, hoc est, aqua, leo
viridis, id est, æs Hermetis, & aqua foetida.

EPIGRAMMA XXXVII.

Terna magisterii sunt semina, foetida Lympha,
 Et niveus vapor, ac pelle LEO viridi:
 Unda parens peperit, restant quæ elementa, Sophisque,
 Ut lapidem faciant, ultima primaque ea est.
 Æs Hermetis at est viridis LEO, petrâque nota
 Librorum capitulis, Fumus & albus aqua.

V 3

UT

UT tria essentialia ad cuiusque ædificii constructionem requiruntur, quorum uno absente, ejus nulla adesse potest perfectio, quæ sunt fundamentum, parietes & tectum, ita totidem desiderantur ad Philosophorum compositum absolvendum, quæ hic nominantur propriis suis nominibus: Author Auroræ, c. 20. de separatione elementorum loquens, Terra, inquit, ibidem relinquatur, ut alia tria elementa in ea valeant radicari; si ipsa non esset, elementa fundamentum non haberent ad ædificandum super id domum novam Thesaurariam: Hoc fundamentum vocatur hic aqua foetida, quæ est mater omnium elementorum, teste Rosario, ex qua & per quam & cum qua præparant Philosophi ipsum, scilicet Elixir in principio & in fine: Foetida dicitur, quia foetorem sulphureum de se mittit, & odorem sepulchrorum: Hæc est illa aqua, quam Pegasus ex Parnasso unguâ suâ percusso elicuit, quam Nonacris Arcadiæ mons ex jugis emittit è saxo prorumpentem, quæ in sola unguâ caballina servari potest ob vim ejus fortissimam: Hæc est aqua draconis, ut Rosarius eam nominat, quæ debet fieri per alembicum sine omnia alia re addita, in qua facienda est maximus foetor: Quæ verba cum quidam audiverint ad stercorea distillanda humana vel animalium se contulerunt, in qua operatione foetorem quidem maximum senserunt, sed stercorea in stercoreibus invenerunt: At ne putes Philosophos scarabæos esse, qui in stercoreibus operentur, scias foetorem, si quis adest, in magnam fragrantiam mox mutari, prout Lullius testatur de sua Quinta essentia, cui tantam odoris suavitatem assignat, si ritè facta sit, ut in superiori ædium loco posita aves volantes ad se alliciat & sistat: Ponit autem in fimo suam quintam essentiam, cujus calore temperatissimo ea fragrantia sequitur, quod quidam cum vino forti tentarunt, sed frustra, ideòque Lullium vanitatis insimularunt, cum ipsi essent stultitiæ potius coarguendi, qui vinum Lullii nunquam gustârunt; At Lullium aureus ille poëta meliùs intellexit, qui Chryfop. lib. i. ita canit:

*At non ille quidem sensit, quæ dicere primâ
Est facie visus, neque tum stillantia vina
Miscerat, &c.*

Post

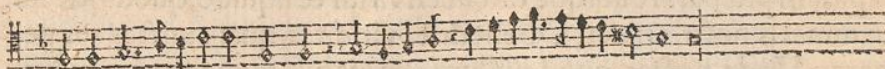
Post aquam foetidam Leo viridis occurrit: de quo Rosarius, quasi-
 visti autem de viriditate, putans, quod æs esset corpus leprosum pro-
 pter illam viriditatem, quam habet: Unde enim tibi dico, quod totū
 illud, quod est perfectum in ære, est illa sola viriditas, quæ in ipso est:
 quia illa viriditas per nostrum magisterium vertitur citò in verissi-
 mum aurum nostrum & hoc experti sumus: Nullo tamen poteris
 lapidem præparare absque duenech viridi & liquido, quod videtur
 in mineris nostris nasci: Obenedicta viriditas, quæ cunctas res ge-
 nerat: Unde noscas, quod nullum vegetabile atque fructus nullus
 apparet germinando, quin sit tibi viridis color: similiter scias, quod
 hujus rei generatio viridis est, quare Philosophi germē ipsum appel-
 laverunt. Hæc Rosarius: Hoc est aurum & æs Philosophorum &
 lapis in capitulis notus, fumus, vapor & aqua, sputum lunæ, quod
 Solis lumini jungitur; Hic leo viridis pugnat cum dracone; sed ab eo
 superatur & successu temporis devoratur; putrefacto autem leone
 dulcedo ex ejus ore (velut à Sampsonē occisi) proventura speratur.
 Draco superior factus leoninā adeò se carne replet, ut paulo crepet
 & emoriatur: Ex quo, cum Leonis adeps per se quotidianus febrib.
 medeatur, apudque reges & populos eo perunctis gratia & favor
 concilietur, Medicina præstantissima fieri poterit, quæ permultis
 affectibus sit utilissima. Tertio sequitur fumus albus, qui si coagule-
 tur, fit aqua & aqua officium præstat in abluendo, solvendo, & maculas
 abstergendo instar saponis: Hic est ignis contra naturam, quem vi-
 deat invenias, ita dictus, quia contrarius est naturæ retexendo &
 destruendo illud, quod ea diligenti curâ composuit: Hic ignis non
 est ex spiritu vini aut oleo incensus sed ex materia incombustibili, æ-
 qualis perdurationis & caloris, & est ignis absque luce & combusti-
 one magnæ virtutis & efficacæ, quem reperire in tenebris, cum
 non luceat, est non exiguæ difficultatis, sed operi debito applicare
 modo, longè majoris; cujus circumstantias & proprietates in diver-
 sis locis satis descripsimus.

Das Rebis wie ein Hermaphrodit wirt geböhren auß
zween Bergen des Mercurii vnd Veneris.

*Aralanta
Fugiens.*

Rem geminam Rebis veteres dixê re, quod uno

corpore sit mas hæc fœminaq; An drogyna

*Hippom.
Sequens.*

Rem geminam Rebis veteres dixê re, quod u-

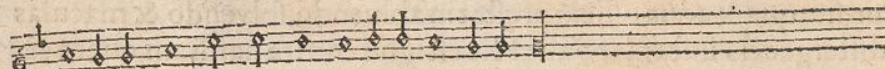

no corpore sit mas hæc fœminaq; Andro gyna.

*Pomum
Morans.*

Rem geminam Rebis veteres dixêre, quòd uno

Corpore sit mashæc fœminaq; Androgyna.

XXXVIII. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Die Alten haben zwey Ding genant Rebis mit einem Namen/
Dieweil es in einem Leib Mann vnd Weib ist zusamen.
Denn auff zween Bergen ist der Hermaphroditus erköhren/
Welchen dem Mercurio die Venus hat geböhren/
Verachte du nicht das doppelte Geschlecht/ so Weib ist vnd ein Mann/
Dann es dir hernachmals den König gebähren kan.

EMBLE-

Rebis, ut Hermaphroditus, nascitur ex duobus montibus,
Mercurii & Veneris.

EPIGRAMMA XXXVIII.

Rem geminam REBIS veteres dixere, quod uno
 Corpore sit mas hac feminaque, Androgyna.
 Natus enim binis in montibus HERMAPHRODITUS
 Dicitur, Hermeti quem tulit alma Venus.
 Ancipitem sexum ne spernas, nam tibi Regem
 Mas idem, mulierque una eademque dabit.

SOCRATES interrogatus, cujas esset, Cosmopolitam seu mundi civem, respondit: Quo innuere voluit, se, etsi Athenis natus sit quo ad corpus, animo tamen totū mundum, tanquam patriam, inque eo contenta, liberè perlustrare, cū sapiēti omnis terra, ubi bene vivat, sit patria: Ita si quis Philosophos interroget, cujas sit Hermaphroditus eorum, respondent, mundanum esse seu in omnibus mundi angulis, ubi elementa inveniantur, proflare, nempe sapientū filium, qui cum ipsis patriā communē habeat: Verūm cū non contingat, quendam bis aut pluries nasci, nec diversis, sed uno in loco primitus hanc lucē ingredi, veluti Socrates Atheniensis agnoscitur, ita Rebis duorum montium inquilinus censetur, videlicet Mercurii & Veneris, unde & nomen Hermaphroditi ipsi inditum ab utroque parente. Montani ipsi lares sunt, & patria excelsa, ideòq; ex alto loco genitis existit; Est sanè non exiguum momentum ad res præclare gerendas patria nobilis & ampla, in qua cives præferuntur exteris & promoventur ad officia publica, ne in obscuro delitescant, ut in humili loco cōtingit, atque sic aliquid lucis ex patria ad eos perveniat, at majus se propriis emergere virtutibus, etiam re angusta domi, & patriæ suæ de sese lumen præbere: Hunc ad modum montes hi cogniti qua noluribus ab Hermaphrodito famam acquirunt ob illius illustria facta & nomen toto orbe celeberrimum. Quis enim vel tantillum versatus in Philosophorum libris non agnovit Rebis? quis Androgynum bicipitem non vidit aut animadvertit? Hic equidem ad Indos usque innotuit & latius ejus fama, quàm vel Alexandri regis, dispersa est. Per multi ad doctum aliquem virum, vel alias ob singularem industriam militarem, artem vel scientiam notissimum, videndum & alloquendum ex longinquis oris proficiscuntur, multò autem plures ad Montes dictos Rebis sese conferent, dummodò sciant, ubi locorum offendendi sint: Quanto studio & cura Morienus Adferum Alexandrinum Romā profectus indagaverit & tandem invenerit, ipse testatur in suo libro, ideòq; felicior æstimandus est, Deo que gratus, quod à vivo præceptore & non à mutis magistris, hanc rem, hoc est, natalē locū, Rebis didicerit & corā viderit

Non

Non minori assiduitate & diligentia uti debent illi, qui patriam Re-
bis ex sese quærunt, ratione & librorum indicio edocti: Verùm I-
bris etsi aliquando claritas inesse videatur, tamen eam magna ob-
scuritas undique cingit & obvelat, ut illa præ hac vix agnosci aut
discerni queat: Quocirca cautè in his procedendum, ne qui pro re-
medio concinnati, pro veneno usurpentur: Certè oceanus sunt im-
mensus, in quo errantes latitudinem seu æquatoris supra horizon-
tem elevationem instrumentis astronomicis experti nauæ scire
possunt, magnete polum septentrionalem ostendente, at longitu-
dinem, seu quanto graduum intervallo à primo meridiano, infulis
Fortunatis proximo, absint, nequaquam; Unde incerti sunt, quo lo-
co inter occasum & ortum versentur: Quid ergo hic faciendum?
Quod iidem nauæ solent, Experientiam consulere ratione, & ab ea
discere iter longinquum determinare per signa particularia, pro-
montoria, insulas & alia, ne in syrtès & cautes incauti incidant: At
hic minus est periculum, si res non procedat, si verò sic, majus lucrù,
quàm ibi, ubi bona & vita perduntur in una hora: Est autem Mercurii
Philosophici mons non Nonacris, nec Atlas, ubi alias natus cre-
ditur, sed bifido vertice Paraassus, in quorum uno Hermes, in altero
Venus moratur: Hic quoque Apollo cum Musis est, & fons Pega-
seus, Hippocrene; cum lauru semper viridi: Unus est mons nomine
at re geminus, ut Hermaphroditus in uno corpore biceps & bi-
membris visitur: At quis ex mille ad hujus montis cacumen con-
tendere perseverat? Quis non in radicibus hærescit præpeditus re-
moris nescio quibus? Quotusquisque umbilicum ejus medium at-
tingit?

Nam, non levis ascensus, si quis petat ardua, sudor

Plurimus hunc tollit, nocturna in somnis olive

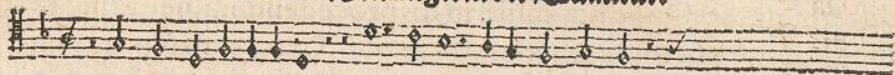
Immoritur, delet quod mox laudaverat in se,

Qui cupit æternæ donari frondis honore.

Unde non mirum, si saltem unus ex Myriade Herculeos hosce ex-
antlet labores, ut pedem in vertice Montis figat, laureæque brabe-
jo fruatur immortalis, quo ut dociles, virtuti & literis dediti, bonæ
mentis quicumque gaudeant, Grilli verò & vertagi frustrentur, uni-
cè optandum est.

Oedypus wieder Sphyn gem vberwunden/ vnd sein Batter
 ertödtet/ nimpt sein Mutter zum Weib: Des Rähels Meynung
 ist diese: Der Stein ist ein Triangel im Wesen/
 vnd ein Vierangel in der Qualität.

Atalanta
 agens.

Sphyn gem ænigmatico Thebis sermone timendam

Oedypus ad propriam torserat arte necem.

Hippom.
 enens.

Sphyn gem ænigmatico Thebis sermone timen-

dam Oedypus ad propriam torserat arte necem.

Pomona
 morans.

Sphyn gem ænigmatico Thebis sermone timendam

Oedypus ad propriam torserat arte necem.

XXXIX. Epigrammatis Latini versio Germanica.

US hat Sphyn gem, mit Räheln den Thebanern sehr erschrecklich/
 Der Oedypus durch sein Kunst zum Tode gebracht listiglich.
 Es ward gefragt: Was da hatt des Morgens vier Fuß/ am Mittag
 Nur zween/ vnd am Abend widerumb drey Füße trag/
 Dessn Vberwinder sein Batter/ so nicht weichen wolt/ erschlägt/
 Vnd nimpt zum Weib sein eygen Mutter mit Rechte.

EMBLE.

Oedypus Sphynge superata & trucidato Lajopatre
matrem ducit in uxorem.

EPIGRAMMA XXXIX.

Sphyn gem anigmatico Thebis sermone timendam
Oedypus ad propriam torserat arte necem:
Quasitum est, cui manè pedes sint bis duo, luce
Sed mediâ hini, tres, ubi vesper adest.
Victor abhinc Lajum nolentem cedere cadit,
Ducit & uxorem qua sibi mater erat.

X 3

BA-

BACASSER Philof. in turba, q̄ quæritis, inq̄t, parvi nequaquam est
 precii: Theſaurū n. maximū & munus Dei excellentiſſimū qua-
 ritis. Et cognoſcite, ô inſtitigatores, id q̄ Philof. dudū intimaverunt
 dicentes, **QUOD RECTUM** non niſi errore diſcernitur, & nihil magis
 dolorem cordi generat, quàm error in hac arte & opere. Dum n. q̄s
 putat, ſe feciſſe, mundum habere, nihil in manib. ſuis inveniet. Hæc
 eadem Philof. antiq̄ innuere voluerūt, Sphynge propoſita, quaſi ipſa
 artis obſcuritatē & tricas denotaret. Hinc Ægyptii in ſacris Iſiacis,
 quæ fiebant in honorē Oſiridis, à ſacerdotib. mitratis, rasis capitibus
 omnib. corporis partib. albâ talariq; & lineâ veſte amictis, ut illa te-
 ctâ plebīq; incognita manerēt, Silentii ſtatua, quæ Sigalion diceba-
 tur, in altaris principio erigebatur, favere linguis jubebātur aſſiſten-
 tes, & oculos ad eā imaginē cōvertere, eādēq; ob cauſā **SPHYNGUM**
 ſimulachra ad altaris angulos addebāt, quæ arcanam rerum ſacrarū
 cognitionē denotabant; ut ex veterib. Boiffardus demonſtrat: Eſt n.
 Sphynx mōſtri quæ dā ſpecies obſcuriſſima Thebanis, p̄ponēs ænig-
 mata, nec ſolū illis, ſed ut prius Ægyptiis, ita poſt omnib. aliis ad artē
 aſpirantib. inq; Philof. lib. tāquam ante portas Thebarū excubat; q̄
 ſi aliq; mōſtrū prætereat, nil mali ab ipſo patitur, q̄ verò animi vel in-
 genii audacia fretus ejus ænigmata diſſolvere conetur, niſi id faciat,
 excidiū ſibi parat, hoc eſt, dolorē cordi & damnū reb. ſuis ex errore
 in hoc opere. Qui ejuſmodi allegorica ad hitoriā refert, fungū habet
 p̄ cerebro & peponē p̄ corde, ut ait Comicus, & nō plus ſapit, quā q̄
 delirat in recto tramite. Nimis puerilia ſunt & aniculis digna, ſi ad li-
 teram capiātur, aliàs, p̄fundæ doctrinæ tecmiria & indicia. Dicūtur
 qdē feræ mōſtroſæ in Africa eſſe Sphyngū nomine, ſed de illis hîc nō
 diſgritur, etiam ſi hujus ſictitię origo & denominatio ab iis deſumpta
 videatur. Sphynx Philof. ſermonem humanum, utpote græcanic ū,
 intellexit & uſurpavit, nec nō gryphos ſubtiles & ænigmaticas qua-
 ſtiones, in quib. intelligentiæ & doctrinæ ſingulare acumē apparet,
 aliis hominib. q̄buſcunq; non ita obviam (à quo bruta longiſſimè
 abſunt) p̄poſuit. Talia eſſe Philof. dogmata, q̄ ſaltem in illis verſatus
 eſt, facile intelliget. Ubi n. unum dicitur, & alterum intelligitur, ibi
 æqui-

æqvocatio errorem parit. q̄ Solis Philof. non solum cōcessum, sed & imperatū est. Ænigmatib. itaq; Sphyngis Thebarū civitate diu vexatā tandem Oedypus q̄dam adfuit, q̄ ita ad quæstiones oblatas respōdit, ut ipsa Sphynx è laxo se deturbare coacta sit. At q̄s Oedypus? Regis Thebanorum filius, quo nato cū patri ab oraculo prædictū foret, ipsum à filio occisum iri, Oedypum interfici iussit, q̄ cum fune p̄ pedes trajecto ad arborem suspensus ac derelictus esset, ab alio ruricola liberatus & educatus; Hic ad ultior factus pedes quidē tumidos obtinuit, at vegetum ingenium ante omnes in hujus ænigmatis à Sphynge, p̄positi énodatione satis declaravit. Feruntur autem quāplurima Sphyngi fuisse ænigmata, sed hoc præcipuū, Oedypo objectū. Manè quadrupes, meridie bipes, vespere tripes qd est? Quid respōsum sit ab Oedypo ignoratur; sed alii ad hominis ætatē interpretati sunt, q̄ fallūtur. Nā quadrangulus seu quatuor elemēta omnium primò consideranda sunt, hinc ad hemisphæriū (duas habēs lineas rectam & curvam) hoc est, lunam p̄venitur albam, abhinc ad Triangulum, q̄ constat corpore, spiritu & anima, sive Sole, luna & Mercurio: Hinc Rhasis in Epist. *Lapis, inqt, Triangulus est in Esse, quadrangulus in qualitate.* Huc quoque spectat emblemata vigesimum primum, ejusq; expositio. Est autem Oedypus parricidio & incestu notatus, quæ duo sunt teterrima vitia, quæ unquā excogitari possunt, at nihilominus eū ad regnū (aliàs sibi debitū) p̄moverūt; quia patrem de via sibi cedere nolentem occidit, & reginam, Laji cōjugem, propriā matrem in uxorem duxit. Sed hoc nulli, p̄ historia, nec exemplo imitando scriptum est, cū à Philof. saltē ad aperienda doctrinæ suæ arcana fiētum & allegoricè introductum sit. In hoc n. opere utrumq; contigit; quia efficiens primum, id est, pater, à suo effectu, id est, filio, è medio tollitur & profligatur, & post idem effectus efficiens secundum sibi copulat eò usque, donec unum fiat cum eo, & sic filius matris suæ copulatur matrimonio, potiturque regno paterno armorum, conjugii & successionis, quasi triplici jure. Tumidos habet pedes, q̄ currere non potest, & est veluti ursus, ut habet secretū maximū, aut bufo, lēto incedēs gradu; q̄ fixū est figens aliud & ignē non fugiens aut reformidās, quo licet vili medio Philof. maximè egēt.

Auß zweyen Wassern mach eins / vnd es wirt seyn
das Wasser der Gesundheit.

*Asalanta
fugiens.*

Sunt bini liqui do salientes gurgite fontes Hinc

pu e ri calidam suggerit unus a quam.

*Hippom.
sequens.*

Sunt bini liqui do salientes gurgite fontes

Hinc pue ri calidam suggerit unus aquam.

*Pomum
morans.*

Sunt bini liquido surgentes gurgite fontes

Hinc pueri calidam suggerit unus aquam.

XL. Epigrammatis Latini versio Germanica.

ZWen Brunnen quellen auff mit starkem Lauff klar vnd süß/
 Ein des Knäbleins / so gibe warm Wasser mit Ueberfluß/
 Der ander aber kalt / genennet der Jungfrauen Brünlein/
 Mische diß / vnd mache auß zwey Wasseren / daß nur werde ein/
 Als dann diß Wasser all beyder vermischte Krafft in sich behalt/
 Wie Jovis Hammonii Brunn warm ist vnd darzu kalt.

EMBLE-

Ex duabus aquis, fac unam, & erit aqua sanctitatis.

EPIGRAMMA XL.

Sunt bini liquido salientes gurgite fontes,
 Hinc Pueri calidam suggerit unus aquam:
 Alter habet gelidam, quæ Virginis Unda vocatur,
 Hanc illi jungas, sint aquæ ut una duæ:
 Rivus & hic mixtas vires utriusque tenebit,
 Ceu Jovis Hammonii fons calet atque riget.

Y

Tot

TOT & tanta sunt aquarum miracula, ut vix magno volumine
 comprehendi possint, de quibus sparsim varii egerunt authores.
 Sed præ omnibus duæ aquæ Philosophicæ celebrantur eo nomine,
 quod quasi cæterarum omnium vires & proprietates non tantum
 æmulentur, sed quoque superent. Sybaris, Axus Macedonia, Melas
 Bœotia, fluvii, nigras reddunt pecudes, si bibantur; Crathis verò, Cli-
 tius Mevania & Cephissus fluvii ex nigris albas. Aquæ Sinuessanæ
 in Campania regione sterilitatem utriusque sexus abolent. Afrosi-
 dius fluvius mulieres steriles facit: Cabura fons Mesopotamiæ aquam
 habet jucundè olentem; Anygri aqua in Peloponneso admodum
 foetet: Jovis Hammonii fons die friget, noctu calet, manè & vesperi
 repetit alternis vicibus. Reliqua nemoremur, omnia etiam contraria
 sibi invicem à Philosophorum aquis præstantur. De quibus Lullius
 lib. de Quinta essent. distin: 3. de inceratione; Et sic est, inquit, du-
 plex consideratio in arte, scilicet componere ex una natura unius
 metalli duos liquores contrarios in compositione; unum, qui virtu-
 tem habeat fixantem, congelantem & indurantem, & alterum, qui
 sit volatilis, infixus & mollis. Iste verò secundus liquor induratur,
 fixatur & congelatur per primum: Ex quibus ambobus liquibus
 resultat unus lapis congelatus fixus & induratus, qui habet virtutem
 congelandi non congelatum, indurare mollicum & mollicicare
 durum. Ex quibus apparet quæ sint aquæ illæ binæ, & cur in unam
 aquam redigendæ: Lapis enim aqua dicitur, quia funditur, & vice
 versa, aqua lapis, quia teritur. Verùm ex locis diversis hæ aquæ du-
 cuntur, interdum longo tractu, velut Romæ videre est circa Aquam
 Virginis aliòsque fontes factitios, & deinde per cõfluxum miscenda
 sunt, ut una fiat ex duabus. Si enim una est virtutis calidæ & altera
 frigidæ, commixtæ mixtas vires obtinebunt & miro modo se invi-
 cem temperabunt: Hinc aquæ medicatæ & thermæ præstantissi-
 mæ orientur, quæ omnis generis morbos & affectus profligabunt,
 hominemque firmæ sanitati restituent. Natura quidem occulto suo
 compositionis artificio multas aquas terræ gremio cum diversis mi-
 nerarum virtutibus confundit & miscet, quæ plurimis ægris sint
 saluti-

salutiferæ, sed siars accedat cum debito regimine, præmissis universalibus evacuationibus aliisque præmittendis, & misceat inter se miscenda, cõpositio illa longè effacior erit. Quæ quamvis artificialis videatur, est tamen merè naturalis, quia res fit una & simplex, homogenea ex diversis, quæ arte nunquam fieri potest. Crama quidem & confusio ab arte causatur absque naturæ ope non vera & naturalis unio, quæ à sola fit natura: In Theriaca variorum simplicium est mixtio artificialis, quæ per contritionem & fermentationem fit, at nemo eam naturalem compositionem, multo minùs homogeneum Medicamentum affirmabit, nisi temerè: De substantiarum mixtione artificiali constat, quod non per minima se invicem ingrediuntur, quamvis humana industria iterùm ab invicem discerni ac separari nequeant. At de qualitatuum omnium mixtione disquiritur, num primæ omnium simplicium Theriacæ, in unam Quintam essentiam transferint, an verò adhuc in suis pulveribus vel substantiis, ut prius, sint velut accidentia in subiecto vel color in pariete; Ac de inde qd de secundis, tertiis & quartis qualitatibus dicèdum? Probabile est omnes qualitates in suis propriis adhuc hæere subiectis, nec vera naturali mixtione inter se componi; Alias si qualitates corpora sua relinquerent, essent quatuor quintæ essentiæ in quolibet composito artificiali, juxta numerum ordinis qualitatuum, primarum, secundarum &c. absque suis corporibus, & separabiles; quod ita se non habet De coagulo leporino scribunt, quod in fluxu à tenuitate sanguinis, eum sistat & quasi coagulet, in coagulatione verò & grumis eundem incidat & resolvat; sic aceti, plumbi & multorum aliorum sunt contrariæ operationes pro diverso eorum usu, quia natura ita mirabiliter ea miscuit: sic & aqua Philosophica diversas & contrarias, habet virtutes. quia natura ex contrariis artis adminiculo eam miscuit in unam indivisibilem substantiam, quæ nihil aliud est nisi Quinta essentia, respectu aliorum cum ea miscendorum.

172 FUGA XLI. in 3. infra. retrograda existente simplici seu Bassi.

Adonis wirt von einer wilden Saw erlegt/welchem wie die
Venus wolt Hülffe thun/hat sie mit Blut die Rosen
roht gefärbet.

*Atalanta
Fugiens.*

Ex pa tre Myrrha suo pulchrum suscepit A do-

nim Delicias Cypriæ, quem nece stravit a per.

*Hippomen.
sequens.*

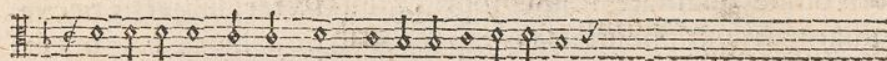

Ex pa tre Myrrha suo pulchrum suscepit A-

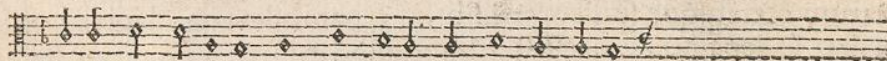

do nim Delicias Cypriæ, quem ne ce stravit aper.

*Pomum
Morans.*

aper stravit nece, quem Cypriæ De li ti as.

Adonim suscepit pulchrum suo Myrrha patre Ex

XLI. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Won ihrem eygnen Vatter hat die Myrrha Adonim gebohren/
Welchen die Venus sehr liebt/ ein wild Saw tödt im Zorn/
Venus laufft zu/ vnd in dem verlegt am Rosenstrauch ihr Bein/
Daher von ihrem Blut die weissen Rosen roht seyn.
Die Göttin weynet (die Syrer weynen jedermandarumb leyde trägt!)
Vnd hat ihn bald vnter die weiche Lattich gelegt.

EMBLE-

Adonis ab apro occiditur, cui Venus accurrens tinxit
Rosas sanguine.

EPIGRAMMA XLI.

EX patre, Myrrha suo pulchrum suscepit Adonim,
Delicias Cypria, quem nece stravit aper.
Accurrit Venus & pede laesa cruore ruborem
Contulit ipsa rose, qua prius alba fuit.
Flet Dea (fient Syri, luctus communis in orbe est)
Illum lactucis mollibus & posuit.

Y 3

ADO-

ADONIDIS allegoriam quàm impropiè quidam ex mythologis explicent, & eum nunc ad Solem, aprum, à quo occisus est, ad Brumam hirsutam, nunc ad semina frumentorum, quæ 6. mensibus apud Proserpinam subtus terram, & totidem supra terram apud Venerem sunt, referant, alibi satis expositum & refutatum est à nobis. Hic Solem esse Philosophicum sub Adonide intellectum cum concordantia omnium pronunciamus: Unde Versiculus:

Omnia sunt idem, Dionysus, Sol & Adonis:

Et Orpheus: qui vario lætari nomine Adoni,

Germinum & idem auctor, pariter puer atque puella:

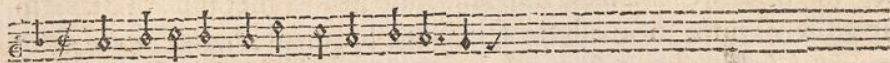
Quæ omnia de Sole cœli nullo modo intelligenda sunt, sed de Philosophico; Hic enim utrumque sexum exprimit, ille non item: Sic & Dionyso & Soli id ipsum tribuunt, quod Adonidi, & è contra, quem admodum & Osiridi. Adonis verò ab Apro interimitur, hoc est, ab aceto acerrimo seu aqua solutiva, cui aprugni & fulminei sunt dentes, quibus Adonidem stringit; quia Sol Philosophicus ab eo a prolethaliter vulneratur, in membris solvitur & discinditur; At Venus amasio suo opem ferre conatur, qui cum esset mortuus, inter lactucas eum posuit & custodivit. Eundem admodum Osiris à Typhone occiditur, & in varias partes dissectatur, quas Isis, Osiridis conjunx, recollegit & conjunctas sepulturæ tradidit. Idem luctus, qui mortè Osiridis in Ægypto quotannis secutus, & Adonidis in Syria & vicinis regnis sequebatur; ubi per aliquot dies planctus & ejulatus auditus, post data sunt lætitiæ signa & tripudia, quasi ille, qui mortuus fuisset, jam denuò viveret illatus cœlo: Unde vanitas eorum religionis seu superstitionis Ethnicæ oborta est, quæ crevit in immentum, Diabolo præbente occasionem, falsaque miracula procurante. Natus fuit Adonis ex Cinyra (ut fingunt) Cypri rege, ejusque filia Myrrha, natus dicitur in cœstu, si historia spectetur, nefario, si allegoria, non illicito, sed in primis necessario. Nisi enim ex matre & filio, vel ex patre & filia, fiat conjunctio, indeque nascatur, nihil in hac arte perficitur. Hic enim, quo conjuges sint sibi invicem sanguine propinquiores, in primo gradu consanguinitatis, vel secundo, eò sunt

fœcun-

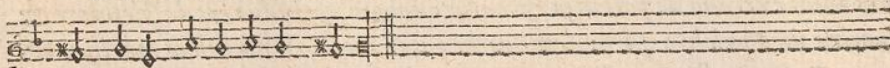
fecundiores & e converso, quo remotiores, eò infecundiores, quod in hominum matrimonio tolerabile non est. Hinc Oedypus propriam matrem ducit, Jupiter sororem, sic & Osyris, Saturnus, Sol, fervus rubeus, Gabritius; De Adonide Sol (in metaphora Belinia apud Rosarium) hoc est, de seipso ita loquitur: *Scitote, quod pater meus Sol dedit mihi potestatem super omnem potentiam, & induit me vestimento gloria: Et mox. Ego enim unicus sum & assimilior patri meo, & c. servos meos extraho de potentia & natura eorum, & induo eos de splendore & lumine meo pulchro quem dedit mihi pater meus, in omnibus operibus eorum: Ego enim sum excellens, qui ex alto & de primo cuncta, & nullus servorum meorum potest super me, nisi unus, cui datum est quod contrarius est mihi. Et ipse destruit me, non tamen destruit naturam meam. Et ipse est Saturnus, qui separat omnia mea membra: Postea vado ad matrem meam, qua congregat omnia membra mea divisa & separata: Ego sum illuminans omnia mea, & facio lumen apparere patenter in itinere de patre meo Saturno, & etiam de matre mea, qua mihi inimicatur. Hactenus dicta adeò clara sunt, ut vel mediocriter in lectione authorum versato tenebras à mentis oculis discutiant, & lucem solarem patefaciant, quæ in concordantiis adductis rerum & personarum abundè perspicitur. Nam quæ vera sunt, etiam si sub velo allegoriæ tecta, miro inter se suffragio consentiunt, quæ falsa, secum cumque aliis pugnant, & in diversa abeunt.*

Dem/der in Chymicis versiret, sey die Natur/Vernunfft/
Erfahrenheit vnd Lesen/wie ein Führer/ Stab/
Dyellen vnd Lampen.

Atalanta
Fugiens.

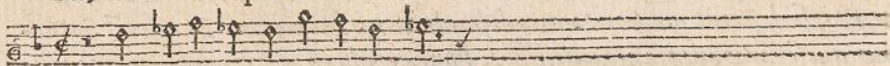

Dux Natura ti bi tu que arte tu-
E sto lubens, erras, erras, erras, er-

que arte pedissequus il li
ras, ni comes ipsa via est.

Hippom.
Sequens.

Dux Natura ribi tu que ar-
E sto lubens, erras, erras er-

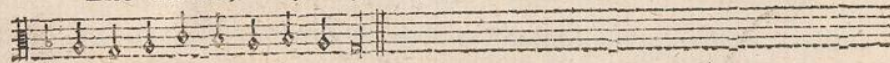

te, ar te pedissequus il li
ras, ni comes ipsa vi æ est.

Pomum
Morans.

Dux Natura tibi, tu que arte pe-
Esto lubens, erras, erras, erras, er-

dissequus, pedissequus il li
ras, ni comes ipsa vi æ est.

XLII. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Ein Führerin die Natur sey/ weich' r du must folgen von weiten/
Williglich/ anders du frist/ wo sie dich nicht thut leyten/
Die Vernunfft sey dein Stab/ vnd es muß stârcken die Erfahrenheit
Dein Gesicht/ daß du kônnt sehen/ was gelegt ist weit vnd breit/
Daß Lesen sey wie ein Lamp im finstern leuchtend hell vnd klar/
Dadurch du mögst verhüten der Sachn vnd Wörter Gefahr.

EMBLE-

In Chymicis versanti Natura, Ratio, Experientia & lectio,
sunt Dux, scipio, perspicilia & lampas.

EPIGRAMMA XLII.

Dux Natura tibi, tuque arte pedissequus illi
 Esto lubens, erras, ni comes ipsa via est.
 Det ratio scipionis opem, Experientia firmet
 Lumina, quò possit cernere posta procul.
 Lectio sit lampas tenebris dilucida, rerum
 Verborumque strues providus ut caveas.

Z

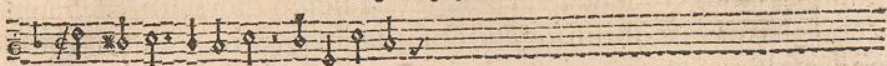
CAS-

CAsus, qui peregrinantibus accidere possunt, innumeri sunt, præsertim si pedibus noctu per loca lubrica & periculosa iter facere instituant: ad quod quatuor tanquam summè necessaria requiruntur, ne de viatico & robusto corpore quicquam dicamus. Primò locorum, per quæ eundum erit, non ignarus comes aut dux: Si enim ignarus ignarum duxerit, idem iis quod cæcis contingit, ut si non in foveam, tamen in errores & ambages ambo præcipitentur: Secundò, bacillus vel scipio, quo viæ lubricitas, ne cui damnosa sit, præcavetur: Tertiò, oculi sani; cæcis enim aut lippis ejusmodi itinera sunt periculosissima: Quartò lampas sive fax incensa; ut discrimina viarum dignosci possint. Eodem modo si quis difficilimo se committat itineri, ut Medicinam Philosophicam indaget, præter sumptus & corporis robur, quaterna desiderabit ante dictis parallela & correspondētia ex æquo, videlicet Naturam, Rationem, Experientiam & Lectionem: quorum si unum aut alterum defuerit, reliqua parùm aut nihil juvabunt: Hisce enim, tanquam quatuor rotis currus Philosophicus incedit, cui ex rotis una deesse nequit, si superfit, nil prodest. Natura præsupponit corpora naturalia, & spiritus, tanquam subjecta primo à natura ministrata, in quæ ars postea agat id præparando, purificando & habile reddendo ut de eo id fieri possit, quod ars pro fine promittit: Sic figulus sumit aquam & terram, vitarius cineres & avenam, faber ferrum, æs stannum, plumbum, argentum vel aurum, coriarius pelles crudas & sic alii alia: Ita quoque chymix artifex ad sua materialia respicit: Illis sua sunt notissima vel primo die, huic per multos annos, cùm incipit, plerumque ignota manent, ne dicam, per totam vitam. Natura quidē digitum intendit in materias, sed multa sunt, quæ impressionem naturæ obscurent, ut agnosci nequeat. Prima itaque intentio est, naturam intimè contemplari quomodo procedat in suis operationibus eo fine, ut subjecta Chymix naturalia absque defectu aut superfluitate haberi queant: Unde natura sit dux & comes tanti itineris, cujus vestigia sequenda sunt. Secundò Ratio sit instar scipionis, qui firmet gressus & pedes stabiliat, ne vacillent; Absq; ratiocinatio-

ne enim quis ad lapsum in errores erit proclivis, Unde dicunt Philosophi; Quicquid audis, ratiocinare, num ita esse possit, necne. Ad impossibilia enim credenda vel peragenda nemo impellitur, nisi ipse debilis memoria, obtusi ingenii & fatuæ imaginationis, ut sibi imponat falsa pro veris accipiendo & vera pro falsis renuendo: Ajunt quoque se non curare de verbis, quicquid dicatur, sed saltem de rebus, quid intelligatur; Et verba esse propter res & non res propter verba. Exempli gratia, dicat quis, tincturâ Philosophicâ vitrum fieri malleabile. Quid ni hoc credidero, si modò ratio dicitur? Tertio Experientia dabit perspicilia, quibus remota videri possint; Hæc sunt instrumenta optica imbecillitatem oculorum humanorum juvantia & corrigentia, arte inventa & facta. His persimilia sunt Experimenta circa mineralem materiam cujusque generis tentata, visa vel verè audita; quæ quò plura fuerint in memoria, eò plura ratiocinatio inde sumet & inter & cum aliis comparabit, ut animadvertat, quid sit verum, quid non. Quarto Lectio quasi lampada perspicuam in intellectu incendat, sine qua erunt ubique tenebræ & densæ nubes. Debet autem lectio bonorum authorum sæpè iterari; aliàs nihil proderit. Hinc Bacasser in turba: *Qui ergo inquit, longanimis eris, libenterque patientiâ fruitur, in tramite justo hujus artis meabit qui vero citius seputat ex libris nostris fructum capere posse fallitur. Satiusque fuerat, non inspicere quidem, quam unquam contigisse.* Et quæ ibidem sequuntur.

Hörzu dem Geyer so reden kan/der fälschlich
dich nicht seket an.

*Aealanta
fugiens.*

Montis in excelso consistit ver-
As si du è clamans, assidu è

tice vul tur, vul tur
clamans: Albus ego atq; niger.

*Hippom.
sequens.*

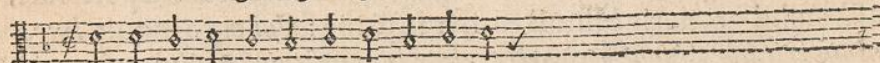

Montis in excelso consistit
Assidu è clamans, assiduè

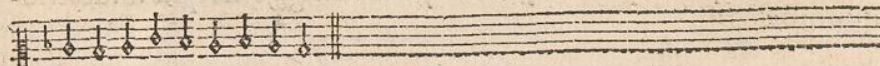

vertice vultur, vul tur,
clamans: Albus ego atq; ni ger.

*Pomum
morans.*

Montis in excelso con si stit, confi-
As sidu è clamans, assi du è cla-

stit vetice, vertice vultur
mans: Albus ego atq; niger.

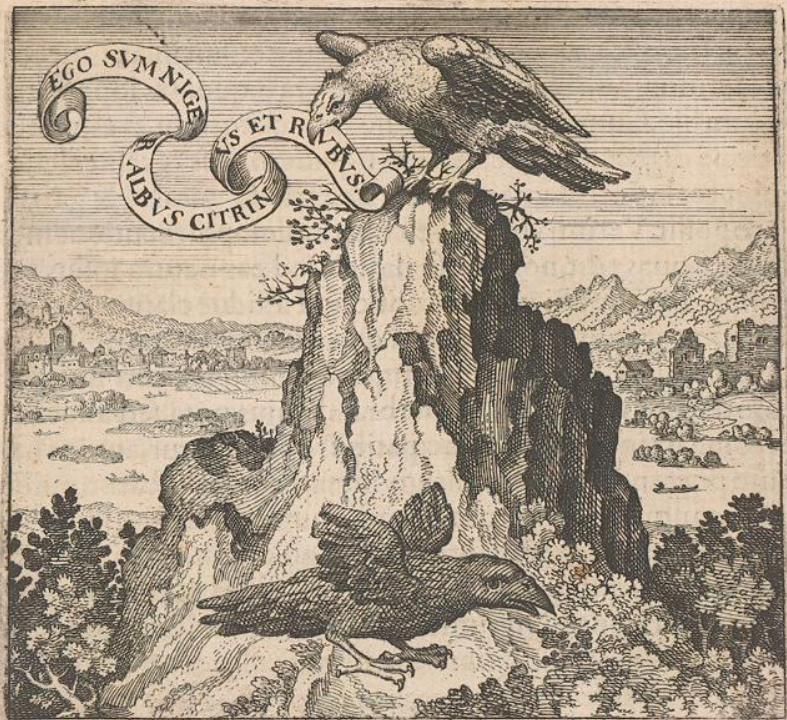
XLII. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Wff der Spizen hoch des Bergs der Geyer thut sitzende laut schreyen
Ohn unterlaß: Ich bin der weiße vnd schwarze allein/
Der Citron Farb vnd roht: Ich lieg nicht; der selbst ist auch der Rab
So fluge/ob wol ihm seyn die Flugel geschnitten ab/
In finster Nacht/ auch wenn die Sonn erhoben am Mittag steht/
Dann dieser/oder der ist/darauf die ganze Kunst geht.

EMBLE

EMBLEMA XLIII. *De secretis Natura.*
Audiloquacem vulturem, qui neutiquam te decipit.

181

EPIGRAMMA XLIII.

Montis in excelsis consistit vertice vultur
Assidue clamans; Albus ego atque niger,
Citrinus, rubeusque feror, nil mentior: idem est
Corvus, qui pennis absque volare solet
Nocte tenebrosa, mediâque in luce diei,
Namque artis caput est ille vel iste tua.

Z 3

LOQUACES

LOQUACES seu vocis humanæ æmulas volucres, videlicet Psittacos, corvos, monedulas, & picas quotidie passim audimus. Sic Plinius suo tempore, quo historiam edidit, Agrippinâ Claudii Cæsaris uxorem habuisse turdum, sermones hominum imitantem scribit. Habuerunt & Cæsares juvenes sturnum & lusciniâ Græco latinôque sermoni assuefactas, & assidue nova loquentes longo etiam verborum filo. Cumque ejusmodi nō raræ occurrant aves, minùs admiratione dignæ nunc censentur, siquidem usus & assuefactio omnes volucres latiori lingua præditas hoc modo vocales & garrulas reddere possit. Verùm vultur ille, cujus Philosophi mentionem faciunt, voces, si quas edit, non ex usu didicit, sed eas natura ipsius tacite exprimit. Philosophi verò dicunt, quod assidue clamet, altâque voce pronunciet, quis sit & qualis, in quo magnos imitatur principes, qui titulos suos & hæreditates semper in initio suarum intimationum innotescere volunt, non superbiæ alicujus notâ, sed aliorum causa, ut & ipsi sciant, quibus principatibus dominantur, aut jus hæreditarium prætendant. Sic multum interest, ut agnoscat, quibus coloribus, tanquam armorum & titulorum insignibus, Philosophica avis gaudeat, & cæteras antecellat. Ego, inquit, ut Rosarius habet ex Hermete, sum nigrum albi, & Citrinus rubei, & certè veridicus sum & non mentiens. Nigrum se adfirmat, album, citrinum & rubeum, & talis reverà est, etsi enim tres ultimos colores actu nondum possideat, tamen hæreditatum eorum expectat. Hinc Rosinus in lib. divinarum interpretationum; Recipe, inquit, lapidem, qui est niger, albus, rubeus, citrinus, avis mirabilis, qui nigredine noctis, & diei claritate sine alis volat. Ex amaritudine namque in suo guttore existente, coloratio accipitur, à suo verò cruore mera aqua accipitur, sicut dixit Alexander. Recipe lapidem quatuor colorum fili. Colores hosce omnes, qui sunt principales, successio ordine adesse lapidi, ad nauseam Philosophorum libri dicunt. Cur verò Vultur appelletur Philosophicum subjectum, non abs re erit. Ex vulturibus nigri prævalent, rapaces sunt, sed tarde volant, propter corporis molem. Ajunt hanc avem concipere sine masculorum semine, & sine conjunctione

junctione generare, natósque ex iis in multam ætatem procedere ad annum usque centesimum. Nidificant in altis rupibus, nidos nemo attingit. Fœtus ferè cernuntur bini: Auxilio sunt contra serpentes. Euro gravidæ fiunt. Cùm cœperunt ova edere, aliquid adferunt ex Indico tractu, quod est tanquam nux, intus habens, quod moveatur, sonumque subinde reddat, quod ubi sibi apposuerunt, multos fœtus producant, sed unus tantum remanet, qui IMMUSULUS vocatur. Hermodorus Fonticus apud Cœlium testis est, vultures esse omnium animalium innocentissimos, quia nihil prorsus attingant eorum, quæ ferant homines, plantent, alant. Animantium præterea nullam interimant. Volucris quoque, vel mortuis abstineant, quodam cognationis intellectu: Hinc in auguriis præstantissimi habebantur, ut indicant Urbis Romæ primordia. Has vulturum proprietates ferè omnes cùm Philosophicus ales exprimat, hinc non immeritò vultur ab Hermete aliisque appellatur, qui & tardus in volatu & niger colore est; Concipit ex sese: Sic enim Rosarius circa finem; *Et ipse est draco, qui maritat seipsum & imprægnat seipsum & parit in die suo, &c.* Et Rosinus ad sarratant: *Et ipsum est serpens seipsum luxurians, seipsum imprægnans & in die una parturiens, &c.* Diutissimè vivit & superest, seque multiplicat. Quod enim Virgilius de Phœnice ave scribit, huic æquè (quia eadem est) convenit:

Alipedem cervum corvus ter vincit, at illum

Multiplicat novies Phœnix reparabilis ales:

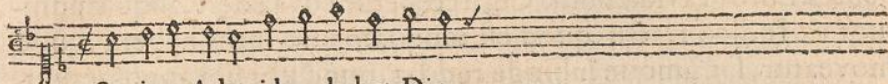
Hujus nidos attingere valdè difficile est: Cum serpente Mercuriali pugnat, eumque vincit, hoc est, Sol cum luna. Ex vento concipitur, & in ventre ejus portatur, & in aëre nascitur. Aëtes lapis lapillum habes intra se sonantem, à multis tot ù dicitur. Unus saltem immusulus in nido Philosinvenitur. Innocentissima quoque avis est Philos, quia nulli nocet, omnibus scientibus prodest, & in auguriis præstantissima. At cur in monte nidificat, & sedens ita clamat? Respondet Rosinus ex Rasi, qui inquit: *Contemplare altissima montana, quæ sunt à dextris & à sinistris, ac ascende illuc: ibi lapis noster invenitur, & in alio monte qui fert omne genus pigmentorum, & spiritus vel species, ibi similiter est: Morianus: Conscendite alta montana, arboribus confixa quia ibi lapis noster invenitur & absconditus est: Et Hermes: Recipite lapidem benedictum, comminuite & lavate lapidem rubeum, de quo extrahitur, qui invenitur in montibus & maxime aliquando in cloacis veteribus.*

DUCH

184 FUGA XLIV. in 7. seu 12. supra. Bassi sola proportione existente.

Durch Betrug Typhon Osirim tödtet/ vnd seine Glieder
zerstrewet/ welche widerumb zusammen bringt die Isis,
so weit berümbt.

Atalanta
fugiens.

Sy ri a Adonidem habet, Dio-
Ægyptus, qui sunt nil nisi Sol Sophi-

ny sum Græcia, O si rim
æ, nil nisi Sol Sophi æ.

Hippom.
seguens.

Syria Ad ni dem ha bet Dio ny sum
Ægyptus, qui sunt nil ni si Sol So phi-

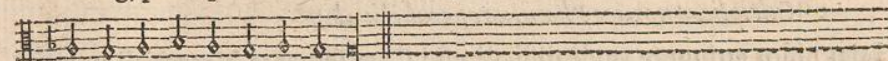

Græ cia O si rim
æ nil nisi Sol Sophi æ.

Pomum
morans.

Sy ri a Adonidem habet, Dio-
Ægyptus, qui sunt nil nisi Sol Sophi-

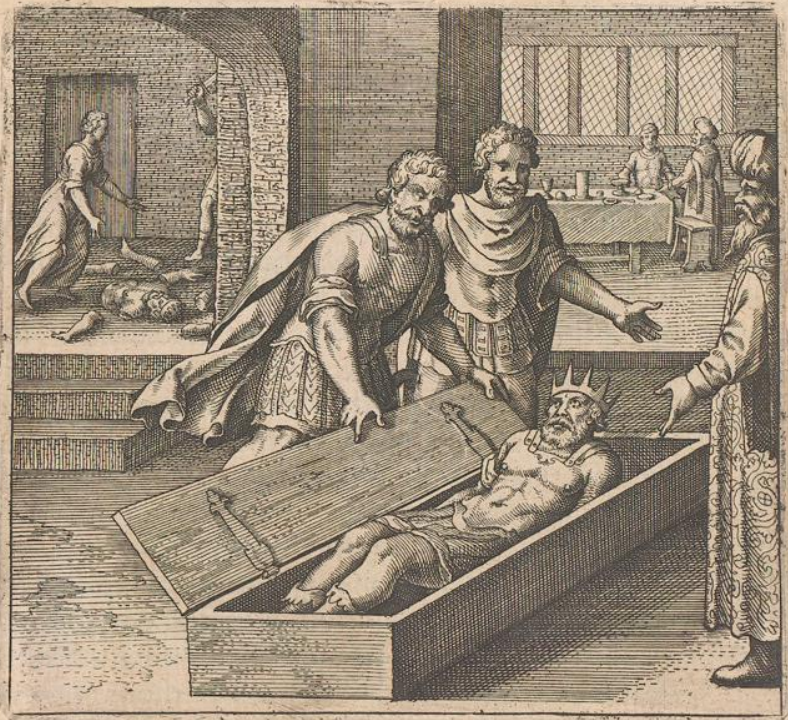
ny sum Græcia, O si rim
æ, nil nisi Sol Sophi æ.

XLIV. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Syrien Adonim hat/ Dionysum Griechen land eben/
Egypten Osirim, so seynd die Sonn den Weisen geben/
Die Isis ist die Schwester/ auch Mutter vnd Osiridis Weib/
Welchs Glieder der Typhon theilt/ sie wider fügt in ein Leib/
Ihm aber gebracht das Glied des Manns / im Wasser verlohren/
Dann der Schwebel vergeht/ so den Schwebel gebohren.

EMBLE-

Dolo Typhon Osyridem trucidat, artusque illius
Hincinde dissipat, sed hos collegit Isis in clyta.

EPIGRAMMA XLIV.

SYRIA Adonidem habet, Dionysum Græcia, Osirim
Ægyptus, qui sunt nil nisi SOL Sophia:
ISIS adest soror, & conjunx ac mater Osiris,
Cujus membra Typhon dissecat, illa ligat.
Defluit at pudibunda mari pars, sparsa per undas,
Sulphur enim, SULPHUR quod generavit, abest.

Aa

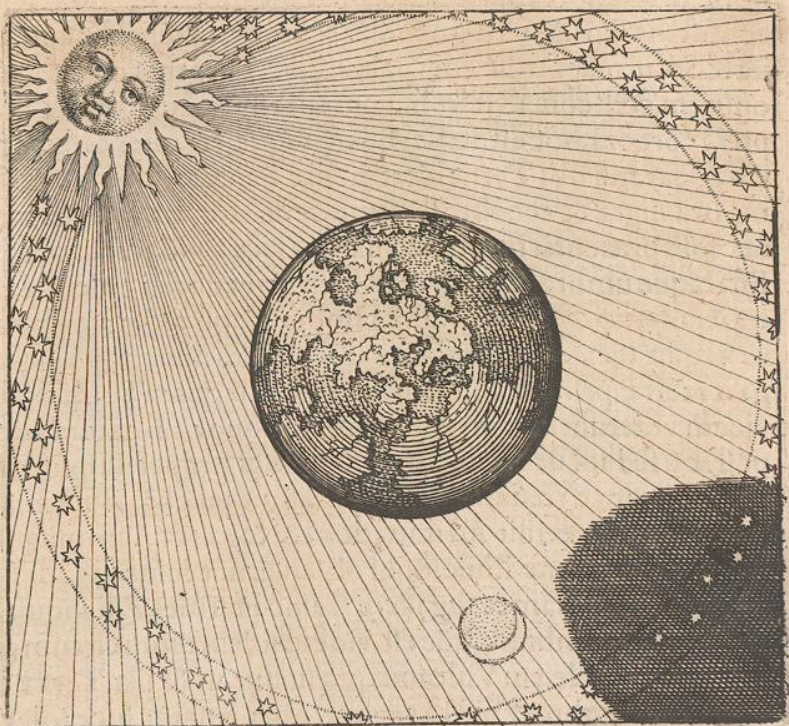
OSYRI-

OSYRIDIS allegoriam alibi, nempe in i. lib. Hieroglyph. ad suam veram originem, quæ Chymica est, reduximus & plenariè explicavimus. Quocirca hic eadem repetere (quamvis eadem de iisdè dici debeât) supervacaneum arbitramur. At nihilominùs discursum hic instituemus parallelum, q̄ intra carceres Antiquæ Chymix (quæ tota poëtis decantata & figurata est) semper versabitur & manebit. Osyridem tu mihi Deum, aut regem Ægyptium persuadebis? Non credam, etiam si persuaseris, ut credam: Longè aliter enim canes, longè aliter (ut est in proverbio) sues olent: Deum planè nego, & tu mihi assentièris, nisi sis Ethnicus aut distortæ à recta ratione opinionis. Regem nec fuisse, demonstratur ex circumstantiis omnib. quæ alibi considerantur: Sol est, sed Philos. cujus nomen cùm illi passim attributum legatur, vulgares, qui nullum alium nisi mundanum illud lumen noverunt, pro eo interpretati sunt. A sole mundi sol Philosophorum denominationem habet, quia proprietates naturæ ab illo sole cœlesti descendentes, aut ei convenientes, continet. Sol itaque Osyris est, Dionysus, Bachus, Jupiter, Mars, Adonis, Oedypus, Perseus, Achilles, Triptolemus, Pelops, Hippomenes, Pollux. Luna verò Isis, Juno, Venus, mater Oedypi, Danaë, Deidamia, Atalanta, Helena: Item Latona, Semele, Europa, Leda, Antiope, Thalia. Atq; hæ sunt compositi partes, quod ante operationem lapis dicitur, & nomine omnis metalli, Magnesia: post operationem, Orcus, Pyrrhus, Apollo, Æsculapius. Adjuncta sunt, Typhon, Python, Aper: Artifex Hercules, Ulysses, Jason, Theseus, Pyrrhous: Labores & pericula innumera, quæ ab his artificibus exantlata fuere. Videantur Herculis labores, Ulyssis errores, Jasonis pericula, Thesei conatus & Pyrrhoi remora. Magnum hoc est materiæ & doctrinæ volumen, per quod Vulcanus, Mercurius & Saturnus omnibus paginis currunt & recurrunt, hic ut pater omnium & causa, sine qua non, ille, ut materia & forma, iste, ut efficiens. Sol ducit sororem lunam in uxorem. Jupiter Junonem, ut Saturnus Rheam, & Osyris Isidem: Dionysus ex matre Semele combusta fulmine Jovis eripitur immaturandus in femore Jovis patris, Æsculapius ex Coronide matre:

Diony-

Dionysus adultus novam vini portionem monstrathominibususq; in Indiam expeditionem suscipiens; Osiris & Triptolemus, frugum seminationem & usum, Æsculapius, medicinæ administrationem: Dionysus Græcis sic dictus, Romanis Bacchus est, Ægyptiis Osiris, Syriis Adonis. Oedypus patrem occidit, & matrem duxit; Perseus avum interemit, Typhon fratrem Osirim, aper Adonim, Ceres nutrix Triptolemi patrem ejus Eleusium; Hippomenes pomo aureo Atalantam vicit, Tanralus pater Pelopis Hippodamiam curtuli certamine obtinuit. Osiris in partes dissectus & ab Iside matre, sorore & conjuge iterum conjunctus fuit. Pelops puer coctus & bullitus humero à Cerere depasto vitæ restitutus, addito humero eburneo: Achilles & Triptolemus sub carbonibus noctu positi, & interdium lacte nutriti sunt, hic à Cerere nutrice, ille à Theride matre: Achilles & Helena Trojani belli causæ fuerunt, hæc ut impulsiva, ille ut efficiens; Helena nata ex ovo est, & in Pelei & Thetidis nuptiis, ex quib. Achilles natus, pomum Eridos, prima causa raptus Helenæ, projectum fuit. Pollux adfuit Argonautis, qui quinquaginta ferè annis ante bellum Trojanum inceptum vixisse præsupponuntur (si vixerint) & Helena cum Polluce ex uno ovo prodiit; Fuit itaque anus Helena, cum raperetur à Paride: Achilli in Elysijs campis Medea nupsit, tum anus edentula: nisi forte sibi juventutem restituit, ut Æsoni, Jasonis patri, & Ceres Pelopi, unde bis pubescens appellatur: Perseus alatum equum accepit à Pallade, eique caput Medusæ in remunerationem attulit, cui Mercurius harpen, & alii Dii alia arma ministrârunt, Triptolemus à Cerere currum cum draconibus alatis: Ex Jovis cerebro Pallade nata Rhodi pluit aurum, ut & Sole concubente cum Venere; Et Jupiter, ut aurum compressit Danaen, ut Cygnus Ledam, ut cuculus sororem Junonem; ut Taurus Europam, ut Satyrus Antiopen, & sic concordantia est in omnibus.

Sol & ejus umbra perficiunt opus.

EPIGRAMMA XLV.

SOL, fax clara poli, non corpora densa penetrat,
 Hinc illi aduersis partibus umbra manet:
 Vilior hac rebus quam vis est omnibus. usu
 Attamen Astronomis commoda multa tulit:
 Plura Sophis sed dona dedit SOL, ejus & umbra,
 Auriferæ quoniam perficit artis opus.

Aa 3

QUEM-

QUEMADMODUM in Palatio rotundo seu formæ sphericæ, uno loco ignis incensus illustrat circum circa omnes parietes superiores & inferiores partes, exceptis iis, ubi mēsa vel tabula in medio consistens suo objectu impediatur & umbram tenebrosam admittat, ita & Sol in magno illo coeli palatio sive Theatro coelato constitutus omnem coeli concavitatem, contenta in eâ diaphana & lucis receptiva corpora, hoc est, stellas quascunque, errantes & fixas, radiis suis illuminat, nisi ubi Terræ intermediæ densitas prohibeat: Ibi enim umbra nigra & tenebrosa, quæ nox dicitur, tam diu permanet, donec solis præsentia fugetur & lux ejus vice fundatur & conspiciatur. Est itaque umbra & nox solaris lucis privatio seu absentia, dies e contra irradiatio & circumfusio. Umbra est, quæ solis aspectum tolerare nequit, idcirco fugiens & se abscondens nunc ab hac, nunc ab illa parte terræ, prout sol est ex opposito. Nunquam Sol & umbra se invicem viderunt, quamvis in momento quovis, si natura admitteret, possent; sed sol ut inimicam sibi audiens semper illi insistit fugienti, nec unquam defessam capere potest, ut pulchrè Buchananus in libro sphericæ cecinit Ad imitationem & exemplum magni illius solis, ejusque umbræ, Philosophi observârunt & suo soli adesse umbram nigram, nebulosam & fugacem: Hinc Hermes, Fili, inquit, extrahe à radio suam umbram, hoc est, vide ut solem tuum circum ducas per primum mobile, cui Vulcanus præficitur, ut & illa Terræ tuæ pars, quæ nunc umbrosâ nocte tegitur, clarâ fruatur luce solari: Nisi enim per motum primum totum Firmamentum coeli cum omnibus contentis singulis diebus naturalibus, hoc est, viginti quatuor horis semel circumduceretur, sed saltem motu suo proprio, secundo & annuo dicto Sol moveretur, qui infra nos sunt Antipodes, ferè semestri temporis spacio noctem habere & nos diem unum contingeret, & post vice versa illos diem & nos noctem: ut si totus annus ex una nocte & die constaret, veluti nunc sub utroque polo hæc vices experimento & ratione verissimæ comprobantur. At providentiæ Divinæ longè aliter visum fuit, quæ ideo duplices motus ordinavit planetarum, primum & secundum, & sic annum in multos dies distribuit:

buit: Umbra autem illa & sol diem & noctem faciunt simul, quod sol per se solus non posset, cujus est illuminare omnia opposita loca & corpora, non autem umbram facere, nisi per accidens suâ absentia. Ita & Sol Philosophicus cum sua umbra facit diem, hoc est, lucē & noctem seu tenebras, nempe Latonam seu magnesiā, cujus umbram ignito pharmaco delendam & comburendam esse tradit Democritus, ut lib. 3. Auræ mensæ patet in initio. Umbrarum utilitas in Astronomicis adeo magna est, ut sine iis illa scientia absolvi vix possit, Chymici quoque suis umbris ascribunt, quod eorum ars ad perfectionem veniat; Quid enim Sol hic sine umbra? Quod pistillum sine campana: Illud quidem facit motum primum, ut sonitus detur, at hæc dat sonitum; illud est plectrum, hæc organum; illud lingua, hoc os magnum: Umbra res vilissima est, non Enti proxima, sic & Philosophorum umbra est quid nigrum nigrius nigro, ut vocant, vel vilius algâ, non propter se, sed hominum opinionem & copiam; Igne quid utilius, quid aqua preciosius, quid terra amabilius, quæ dat flores & amabilia omnia? quid aëre jucundius, quo intercluso, omnia jucunda esse desinunt: Attamen, quia prostant ad hominum usus in latè patentibus suis sphaeris, vilissima censentur, præposterâ imaginatione. Sic & umbra taxatur & communis & Philosophica; Qui in umbris subterraneis diu degunt, si in clarā solis lucem subito producantur, amittunt visum & aciem oculorum; Ita qui in solâ umbra Philosophica morantur & operantur, nec ei solem adjungunt, judicio & oculis mentis privantur: effectūque frustrantur. In meridiem sole cœlesti elevato major est calor, est & minor umbra; sic quoque hic calore aucto diminuitur umbra & è-converso; Incipiendum itaque sole à meridionali latere ad nostrum verticem sei terum flectente, in Capricorno; & prima operatio usque ad Arietem erit absoluta, tum incipit opus mulierum, usque ad Leonem; & post labor ex labore provenit, donec annus capite caudam apprehendat, ut anguis, hoc est, absolutus sit.

Zween Adler/ einer von Osten/ der ander von Westen
kommen zusammen.

Prima vox incipiat ab initio:

*Atalanta
Fugiens.*

Jupiter è Del phis a qui las misisse ge mel las.
Pla gas asque du ci oc as o E ad Fer tur

Secunda à fine, & canat versus initium.

*Hippom.
Sequens.*

Fertur ad E o as occiduasque pla gas.
las mel ge misisse las qui a phis Del è Jupiter

*Pomum
Morans.* Retrogre-
dere.

Jupiter è Del phis a quilas mi fisse gemel las
Plagas occi duas que E o as ad Fer tur

XLVI. Epigrammatis Latini versio Germanica.

S Er Jupiter von Delphis zween Adler hat aufgesendet/
Gegen Auffgang vnd Niedergang so fern die Erd sich endet/
Diaweller das Mittel der Erden wolt wissen vnd verstehen/
Welch (wie man sagt) zugleich zu Delphis wider gesehen/
Es seynd aber zween Schein/ dieser von Osten vnd der von Westen/
Welche zusammen kommen vnd in ein n sich befesten.

EMBLE-

EMBLE-
EMBLE-

Aquilæ duæ, una ab ortu, altera ab occasu conveniunt.

EPIGRAMMA XLVI.

JUPITER è DELPHIS aquilas misisse gemellas
 Fertur ad Eòas Occiduásque plagas:
 Dum medium explorare locum desiderat Orbis,
 (Fama ut habet) Delphos hæc redière simul.
 Ast illa lapides bini sunt, unus ab ortu,
 Alter ab occasu, qui bene conveniunt.

Bb

APOLLINEM

APOLLINEM antiquissimum ex Vulcanonatum, Athenarum custodem tradit Cicero lib. de natura Deorum. Quæ quidem opinio, si ut debet, ad allegoriam transferatur, est verissima; Quia Vulcanus Solem Philosophicum, qui Apollo est, producit. Sed prævaluit, quod ex Jove natus sit; Cùm verò Latona utero gestaret gemellos Apollinem & Dianam, quos ex Jove conceperat, Juno Zelo-typha Pythonem horrendæ vastitatis serpentem immisit, qui gravidam prosequeretur & vexaret. Mulier misera post diutinos errores tandem navigio delata in insulam Ortygiam, ad sororem suam Asteriem, quæ in ea regnabat: Cùmque ea insula ferè tota mari inundaretur, parturienti Latonæ locum dedit, unde Delus dicta, quæ Ἀδελος erat antea. Ibi igitur enixa pueros; prima prodiit ex utero Diana, eaque se obstetricem matri in partu fratris Apollinis laboranti præbuit; Unde factum est, ut prægnantes in puerperio ejus Numen invocarent, eamque vel Lucinam vel Ilithyiam vocaverunt, quod lucem natis infantibus apertis eorum oculis ostenderet: Apollo igitur natus, & adultus Pythonem matris vexatorem sagittis confecit & Cyclopes occidit, quod fulmen Jovi fabricassent ad interficiendum ejus filium Æsculapium, quem Jupiter fulminatam ad inferos detruxit, propterea quod Hippolytum ab equis discerptum in vitam restituisset. Hæc esse merè Chymica multis in locis demonstravimus. Latona enim, Cynthia, Apollo & Python, sunt requisita artis, quæ eo modo se habent invicem, ut narratum est. Cùm verò hæc ab antiquissimis Poëtis, ut Orpheo, Lino, Musæo, Homero, scriptis vulgata essent, apud ignaros occasionem religioni & venerationi Apollinis præbuerunt. Hinc in multis locis Europæ & Asiæ cultus est Apollo, eique erecta templa innumera. Præcipuè verò Delphis antiqua religione venerandum habuit templum, in quo statuæ plurimæ ex auro solido & argento magni ponderis & artificii à regibus & principibus repositæ erant, cum aliis donariis preciosissimis, quæ ab omni status hominibus religionis causa in sacra-riis recondita erant. Pausanias refert sceleron aheneum artificii admirandi appensum tholo templi fuisse ab Hippocrate. Apollini quoque

quoque sacratus fuit ille celebris tripes, à Pelope, dum uxorem Hippodamiam duceret Oenomai regis Elidis filiam, quem Tripodem fabricarat Mulciber & Pelopi donaverat. Hic in medio templi erectus erat, in quo insidens Pythia afflatum Dæmonis erumpentis è profundo hiatu excipiebat, quo correpta vaticinabatur, & responsa dabat sciscitantibus rerum futurarum eventus. Fuere autem Delphi in Bœotica ad radices Parnassii siti. Templo vicinus fuit fons fatidicus, Cassiotis, cui si faces ardentes admoverentur, eas extinguebat: si procul essent remotæ, subito accendebantur, & flammam accipiebant. Ejusque fontis aqua pota vim vaticinandi præbebat, sed tamen brevioris vitæ reddebatur ejus aquæ potores. Cum itaque concursus fieret ex omnibus Europæ, Asiæque partibus ad oraculum Delphicum, poëtæ eum locum, nēpe Parnassum esse in medio terræ fabulati sunt; idque ab exemplo Jovis probarunt, qui duab. aq. lis emissis id experimentatus fuerat: Verum cum hæc res historiæ fide non nitatur, non à veritate alienum est, eam chymicis ascribere, præsertim cum totus Apollo, ut dictum, sit chymicus origine, licet dæmon postea hominum superstitionem sub eo nomine confirmarit & vaticinia dederit. Duæ aquilæ sunt duo lapides, ex quib. unus ab oriente, alter ab occidente venit; quæ Philosophi multis modis demonstrarunt. Illas Jupiter emisit, utpote suas armigeras. Aquila autem Apollini seu Soli amica videtur, quia pullos suos probat ad Solem, quem si sustinere nequeant, ut degeneres excludit. Ejus pennæ aliis reb. cōsertæ dicuntur non putrescere, & aliarum avium pennas devorare, facillè in aurationem admittere. Non senio, nec ægritudine moritur, sed fame. Crescens nostræ superioris ad uncitas impedit, ne cibum queat capere; quâ abjectâ in fontem ter se mergit, eoque modo redire fertur ad juventutem. Hinc Psalmographus: Renovabitur, ut aquilæ, juvenus tua: Ex volatilib. nunquam fulmine tangitur. Pugna est illi in draconem, qui propterea ejus ova confectatur: Quæ omnia ejus naturæ munera causam præbuerunt, cur Philosophi aquilam in arte sua prædicent, eique lapidem assimilent, cujus rei cum innumera exempla in libris eorum sint obvia, hæc plura non adferemus.

Der Wolff vom Aufffgange/ vnd der Hund vom Nidergange
 Kommende/ haben sich vnter einander gebissen.

*Atalanta
 fugiens.*

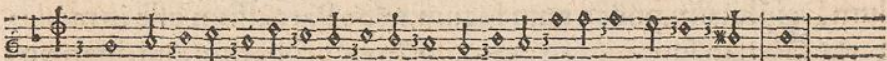

Hinc u bi Sol ori tur lu pus
 Mer gi tur inde ca nis qui du o

advenit, Ast ubi Pon to
 bile tu ment, qui duo bile tu ment.

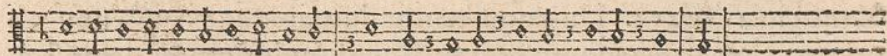
*Hippom.
 sequens.*

Hinc, ubi Sol oritur lupus advenit, ast ubi Ponto, ubi Pon to
 Mer gitur inde canis, qui duo'bile tument, qui duo bile tument.

Incipe in nota II. & retrogradere.

*Pomum
 morans.*

Hinc ubi Sol oritur lupus ad-
 Ponto, Ponto ubi ast venit
 Mergitur inde canis, qui duo
 tument, tument bile, tument bile.

XLVII. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Der Wolff von Aufffgang der Sonnen/ aber der Hund kompt gelauf-
 Vom Nidergang/ diese beyd haben der Galln ein hauffen/ sen/
 Der hat diesen/ vnd dieser jenen im grossen Zorn gebissen/
 Vnd haben ein den andern mit Wütigkeit zerrissen/
 Es seynd zween Stein/ so werden vmbsonst etnem jeden gegeben
 An allen Orten vnd Zeit/ die behalt du gar eben.

EMBLE-

Lupus ab Oriente & Canis ab Occidente venientes se
invicem momorderunt.

EPIGRAMMA XLVII.

Hinc, ubi Soloritur, Lupus advenit, aſt ubi Ponto
Mergitur, inde canis, qui duobile tument:
Hunc is, & hic illum, ſtimulante furore momordit,
Et rabidus riſtu viſus uterque fuit.
Sunt gemini hi lapides, gratis qui dantur ubique,
Omnibus atque omni tempore, quos teneas.

PHILOSOPHI multis in locis duorum meminere lapidum gratis nobis datorum, ut Isaac, Arnoldus & alii, inter quos Avicenna dicite eos in stercore jacere abjectos, neglectos vulgò, qui si conjungantur, perficiant magisterium: Quidam attollunt Mercurium occidentalem, qui prætulit se auro & illud vicit? Verùm omnium optime Author cõsiliu conjugii solis & lunæ ex Aristotelis Epistola binos describit lapides, ubi dicit: *Quod hujus artis duo sunt lapides, principales, albus & rubeus mirabilis naturæ: Albus in occasu solis incipit apparere super facies aquarum, abscondens se usque ad mediam noctem & postea vergit in profundum: Rubeus verò ex opposito operatur, quia incipit ascendere super aquas in ortu solis usque ad meridiem & postea descendit in profundum.* Hi itaq; lapides sunt ante dictæ aqlæ à Jove Delphis emissa; Hi quoque sunt lupus & canis, ex diversis seu oppositis terræ plagis venientes, quorum unus momordit alterum, & ambo rabioli facti sunt, vel ut testatur Rhasis in Epistola: Hi lapides sunt verissimum Bezoar ex quibus præstantissimum mittit India Orientalis ex ferarum ventre depromptum, aliud sed minoris efficaciam dat India Occidentalis, Peruana, ex cicuribus animalibus acceptum; Sic oriens dat lupum atrocissimum, occidens canem hominibus familiarem, hoc est, Sulphur ab Eoo, Mercurius ab Hesperio tractu venit; ex quibus hic mollis & tractabilis, illud cholericum & iracundum existit: Qui duo quàm primum se invicem offendunt, in mutuos morsus incidunt: Canis verò magnitudine insignis primam victoriam obtinet prostrando lupum & semianimem reddendo: At lupus vires recolligens post canem dejecit eique dejecto instat usque ad interuentionem; Interim non minora vulnera nec minus lethalia, quã intulerat cani, ab eo recipiens, donec se mutuis conficiant & interimant moribus: De lupo Rosinus ad Euthiciam, inquit *quod sit miles victor duorum roboratus multi precii & intensissimi roboris, perforas corpora, cum iis obuiat, & est albus apparitione, rubens experimento, estq; mas qui lunam duxit in uxorem, quem nonnulli putant aurum esse preciosissime cõnexionis, cujus congelatum nunquam dissolvitur, neque vestigia delentur quod Deus sanctis Philosophis & electis largitus est.* Scito, quod natura cepit

com-

comparem ut inimicum. Hac ille. Et mox quod sulphur, inquit, fortissimum est & ad versus ignem pugnant quod continet & continetur: Ex his namque conjunctis color preciosissimus exit. & nunquam potest sulphur, quod naturaliter fugit, postea fugere eo quod perforavit illud anima similiter & perforavit & mixta est anima tinctura corpori, & corpus animam continuit & naturale fugere prohibuit. Et deinde querenti, quis lapidum sit fortior, respondet: Lapis qui non est lapis fortior est altero inimico: rubrum verò est fortius illo quod sua fortitudine socios roboravit. Lupus itaque Orientalis fortior est cane occidentali, quamvis victoria non potiatur effectu, sed una cum inimico occidat: Ex utrisque verò fit venenum tingens: Differentia inter lupum & canem exigua est, cum molossus seu prægrandis canis lupinam formam & speciem ostendat, ita ut lupus origine, sed longa progeneratione cicur factus videatur: Eodem modo sulphur & mercurius parùm differunt inter se, quia illud ex hoc, vel hic ex illo ortum ducat: Mercurius quidem sulphur genuit, at sulphur Mercurium purgavit & talem reddidit: De his idem Rosinus, dum quærit Unde veniat ejus color? respondet, ex ejus intensissima amaritudine. Et illa Unde venit ejus amaritudo & intensio? respondet, ex ejus metalli impuritate: Et illa: nunquam ejus color rubeus supereminet? respondet: Etiam: Et illa: nunquam etiam est igne calidior? respondet: ignis ad respectum illius est tanquam aqua ad respectum ignis. Et illa: Igne nè est fortior? respondet non. Et illa: Quare ergo asseris, eum igne esse fortiorem? Respondet, eò quod ignibus sibi ipsis obviantibus alter alterum comedit. Patet itaque quod alter alterius alimentum fiat & cibus, & quantum uni decrescat tantum alteri accrescat, donec accrescens prævaleat & draco serpentem devorârit: In magnis præliis sæpè contingit, ut stragem majorem passicampum & victoriam obtineât; Ita & canis quavis prostratus non tamen victus occubuit omnino, cum hostem adeò strictè teneat, ut ille absque hoc vivere, ne hic absque illo mori possit.

Der König von getrunckenem Wasser bekompt ein
Kranckheit/ von Ärzten aber curiret,
die Gesundheit.

*Atalanta
fugiens.*

Diviti is populisque potens Rex fontis amavit, amavit, Porta-

ri à servis, quas sibi poscit, aquas, quas si biposcit aquas.

*Hippom.
sequens.*

Divi ti is populisque potens Rex fontis amavit, amavit,
Portari à servis, portari à servis, quas sibi poscit, aquas.

Verte hanc vocem, & incipe à principio in clave d. ad finem.

*Pomum
morans.*

Portari amavit, fontis Rex potens populisque Divi ti is

aquas poscit sibi quas à servis

XLVIII. Epigrammatis Latini versio Germanica.

L Zum König von Gut vñ Leuten mächtig ein Brunnwasser für allen/
So er den Dienern beföhl zubringen/ thät gefallen/
Dise trunck er off/ biß daß er davon die Adern fund beschwerd
Ganz vngestalt/ von Ärzten berümpft auffgenommen werd/
Von welchen wie er purgiret durch Schwitz/ Stuel vnd auch durch den
Wie Rosen seyne erscheint seine Wangen roth zur Stund/ (Wund/

EMBLE-

Rex ab aquis potatis morbum à medicis curatus
sanitatem obtinet.

EPIGRAMMA XLVIII.

Divitis populisque potens Rex fontis amavit,
 Portari à servis quas sibi poscit, aquas:
 Has bibit & rebibit, venas mox inde repletus
 Discolor à claris suscipitur medicis;
 A quibus ut purgatus erat sudoribus, alvo,
 Orèque, mox tincta est utraque malarosis.

Cc

Xer-

XERXES ille potentissimus Persarum rex, cum per sicca & inculta
 loca sub æstu exercitum duceret sitibundus haustum aquæ tur-
 bidæ à quodam milite oblatum non respuit, sed gratissimè bibit,
 portantemque id donarii munere amplissimo ornavit. Et sanè si quis
 hoc ipso tempore (ut quorundam historia recentissimæ testantur)
 per fines Persiæ peregrinetur, rarissimè fontes aquæ dulcis invenire
 dicitur, cum aquæ stagnantes sint falsæ, ac ipsum solùm in superficie false-
 dinem offerat copiosissimam: Eo modo Rex, cujus meminerunt
 Philosophi siti vexatus, mandavit aquæ dulcis sibi copiam fieri; quã
 allatam bibit ad satietatem; veluti ex Merlini allegoria cuius con-
 stat. Curatio regis ægri & discolorati suscipitur à medicis diversis:
 Ægyptii suis medicinis propinatis moverunt humores adhuc cru-
 dos, quos Hippocrates prius concoctos purgari debere asserit, nisi
 sint fluxibiles & vagi. Tum enim mox edacendi sunt, ne in partes
 aut viscera nobiliora fortè impetum faciant & ruant. Hinc regi sym-
 ptomata periculosa, utpote lipothymia & syncope obvenerunt. A-
 lexandrini verò medici, postremò advenientes in morbo chronico,
 feliciores sunt habiti, qui regem pristinæ sanitati restituerunt. Tanto
 mederi regi est operæ precium, qui medico suo sanus factus benevo-
 lam præbet manum & faciem serenam. Legimus multorum cura-
 tiones optimè fuisse recompensatas à regibus diversis, uti Democri-
 dis à Polycrate Samiorum tyranno talentis duobus, Erasistrati (quẽ
 Plinius scribit, fuisse discipulum Chryssippi, ex Aristotelis filia geni-
 tum) propter Antiochum regem, ex amore Stratonices novercæ æ-
 grum sanatum, centum talentis à filio ejus Ptolemæo, ut Jacobi Co-
 cterii, medici Galli regis Ludovici II. à quo quatuor millia coronato-
 rum singulis mensibus pro stipendio accepit, aliorumque recentio-
 rum non faciamus mentionem; sed hujus regis sanatio adhuc longè
 majori mercede aut præmio recompensatur. Ita enim apud Rosa-
 rium Hermes & Geben; Qui hanc, inquit, artem semel perfece-
 rit, si deberet vivere mille millibus annis, & singulis diebus nutrire
 quatuor millia hominum, non egeret. Hoc confirmat Senior, dicẽs:
 Est ita dives habens lapidẽ, de quo Elixir fit, sicut qui habet ignem,
 potest

potest dare ignem, cui vult, & quando vult, & quantum vult sine suo periculo & defectu. Democriti pater adeo dives fuit, ut exercitui Xerxis Epulum dederit, & Pythius quidam opulentissimus obtulit eidem stipendium totius exercitus & commeatum ad menses quinque, si modo unum ex quinque filiis, natu minorem, qui suae senectutis effectus solatium, ne in castra regia ire cogeretur, domi retinere liceret; sed barbarus rex indignissime petitionem Pythii ferens, quum minorem natu filium in duas partes dissectum, utrumque ad viam regiam adigi, per quam totus exercitus transiturus erat, ut annotat Sabellicus lib. 2. Ennead. 3. Sed horum divitiæ nihil ad opes hujus Regis, quæ sunt absque dimensione & numero. Hunc sanatum & ab aquis liberatum Reges omnes, & potentes aliarum regionum honoraverunt & timuerunt. Et quando volebant videre de mirabilibus ejus, ponebant in crucibulo unciam unam Mercurii bene loti & projiciebant de super tanquam unum granum milii de unguibus vel de capillis aut sanguine suo, & sufflabant leviter cum carbonibus, dimittebant eum in frigidari cum eis, & inveniebant lapidem, qualem scio. Hic est ille, cujus Bernhardus Comes meminit, quod sex suis aulicis tantumdem regni det, quantum ipse possidet, si modo expectent, donec ipse in balneo juventutem recuperarit, & vestibus variis, nempe thorace nigro, indusio albo & sanguine purpureo ornatus sit; tum enim singulis de sanguine suo daturum, ipsosque suorum divitiarum participes facturum se pollicetur.

Ec ij Das

204 FUGA XLIX. in 5. supra. vertendo Basin seu fugientem vocem
 & incipiendo ab initio in d. sic vertendo simplicem
 & incipiendo in fine g.

Das Philosophische Kind erkennet drey Vätter/
 wie der Orion.

Atalanta
 Eugiens.

bulam pellem in Hermes & Vulcanus, Phœbus, narratur Fabula.

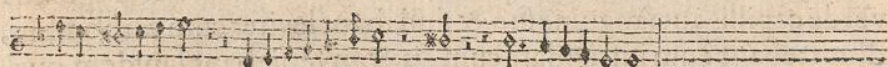
verte hanc vocem, & incipe
 ab initio d.

bu bu lam se mi na quod fu erint.

Hippomen.
 sequens.

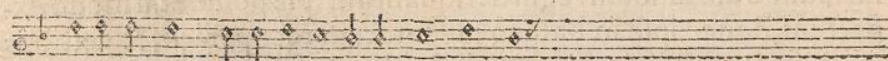

Fabula narratur, Phœbus Vulcanus & Hermes in pellem

bu. bu lam se mi na quod fu erint.

Pomona
 Morans.

fuerint quod semina bubulam pellem in

Incipe à fine, & verte hanc vo-
 cem in g, descendendo in a.

Hermes & Vulcanus Phœbus, narratur Fabula

XLIX. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Das Phœbus, Mercurius vnd der Zewerott/wie Fablen zeigen an/
 Haben in ein Kindes Haut/sein kräftigen Samen gethan/
 Vnd seynd drey Vätter zugleich geworden des grossen Orions,
 Also sagt man/das da seynd drey Vätter der Weisheit Sohns/
 Denn die Sonn der erste/Vulcanus der ander wirt erkennet/
 Vnd der Künstler der dritt/dessn Vatter ist genennet.

EMBLE-

Infans Philosophicus tres agnoscit patres, ut Orion.

EPIGRAMMA XLIX.

Fabula narratur, Phœbus, Vulcanus & Hermes
 In pellem bubulam semina quod fuerint;
 Trésque Patres fuerint magni simul ORIONIS:
 Quin Sobolem Sophia sic tripatrem esse ferunt:
 SOL etenim primus, Vulcanus at esse secundus
 Dicitur hunc præstans tertius arte pater.

CC 3

MULIE

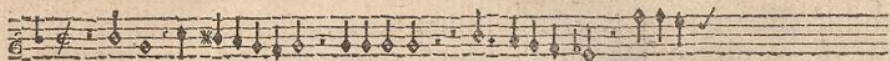
MULIERES, quæ se variis prostituunt viris, rarò sobolem vivacem concipiunt ex confusione diverforum seminum: Natura enim in generatione hominis & animalium plætorumque non admittit superfœtationem, nisi fortè rarissimè: Hinc ex unico patre & matre proles quæcunque nascitur, sive sit una aut plures, ut quoque ex historiis & eventu aliter judicantium patet, in primis Margaritæ illius Hermanni comitis Hennebergiæ uxoris, quæ anno 1276. trecentos & sexaginta quinque enixa est puerorum, quorum omnium baptifatorum, & masculorum, Johannis, foeminarum Elisabethæ nomine vocatorum, post demortuorum sepultura in Lausdunensi templo, uno miliari distantè Haga comitum versus mare, in Hollandia, adhuc cum pelvi ærea, in qua baptizati sint, & inscriptione historiæ, adhuc visitur: causam dicunt, quod Comitissa videns pauperulam mulierem gemellos in ulnis gestare, eam adulteram vocârit, quasi impossibile sit, ut plures liberi uno conceptu ex uno viro, sed ex diversis, necessariò ederentur: Unde imprecatione facta à paupere, quæ se ab eo crimine puram noverat, quotquot dies in anno sunt, tot ipsa concepit in utero uno tempore & ex uno viro: Miraculum hoc quidem est, at naturale opus, quod ex divina ultione contigit: In opere autem Philosophico quod alias naturæ adversum est, faciliè admittitur sub allegoriæ vestimento: Hic enim unus foetus tres dicitur habere patres vel etiam binos, ut & matres. Hinc Raymundus, ut citat Rosarius, noster, inquit, infans habet duos patres & duas matres: & quia ipse charè nutritus est ex tota substantia in igne, propter quod nunquam moritur: Ita Dionysus seu Bacchus bimater appellatur, quem immaturum combustâ matre ex ejus vêtre eripuit & femori suo insuit, ut pater mater factus sit: Sed hæc magis declaratur in Orionis conceptu, q̄ ex Apollinis, Vulcani & Mercurii commixtis seminibus in pelle bubula inclusis per octo menses, natus dicitur: Monstruosa hæc essent omnino, non tantùm fabulosa, nisi arcanum naturæ sub his involucris lateret, non omnib. obvium. Lullius in Theorica testamenti eidem foetui Philosophico tot & ferè eisdem attribuit patres, nempe Solem, qui est Apollo

sive

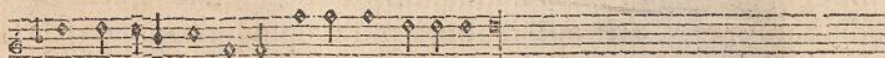
five Sol celestis est primus hujus generationis author, qui virtute sua inenarrabili & occulta seu astrali operatur in materiam quandam Philosophis notam, tanquam in matricem mulieris, in eaque producit filium seu foetum sibi similem, cui postea sua arma & insignia virtutum, paterno jure, tradet & relinquet, hoc est, immatura maturandi & non tincta nec purgata, tingendi & purgandi potentiam. Quicquid enim Sol in mille annis perficit, hoc filius ejus in dimidia hora præstabit; Propterea ut vis millicuplo fortior in eo fiat quam in Sole, pater eum Vulcano in disciplinam tradit & artificio simul, ut ab his ejus generosa indoles excolatur & viribus multiplicetur; siquidem constat à teneris assuescere multum esse: Sic Achilles Jason, Hercules Chironi erudiendi fratre traditi eandem ob intentionem. Milo enim Crotoniata, qui puer vitulum gestavit, vir bovem sustulit ex consuetudine. Non injuriâ autem, præter Solem, Vulcanus & artifex hujus pueri vocantur patres, quia primus ut esset, hi ut talis & tantus, effecerunt: Nec verò æquivalens didactron magistris solvi potest ob institutionem, ut nec præmium parentibus ob generationem. Hi corpus, illi animum concinnant. Si animus potior est corpore, nec illis minor referenda est gratia, quam his. In Orionis verò ortu Mercurius materiam, Apollo formam, & Vulcanus calorem seu efficientem causam externam præbuit. Sic quoque in opere Philosophico fieri convenit, ut tres patres in unam sobolem conspirasse videantur, in qua Philosophorum sint delitiæ.

Der Drache hat das Weib vnd sie ihn umbgebracht/
vnd werden beyde mit Blut vbergossen.

*Atalanta
Fugiens.*

Alta veneno fo fodiatur tum ba Draconi

Cui mulier nexu fit bene vineta su o.

*Hippom.
Sequens.*

Alta veneno fo fo diatur tum ba

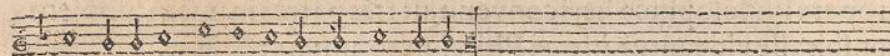

Draconi Cui mulier nexu fit bene vineta su o.

*Pomum
Morans.*

Alta venenoso fodiatur tumba Draconi

Cui mulier nexu fit bene vineta suo.

L. Epigrammatis Latini versio Germanica.

Las graben ein Grab tieff dem giftigen Drachen/dem das Weib
Sol werden verbunden festiglich an ihrem Leib/
Dieweiler/wie der Mann mit ihr der Liebe geniesßen werd/
Stirbet sie vnd wirt zugleich mit ihm begrabn in die Erd/
Daher er auch stirbet/vnd wirt mit rothem Blut begossen/
Dis ist deines Wercks wahrer Weg vnderdrossen.

EMBLE-

EMBLEMA L. *De secretis Natura.*
Draco mulierem, & hæc illum interimit, simulque
sanguine perfunduntur.

209

EPIGRAMMA L.

Alta venenosofodiatur tumba Draconi,
Cui mulier nexu sit bene vinceta suo:
Ille maritalis dum carpit gaudia lecti,
Hæc moritur, cum qua sit Draco tectus humo.
Illius hinc corpus morti datur, atque cruore
Tingitur: Hæc operis semita vera tui est.

Dd

DRACO-

DRACONUM mansio in cavernis terræ est, hominum verò supra terram in aëre proximo; quæ duo sunt elementa contraria & jubentur à Philosophis congiungi, ut actio unius in aliud fiat: Per mulierem verò alii intelligunt, ut Basilius clave 2. *Non enim utile est, inquit, aquila nidum suum in alpihus ponere: Nam pulli ejus præ frigore nivis in summitate montium morerentur: Quod si verò aquila draconem frigidum qui suam habitationem in petris longo tempore habuit, & ex terra speluncis proreperit, addas, ambòsque in infernalem sellam ponas, tum Pluto ventum afflabit, & ex frigido dracone igneum spiritum volatilem eliciet, qui suo magno calore aquile pennas cumburet, ac sudorificum balneum excitabit adeo ut nix in summis montibus colliquescat, & aqua fiat; quo minerabile balneum bene præparetur, & regi fortunam ac sanitatem tribuat.* Admirabile sanè est, quod draco frigidus spiritum ignem de se mittit; Id tamen verum esse experientia declarat in serpentibus combustis, qui flammam venenosam assistentes inficientem emittunt. Nec frustra dracones thesaurorum chymicorum custodes flammivomi dicuntur, ut aurei velleris, hortorum Hesperidum, Cadmi, & his similes. Degit autem hic draco in angustiis petrarum subterranearum locis, quem ibi capere oportet, & aquilæ seu mulieri adjungere, huic in sepulchro, illi, si mavis, in nido: Natura enim draconis est aliàs, ut insidietur ovis aquilinis, cumque aquila internecinum bellum gerat. Draconem aliquando amasse puellam, cumque ea concubuisse, ex Græcis scriptoribus sunt, qui tradant. Quid mirum igitur, si Philos. velint, draconem suum cum muliere in una caverna cõcludi debere: Greverus dracones rubeos & nigros in imâ montis voragine conjungit, igneque adurit, & pereuntibus nigris, dicit montis custodem, undique illos conquirere, & in montem inferre. Merlinus in sua visione (nisi illa sit supposititia) mentionem facit draconis albi & rubei; Hi dracones, quicumque sint, sive una sit mulier, seu draco foemina, in se invicem agunt, donec utrique moriantur, & sanguinem emittant ex vulneribus, quo perfunduntur: Intelligitur verò hîc per draconem elementum terræ & ignis, & per mulierem, aëris & aquæ; Unde Clangor buccinæ dicit, *quod draco est materia in fundo remanens*

post distillationem aqua ab ea: Et ex Hermete: Aqua aëris inter cælum & terram existens est vita uniuscujusque rei. Ipsa enim aqua solvit corpus in spiritum, & de mortuo facit vivum, & facit matrimonium inter virum & mulierem. Etenim totum beneficium artis facit: De terra quoque sic inquit. Et intellige adhuc, quod ista propria terra quam calcamus non est verum elementum, imò est elementata à suo vero quinto elemento: Nec recedit quinta substantia elementalis à suo corpore elementato de quo terra est formata. Et mox. Sed in centro terre est virgo & elementum verum, quod ignis non poterit ardere: Hic est draco, de quo loquimur, in centrum usque terræ se insinuans, ubi cum magnus sit calor æstum flammeum intra se concipit, quo mulierem seu aquilam comburit. Mulier verò vel aquila, aqua est aëria; quam nonnulli aquilam albam seu cœlestem vocant, & ex Mercurio vulgari, vel salibus sublimatis conficere satagunt, sequentes in eo ductum quorundam cæcorum in hac arte, lynceos se simulantium; Sed amen dico tibi, inquit Bernhardus Comes in Epist. quod nulla aqua naturali reductione speciem metallicam dissolvit, nisi illa, que permanet ei in materia & forma, & quam metalla ipsa possunt recongelare: Et mox. Nec corporibus pertinet aqua in solutionibus, que iis in congelationibus non permanet: Et paulò post: Amen dico tibi, quod oleum naturas naturaliter incensans & conjungens ac naturaliter introducens medicinam in alia corpora tingenda, non componitur ex alio extraneo, sed tantum ex visceribus corporis dissolvendi: Aquila itaque & mulier, nec non draco actotius ferè artis arcana hoc percepto, intelliguntur, quæ fortè nimis aperto naturæ gremio hæctenus doctrinæ filiis exposuimus & declaravimus, ut hinc DEO SIT GLORIA.

INDEX FVGARVM ATALANTICARVM.

FUGÆ in 2.

10. *infra* in b. & a.
 12. *suprà* in a. & b.
 28. *suprà* seu 9. in g. & a.
 29. *infra* seu 9. in a. & g.

In 3.

7. *suprà* vel 10. in f. & a.
 15. *infra* in a. & f.
 17. *suprà* in f. & a.
 20. *suprà* in d. & f.
 39. *suprà* vel 10. in g. & b.
 41. *infra* in g. & e.
 50. *infra* in b. & g.

In 4.

1. *infra* in d. & a.
 3. *infra* in d. & a.
 4. *suprà* in d. & g.
 6. *infra* in g. & d.
 13. *suprà* in a. & d.
 21. *suprà* in a. & d.
 31. *suprà* in a. & d.
 42. *suprà* in a. & d.

In 5.

2. *infra* in d. & g.
 5. *suprà* in a. & d.
 9. *suprà* in b. & f.
 16. *suprà* in d. & a.
 22. *suprà* in d. & a.

23. *suprà* seu 12. in g. & d.

24. *suprà* seu 12. in d. & a.

25. *infra* seu 12. in d. & g.

33. *suprà* in g. & d.

33. *infra* in d. & g.

43. *infra* in d. & g.

44. *suprà* in d. & a.

48. *suprà* in d. & a.

49. *suprà* in d. & a.

In 6.

11. *suprà* in f. & d.

19. *infra* in d. & f.

38. *suprà* in b. & g.

40. *infra* in d. & f.

In 7.

18. *suprà* in g. & f.

30. *infra* seu 14. in f. & g.

35. *suprà* in g. & f.

36. *infra* in f. & g.

In 8.

8. *suprà* in d. & d.

14. *infra* in d. & d.

26. *infra* duplici in d. & d.

27. *suprà* in d. & d.

34. *infra* in d. & d.

37. *suprà* in g. & g.

45. *suprà* in d. & d.

47. *suprà* in g. & g.

F I N I S.

Mo-

M O N I T I O
A D P H I L O M U S I C U M .

Optavi equidem antehac Prometheum potius, quàm Epimetheum agere; Ideoque omnia, quæ ad fugas illas musicales spectant summâ diligentia scripsi & revidi: Verùm bene deliberata interdum malè cadunt: Atque sic dum ipse absum, notæ pleræque harum fugarum, nescia quomodo, sunt transposita & non ut optandum esset, correctè impressæ: ideo hic monitionem emendativam præcipuè cantilenarum præcedentium ponere cogor: Quilibet Musica peritus animadvertet facillè, etiam me non monente, fugas singulas in omnibus sibi similes esse debere in valoribus, ascensu & descensu singulorum notarum, nisi quod una vox aliam sequatur in diversis clavibus; Hinc erratum Typographicum ipse emendare poterit, si alicubi quid aliter quàm rectè positum, occurrerit: Interim pro exemplis mendas nonnullas, quas obiter percurrrens notavi, hic (licet præter modum Musicæ) ponam:

In Fuga 2. pagina 16. lin. 3. nota quarta sit semiminima, nõ in clave a. sed in d. supra text. Romulus.

In Fuga 6. pag. 32. linea 1. nota sexta sit semibrevis in clave c. supra text. pingui.

In Fuga 9. pag. 44. lin. 1. nota 19. sit semibrevis in clave f. supra text. aurea.

In eadem fuga, lin. 3. nota 15. semiminima in clave a. omnino deletatur, ut superflua:

In fuga 11. pag. 52. linea 1. nota quinta in clave g. non debet esse, emibrevis, sed minima, supra textum, sobolem.

Ibidem, lin. 2. nota 2. in clave g. non sit minima, sed semibrevis, supra textum, fert;

In fuga 12. p. 56. lin. 3. nota 13. in clave 8. sit fusa cum puncto præcedenti: nota semiminima, supra text. Heliconæ.

Ibid. lin. 4. nota 15. non sit semiminima, sed minima, in clave d. supra text. perendus.

In fuga 13. pag. 60. lin. 4. nota prima sit minima in clave e. ad text. Inde.

Fuga 14. pag. 64. lin. 2. notæ 6. & 7. sint fusa in clave b. & a. supra text. humana.

Ibidem linea 6. clavus b. in initio est transposita,

Fuga 16. pag. 72. linea 4. nota 4. in a. sit semiminima.

Fuga 17. pag. 76. lin. 14. inf. sit minima, non semibrevis, supra textum, ignis.

Fuga 19. pag. 84. lin. 1. nota 14. minima sit non in c. sed in d. supra text. ordine.

Ib. linea 2. ab initio sit ita supra textum terra quorum, nam prima nota sit semibrevis in c. secunda & tertia, minima in d. quarta semibrevis in c.

Ibid. linea 4. nota secunda sit semibrevis non in g. sed in e.

In fuga 22. pag. 96. linea 4. nota 1. sit minima in b. ad text. Saturni.

In fuga 23. pag. 100. lin. 1. nota 23. & 24. in d. & c. sint fusa: ad text. fecit.

Ibid. in lin. 3. nota 7. cum puncto sit minima in c. ad textum, mira:

In fuga 24. pag. 104. lin. 1. nota 13. semibrevis non sit in e. sed in g. ad text. cura.

In fuga 25. pag. 108. lin. 4. nota 5. in clave b. non sit semiminima, sed minima: ad text. funere:

In fuga 26. pag. 112. lin. 3. nota 12. inf. sit fusa.

In fuga 27 pag. 116. lin. 3. pause in initio sint duarum minimarum va'or, seu duo dimidii tactus:
Et nota penultima in clave a. non sit semibrevis, sed minima, ad text. rojetur:

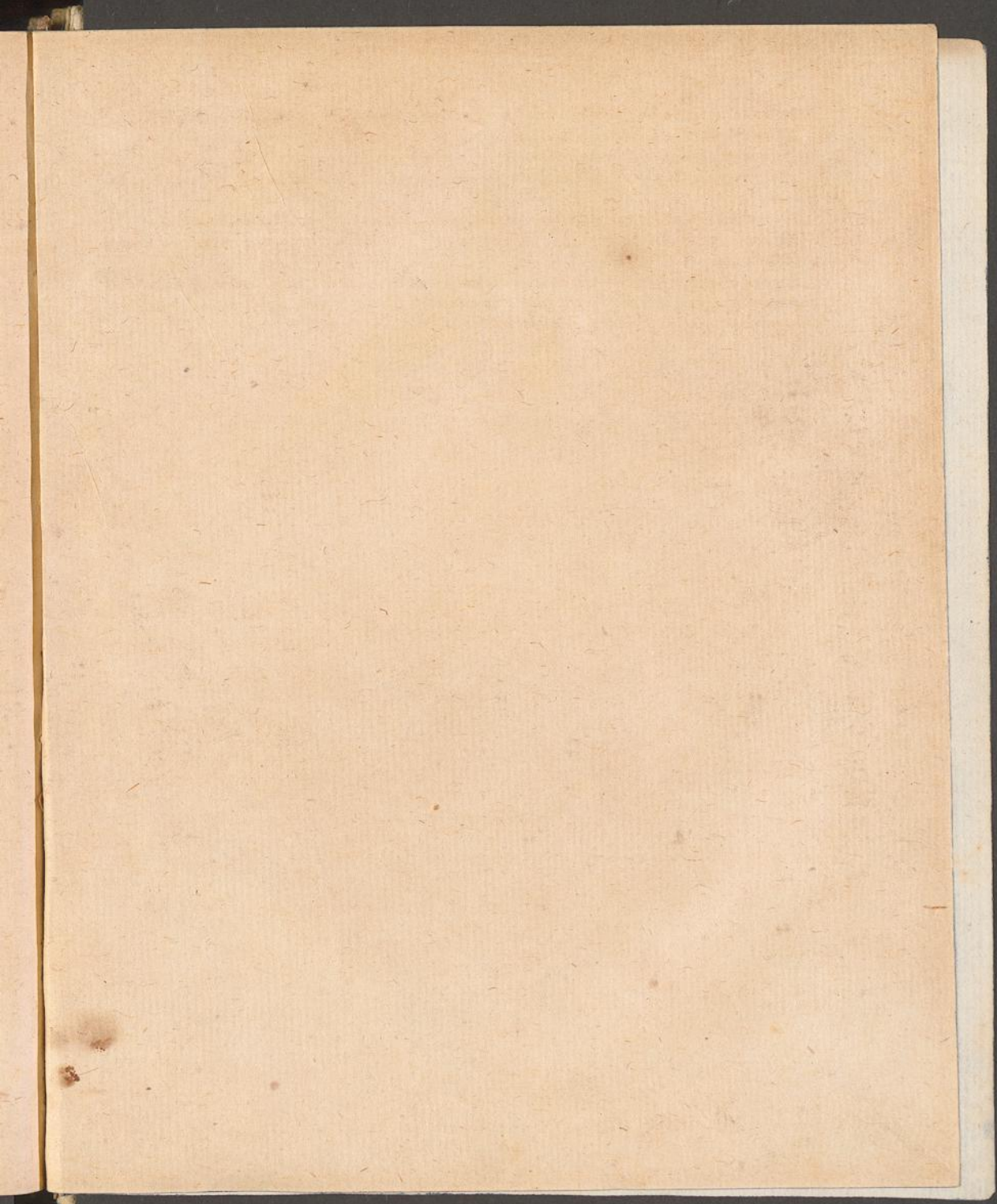
In fuga 28. pag. 120. lin. 1. nota 15 proximè ante pausam sit minima in clave e. ad text. fulgent.

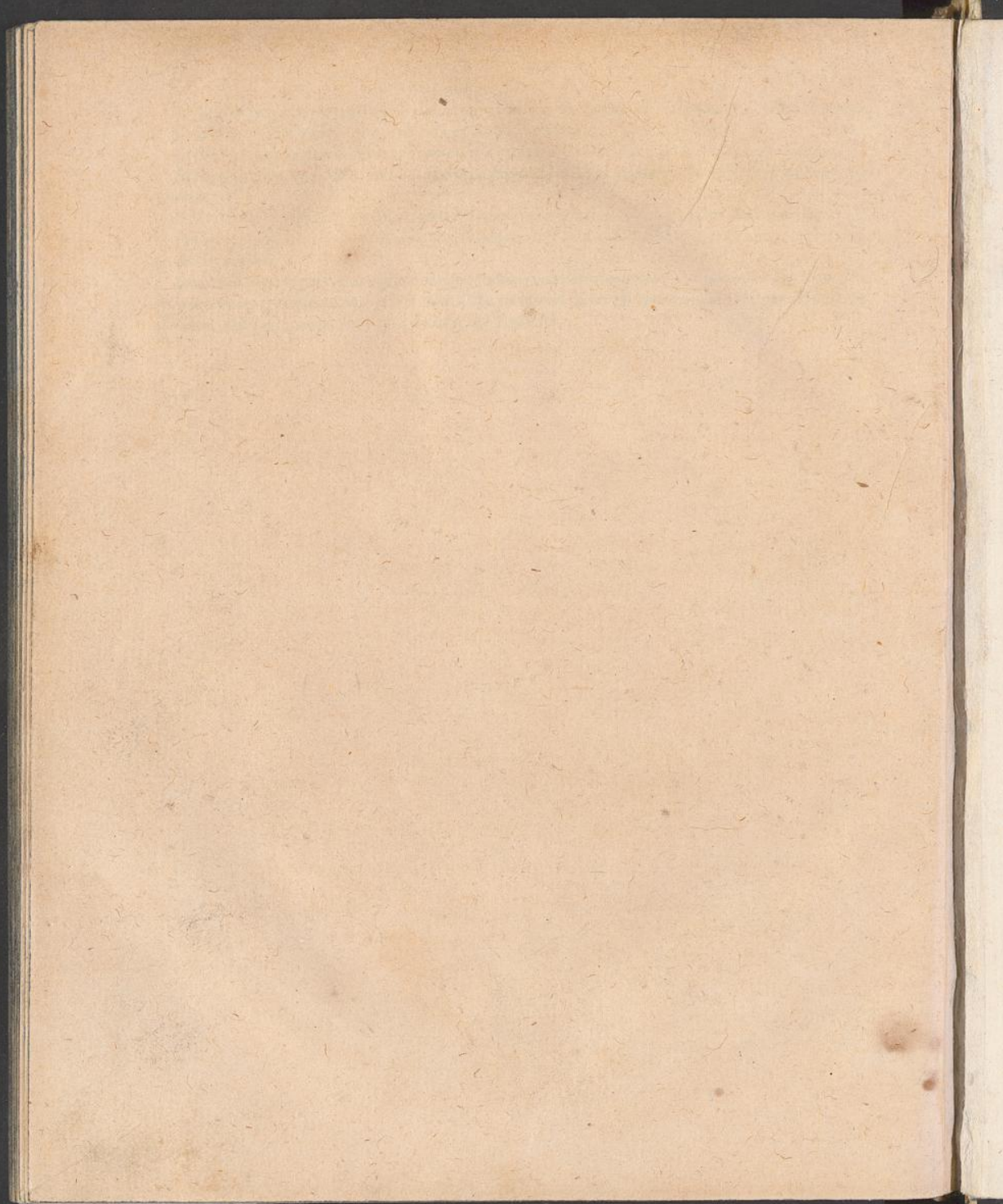
In fuga 29. pag. 124. lin. 1. ultima dua nota semiminima sint posita in clav. d. & f. ad text. p-
zonior.

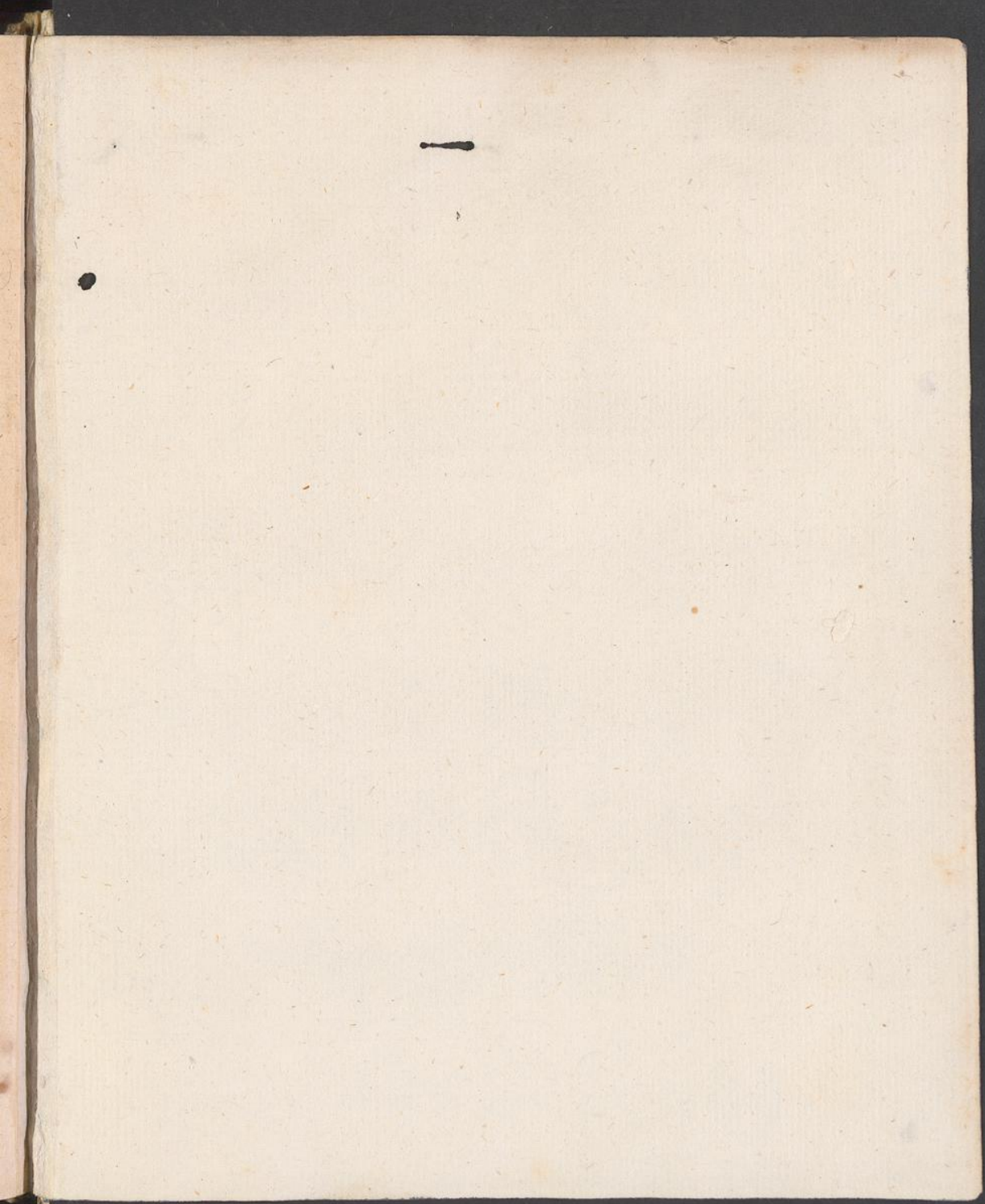
Ibid. in linea 3 post notam 12. deesi integra nota, semibrevis in clave g. ad text. Salamandra.

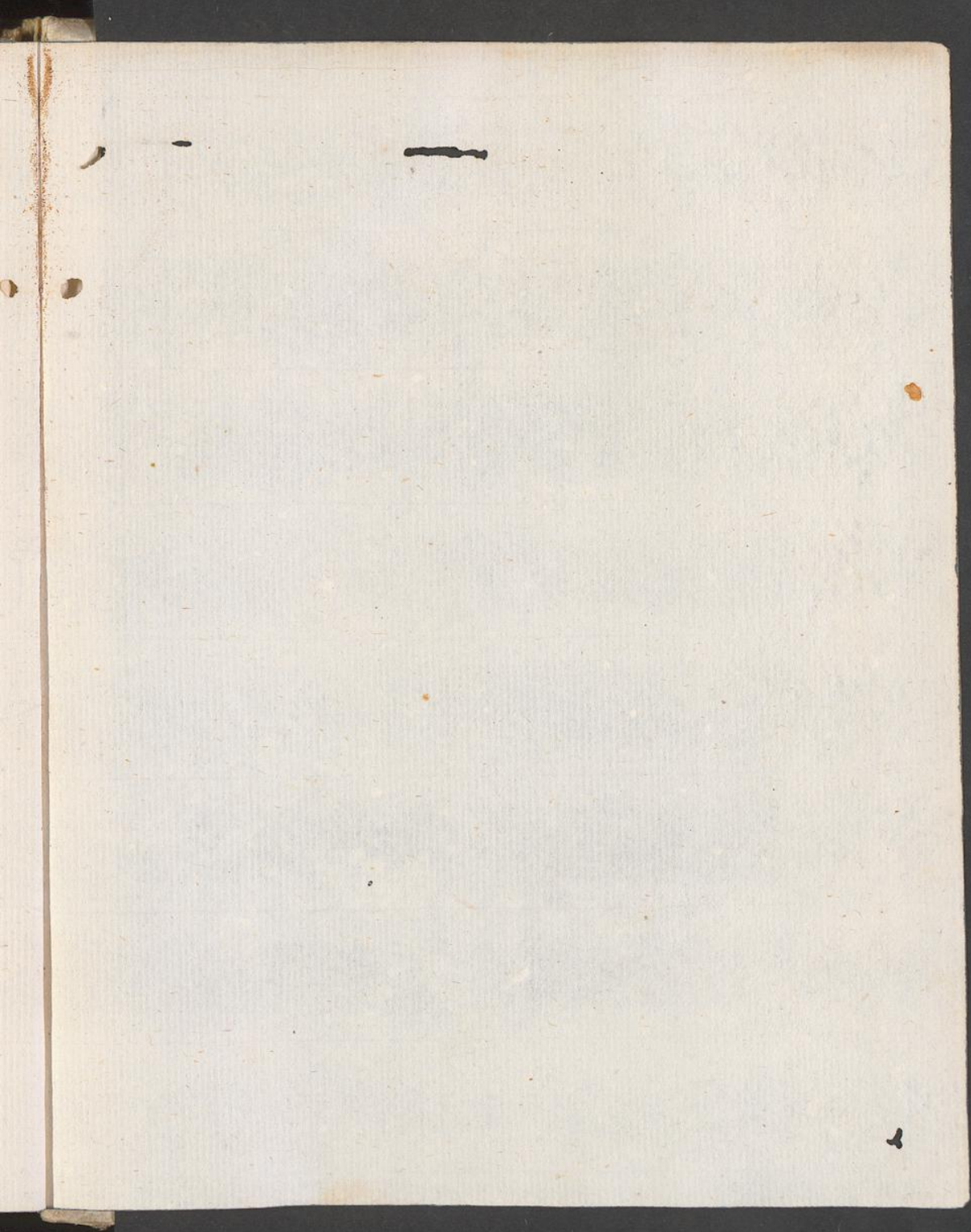
In fuga 30. pag. 128. lin. 1. nota 11. sit semiminima in f. non in d. ad text. agis: Ibidem: post notam
19. dele punctum.

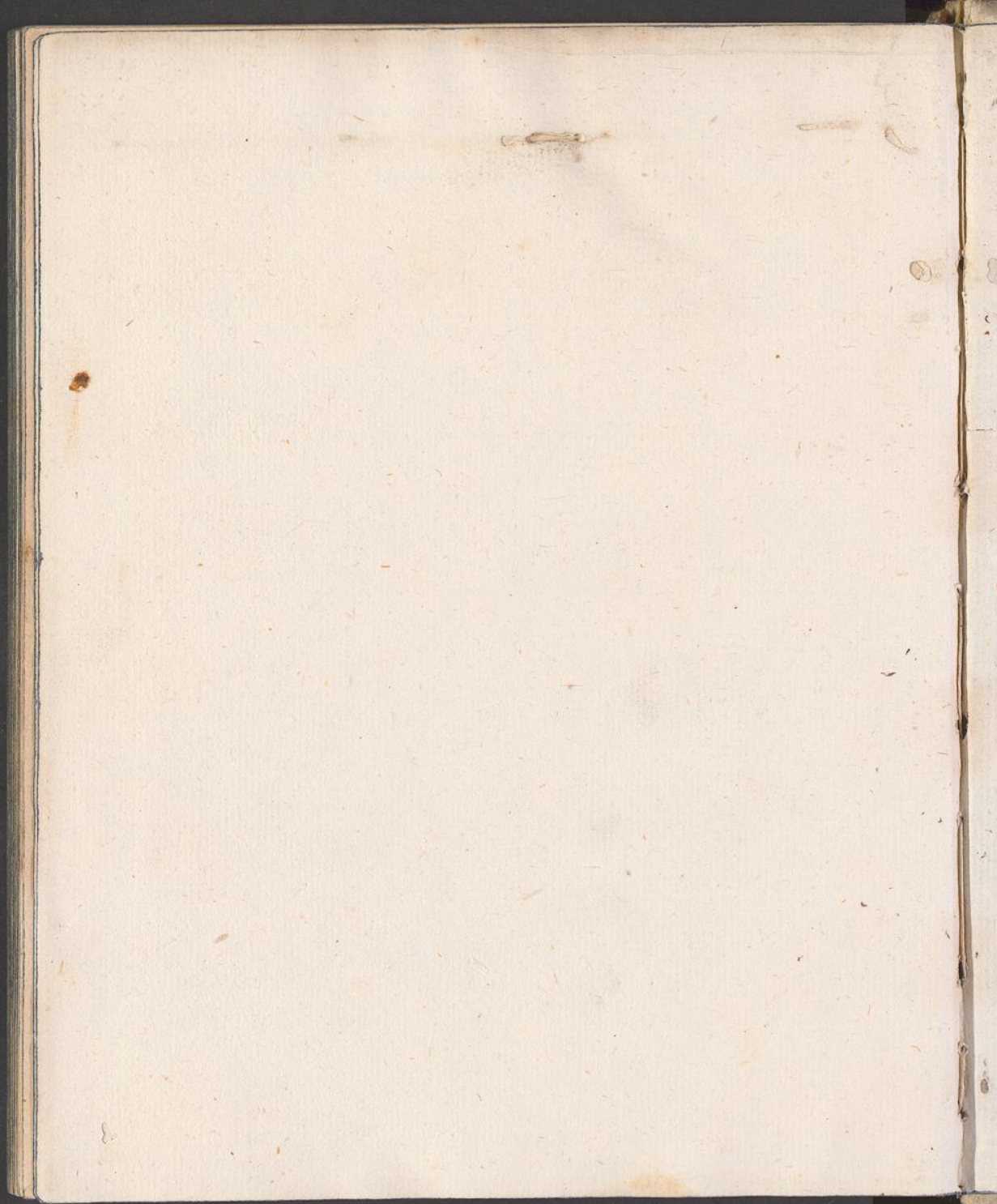
In cæteris fugis viginti, quæ restant, ut & in omnibus aliis tam notis, quàm textibus & discursibus
quæcunque errata occurrerint præter jam dicta, candidus lector & cantor, non nobis, sed injuria ne-
scio unde, nobis allata ascribat, & ipse benevole emendet,

Alb. *Stalanda fugiens*

95.

